

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')



למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת



פרשת בלק תשפ"ד





היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף יט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" תוספות

1 לא משכחת ליה - הרבשו"ת, לפי שהוא טמון שביריבוי, ואי כפרטא - ואם יאכל העלה.
2 היה פאיר - חזרו וזמנו, מן המזבזבז - נברכת ששיוין בן את הנגרין זים או זומים
3 בצואת כלבים, עד שנתמצין ומסרויהן, אבל מן הנריין - נברכת שבוכים ומשפעתן
4 בה, מתוך שהמים יתקחו למטרות - צריך להדיקו ארבע אמות. הכי נרמסין: או סר כבוד
5 לתני - כלומר: או יחזק או סד. ליערבתהו -
6 להתייזב, וכי רישא ומציעתא, רדתה "או סר
7 בסיד" תני אלא מרלא רביעיתו - ששע מניה
8 ודיבשא זוס "בסיד" תני, דבעתי תוריהו, ודיבשא
9 הרחוקה וסיד. כמיא אבא אבא - למנסתי ליה
10 לתנא, ואף על גב דהוא הדין ללא בא כביים.
11 כבש טומנין - את ההמין בשבה, דאמר רבנן
12 דאסור להתייזב דכרב המוסף הכל, הולות מפרש
13 טעמא: וזירה גרימא שמיא ימינן כרמי, וישתת של
14 אימנן - ועשר זביע ואחר כך חזרו והדליקוהו
15 במסרק, וצער לשתות לשתות. וכי דרבין
16 להתייזב בתן - מפלוה אביי בתו כרבנן, רבי
17 צגר - לאחר שסרוקו תפצו במסרק, וכבוסין -
18 של שחקי בגדים, שהסרוק מרמזא מבגדי המצמר
19 בקורנים, ואין מפלטיין אותם - שהן מוקצים
20 למלאכת בגדים. ויהי רסנין אי גיד עלוי ריש
21 לתביעהו לבלוחו בתרא וליתני חרא מניידו
22 באיך ולמאן ליה, ליתביעהו לבלוחו - כל דן הך
23 משום מלאכת בתרא, או כאן לא שבת. כתיב
24 משום דמשתכי לה לקריה - מששבתי את
25 הקריה, כן שבעתי כאן, ומכל מקום שבעתי
26 ודברתי חלודה, ומתמסין חיים - כשנתניו בן
27 דבר חם - את המטותיו, וגבי המטות ומחמימי
28 האכל גבי כוחל - קריה, והתנא רבי אושעיא
29 לתריוקת דמתניתין בתוספתא שלו, קאמר
30 חול בניהו, כמתנא - חולץ הדיק הלוחה וטומין
31 וחבול לה, ולא אצל הדיק אבל, נברכת כופסין
32 - לא קביעא כאמת הדמים, שאמת הדמים עשוין
33 לזחות שמ עלומתי, אבל זו - הובס עיניהם
34 משעתינה לאומנתא ארתיה, דקוו וקיימי -
35 וליחלוזין קשה יותר משל מים חיים. ותיפוק ליה
36 משום מחרשה - שחירי רישא תחילה, ואפילו
37 ארבע זיתא תנא ליה מורדקין, כבפולת די -
38 שורע בתן כמרשה, וזמר מורה ואינו מרשה
39 כעומק המחרשה, ותיפוק ליה משום ורעם -
40 סחתם חורשין סופן לזרועי, ותא קתני ורעם
41 בחורש אילנות - שיש עם אילנות מרעם
42 רבים, ובא לחרוש תחתיהם להשביתן, ותיפוק
43 ליה משום מייא - שצריך להשקות תמיד, ויבין
44 דאי אפשר לזרעם מייא מים - למעלה את
45 לשתניתיה ואת תנא ליה הדיק הולחח אצל
46 כותל

1 הכי גרס רבינו גונאל: **כא** כירד אין לא בא כירד, לא אלאמא 'או סר בסיד' תני, ודוקא
2 בא כירד בני הרחוקה וסיד. ושבעת: ותא הדין לא לבא, ובא כירד
3 איערביך ליה כו. ורש פסלים דא גרסי האי דיוקא, אלא משני: בא כירד שאני, ודקארי לה
4 מאי קארי כו. ואין נראה, דלכיי בני למיפשיט 'זוס בסיד' תניו, ותא איבא למיבני היא דרבי
5 יהודה נפשי אי תריוויי בעי אי אלא, כיון הדשאת
6 סבר דאין חילוק בין לא כירד ללא בא.
7 **משום** דמשתכי - פירש הקונטרס: דמשבתי
8 הקריה אין הדין לתטמין בתך, ואם
9 תאמרו: אבתי ויקשיש, ויהי דרך לתטמין בניו ובה
10 כדפרין לעיל: רש לומר: דלעיל היה בעי למימר
11 דאין דרך לתטמין בסלעים לפי שהחבל יוצא מבין
12 הסלעים ואינו מתקיים, ואף על פי כן לפעמים
13 טומנין בחי, להכי פריך שפיר צמר, והני ליה,
14 משום דלפעמים טומנין בתך, אבל הבא קאמר
15 דאין דרך לתטמין כלל בתך: לפי שמשברין
16 הקריה, והואיל ומלתא לא כיון דהיא כלל -
17 לא חש למתניתיה, ועוד שי לפרש: דבין דלא
18 שכחא היא כלל - שרי לתטמין בתך, דבמלתא
19 דלא שכחא לא גזר בהו דרבנן, וכו' ונתנו שלנו,
20 שאנו נתנין לתטמין בסלעים שהאש שבת מתוך
21 שקורין קילרשה, אבל מכל מקום קשיא מה
22 שהשקה כבנסתרא, ובכל מקום יזה שיתוך ששן
23 הלוחה, כמו 'אלו מציאתי' (בבא מצעא, ג'א,ג),
24 דשתיך טפי, ובפרק 'הבונה' (שבת כ"ג): דבין
25 דמשתכי לא עבדי הכי, ובפרק קנא דתענית
26 (ת'א,ג) - את ראתי חזו שהשימם משתכין עליו
27 כבנחשת, ומפרש רבינו חם בעין אחי: ומשתכי -
28 הדביל שלהן מקלקל המבאכל, ולרבינו יצחק נראה
29 בפירוש רבינו גונאל, דמה שאמר להרדקס
30 משום דמשתכי - שממלקן את הארץ ומתקיים
31 אותה, ומעלין ערב רבני חם בדינן, כדאמרין גבי
32 זרעם, וליא משום הכל, דאין מוסיפין שום תכל,
33 ותומנין בתך, ואפילו לפי הסתם - דגרסי 'שלעים
34 דינו מעטא דלא קתני לוח אחרי: ומשתכי -
35 דרבי קאמר: דלכיי לא קתני לוח התם, משום
36 דטעמא דרבא שצריך להרדקס - לא משום
37 הכל, אלא משום דמשתכי, ודבר רבינו מרדכי
38 הביא אריה מירושלמי, ורסנין: התם אימנן
39 ששלעים מרתחין ורבא אימנן שאן שלעים
40 מרתחין אמר רבי יוסי: וכן ובאן אין השלעים
41 מרתחין, אלא משום ששיעש עפר תירוח ומלקן
42 ארעית הבות.
43 **דמחממי** חיים - הוא דאמר בפרק 'כירדה'
44 (שבת לאב,ג) - דאין שומנין
45 אוהל לא בולח ולא כותנא דרביים תהם חול
46 שהותם תמתה הששע, דומיא דאבך דרביים.
47 (שייך לעמוד ב) **המכריך** - הוא תפני: פירוש:
48 נפן יחיד שזא
49 מורשש בארץ, ובפסו אין הגפן באמצעיתה,
50 ומסכותו כהקרקע ועורשה שם, קאמר: מורה לזרוע
51 את הצרדן, דאף על גב שאינו רחוק שלש
52 פסחים, ונתקם עין הגפן מחמת הקרקע, כיון דמעיל
53 הקרקע ליכא ערוביא - שרי, כדמוכח בעירובין
54 (כ'א,ג) - ובסבת כלאיס (פרק רביעי), דזה מונך
55 לגוד ככאן וכו' מנקא, ואין חטמו, והיכי דמי
56 שורעו לצרדן? אי כשיהרוק שלשע ששכתי חיים
57 הדרדן - אפילו על בני גמ, ואי אלא דהרוק -
58 מן הצרדן גמי לא ואומר רבי רמיה דמייה
59 בשוועת הצרדן ברוקו שלשע פסחים נפנן
60 היוצא מן הקרקע מכל, דליכא ערוביא
61 למעלה לא ומכל מקום אסור לזרוע על
62 מני אסור ואומר רבינו יצחק, דצרא אילנות שחן קשין -
63 מתוך לזרוע על בניו כנגד השורש, ולא חיישין שיכנס שורש התוך האילן, שהוא קשה. אבל נפן שהוא רך - ודשישין, והאי (פירוקא) וספרים שנים. פירבא אמר רבינו ירמיהו
64 בגמרא דרך משנה.

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף יט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
תוספות

התם

1 תנא - תוספתין - ואם תאמר: בשלמא אי מיירי במשנתין, אף על גב דתנא ליה אמת המים
2 תנא ליה נמי דאי, ודלקא דעתך ממשו צעורא לשהירי. אבל אי מיירי בשתופכין
3 - נאי אי קמעטע לך זה אתנא ליה אמת המים, ומייתיב עמא אבא לעיל ולא תני חזיל יש
4 לומר. דרשנא חזיל. שהוא כל בשעת אצל הבתול, אבל תני מי גרליים כלים כריג.

ותיובתא

5 דדיב רבי חנני - ולא מצי לשנויי
6 דרבי קאמר רבי בר חני -
7 בעומא. חזא, דהוה ליה לפרושי בהיא. ועוד:
8 דדרש קמרא. שנע מניה דלא מנליה.
9 אמר רב טובי רוקח אינו מנעט - דף שמעתיא
10 מייתיב הכא אנב דפרין לקמך; וזרעים כיון
11 הקשו לכותל שקיל להו.
12 ר'קין אינו מנעט בחלון - דני רחוק פירש
13 רבנו יצחק בן רבנו מרדכי על פי
14 המשנה: דאם הוא חלון העשוי לחשמשי -
15 שיעורו להביא נטומא בפתח טפח, ובשמינתע
16 מטפח אפילו במשדו - אינו מביא. ואם הוא חלון
17 העשוי לאורה, ועשוי בידי אדם - שיעורו כמלא
18 מקדח גדול של לשכה, שהוא כמלא פונדיון
19 האיתליק; שהוא סלע נדונות. והוא יתירה על
20 סלע סתם. ודלע סתם הוא פתח ממול מקדח
21 סתם, וכל שכן ממעט גדול, כדומארינן בכבורות
22 (לזב). ואותו חלון עשוי לאורה אינו מנעט
23 משתימת משדו, כן שהיה בו כשעורו. אלא עד
24 שתעמט ליה לאי בשרידיה רום אצבעין. ורוב
25 רובת גדול. ומאור שאינו עשוי בידי אדם אלא
26 מעצמו, כיון דחריבו מים או שרבים - שיערו
27 מלא אגרוף. חזיב עלוי לחשמשי - שיערו פתח
28 טפח, ושיעורו כמלא מקדח. ומלא אגרוף
29 מופש הדם - באגרופו של כן באגרוף. ורבי יוסי
30 אומר: בראש כל אדם. ושאינו עשוי לאורה ולא
31 תלמיטא אלא לאורי רעומדו נגות ופרדסי -

32 אותו שיעורו כמלא מקדח בינוני. מאי איריא
33 ר'קין בן - השתא סלקא דעתך דנקא ר'קין דוקא
34 משום דאית ביה תרת: חזא - דלא טימה
35 מעליהו, אזי שיהו דך ועשוי לפרול. ורבי
36 שאינו מנעט. משום הכי פריך: אפילו עבה נמי,
37 שתמקיים, דואיל אינו מנעט - אינו מנעט.
38 ותיפוק ליה - אפילו אם ינעטו דאמי חוצין,
39 משום דמקבל טומאה. ותימה: אם
40 ינעט ליה - והו ליה מקבל טומאה. וטורח. כדמוכח
41 בפרק "העור הרוטב" (חולין קט"ג). דאמר: כיפת
42 אשרו שיהיה ארוכה כמלא, ובית שסיכוב
43 בורעים - טהורים. אלמא, כיון דבטלה לא מקבל
44 טומאה ויהי ר' לומר: דהא דאמי מיייר כיון דעבד ביה
45 שיער מעשה. ויהי ר' לומר: ואשכח בנבב. כל הילכ
46 יורדין ליהי טומאה במחשבה, ואין עולין טומאה
47 אלא על ידי שינוי מעשה. והוא דהין באובלין,
48 דביעין שניו מעשה. דאפילו בידת האובלין
49 מוכח בפרק פראו סדוכה (ד.א). דאיכא תנא דאית ליה רביה בידתו כן שניו מעשה.
50 (ז) חזיב פתח מכביצה אובלין בהדי הגך שאמור שמעתיא את הטפת.

51 מ'י פירות - רבינו רבינו חננאל: כיון שפן, ולא דך, דשמן משעיר הוא. כדמוכח בפרק קמא דשבת (ה"ב) ובריש פרק "זבית" (שם קמ"א). אלמא דוקא מנהל היצרא מוחללה.
52 **בתיבא טריא** - תימה: אבתי חזיא לבחמה על כך, דאפילו על ידי שום חלק לא חזיא. **ר'אבין** כל שאילו ניטלו - אין לפרש דעמט משום דסופו ליטול ובית רוקפה, ולחכי בעיניו שניו גורגורת
53 ותכן ויכלין לעמוד בפני עצמן. דאם כן, לנאי דפרין. תבן את אהי ליה. ורצה להוכיח מנאן דאפילו סופו ליטול חוצין - תקיש ליה: אמאי צריך שיכלין לעמוד בפני עצמן? אלא אמר
54 רבינו יצחק: ודבר את חזין, וכל שיהיה יכול לעמוד בפני עצמו. ותימה: למה ליה שניו שבוין חוצין? ורבינו יצחק דנפרש
55 מזה והניח את הדלת וסכמו בפתחם. אם יחזיקו רגלי לעמוד בפני עצמם - טורח, ואם לאו - טמא. וכן וביתו של גורגורת רוקפה של תבן שן חוצין בחלון. משום דההוא חזי בעמט הוא. והני
56 טעמא - דהסימת עראי הוא, רבינו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו. אי נמי, משום דביעין דבר החוצין עמד על ידי דבר שאינו מקבל טומאה. ומיהו בפרש"ד משניות מצא רבינו יצחק דנפרש
57 אפילו בגמרות שאינו מקבל טומאה איירי, ומטמא - ולא חשיב אהל לחוצין בפני הטומאה, כיון שעמד על ידי מלי, אף על פי שאינו מקבל טומאה. ורבי אליעזר פליג על בתוספתא. וקאמר
58 דטורח, כיון שמתפחה אינו מקבל טומאה. ואולי לטעמיהו, דפליגי במסכת אהלות (שם משנה א) בנרדך שהוא נוחן על גבי כלים, אפילו כלי גרליים כלי אבנים כלי ארומה, ולרבי אליעזר
59 נעשה אהל לטורח, ולרבנן אינו נעשה אהל אלא כשהוא נוחן על גבי אבנים.
60

1 לצדיקין קא פשתרי - ומחלידין מתחת לכותל, ומקלקלים יסודו. **הבבירא את התנן**
2 גפן יחיד, שאין בורעים שאצלם משום עירוב. דאין כרם הפתח ממשש גפנים,
3 שתחים כגון שתיים אותה יוצא נובל. אלא שלא ידוע חורר מן המבין - כמנ
4 "דברך הגמלים" (בראשית כד) - כופף ומזרח נפן מחרבת. ומכריכה בקרקע בעידיה
5 לכאן ולכאן, וקורין בלעז פורניגרי. **שמחלידין**
6 את הקרקע - אצל הבתול במקומן, ומעלין
7 עפר תיחוח, ומתמוטט קרקע יסוד הבתול
8 לצדיקין. פשתין בקיר - אלמא דרך בני אדם
9 כן. בשופכין - עבש מלא, ושופכו שם. לא
10 ישתיין - ליבא לואקמי אלא במשתיין ממש.
11 כבוחל לבנים - שהם של טיט, שנתיבש
12 בחמה, והם נעשקים תחתיה המים. וכמה נפח
13 - מפני שמשמשט את הקרקע סמוך ליסוד
14 הבתול. וצנינא - אם כותל זה בניו בסלע,
15 דליבא למחשו בטיששוש קרקע. מותר -
16 סמוך ממש, ואסיפא קאי - בבוחל אבנים.
17 ר'קין - סופנין, דחריה דקור רוכה. **אינו מנעט**
18 בחלון - שבין בית לבית, ויש בו פתח טפח,
19 ומזה נמנח באתח מתן וטומאה בקיעת לעד
20 שנו - אין ר'קין מנעט שיערו מלהוציא
21 טומאה. ודכין דוקא לאכילה - לא מנעט
22 להחם דנהוי כמחציה. אבל ר'קין רבאים -
23 מתוך שהוא דק, וליחול הבתול מטרבו -
24 נמנא. שנילוש בפני פירות - שאינו מנעט.
25 ואין אוכל מקבל טומאה בלא הכשר משקה
26 הקדוש משקה, כיון מים ויין חלב. והבית שלא
27 יקדויות - תאנים יבישם, וכגון שלחן היבשה.
28 כל שאילו ניטלו - הקפה חבתי. ויובלין -
29 התבן או הגורגורת לעמוד בפני עצמן -
30 חוצצין בפני הטומאה. ואם לאו אין חוצצין
31 מקבלין טומאה. סריא - נרקב. והא חזי
32 לביטא - ולא מנעט ליה. דאית ביה חוצין -
33 וזו וזו רומסין ברגליהן בטיט. והא חזי -
34 לאכילה. כולדה וכן תיבבא בשמאל. דאמר:
35 מידי חזיה ליטלו משם לאורח ומן - אין מנעט
36 בחלון. כשהתיבש - ההלעי. אי פותיה לבר
37 - לעד הבית שניו רמת תוכו.
38 שאין

39 **מלאה גרונרות**, המונחים בחלון - רואין, כל שאילו ינעלו ויכלוין תבן וגרונרות
40 לעמוד בפני עצמן - חוצצין, ואם לאו - אין חוצצין; והא תבן חזי לבקמתו -
41 כסריא. - חזי לטניא - דאית ביה קוצי. - חזי להסקה - במתונא. - חזי להסק
42 גדול - הפסק גדול לא שכית. גרונרות - הא חזו ליה אמר שמואל: **בשהתריפו.**
43 וכן תני רבה בר אבהו: **בשהתריפו.** האי הכית היכי דמיא? **אזי דמיא לבר**
44 הא

45 **שנילושה** במעשה. **שנילושה** פירות - הוה מצי לשנויי: כיון שאין בו כביצה, ובמסכת אהלות (הקפה שלשה עשר משנה
46 ז) חזיב פתח מכביצה אובלין בהדי הגך שאמור שמעתיא את הטפת.
47 **מ'י פירות** - רבינו רבינו חננאל: כיון שפן, ולא דך, דשמן משעיר הוא. כדמוכח בפרק קמא דשבת (ה"ב) ובריש פרק "זבית" (שם קמ"א). אלמא דוקא מנהל היצרא מוחללה.
48 **בתיבא טריא** - תימה: אבתי חזיא לבחמה על כך, דאפילו על ידי שום חלק לא חזיא. **ר'אבין** כל שאילו ניטלו - אין לפרש דעמט משום דסופו ליטול ובית רוקפה, ולחכי בעיניו שניו גורגורת
49 ותכן ויכלין לעמוד בפני עצמן. דאם כן, לנאי דפרין. תבן את אהי ליה. ורצה להוכיח מנאן דאפילו סופו ליטול חוצין - תקיש ליה: אמאי צריך שיכלין לעמוד בפני עצמן? אלא אמר
50 רבינו יצחק: ודבר את חזין, וכל שיהיה יכול לעמוד בפני עצמו. ותימה: למה ליה שניו שבוין חוצין? ורבינו יצחק דנפרש
51 מזה והניח את הדלת וסכמו בפתחם. אם יחזיקו רגלי לעמוד בפני עצמם - טורח, ואם לאו - טמא. וכן וביתו של גורגורת רוקפה של תבן שן חוצין בחלון. משום דההוא חזי בעמט הוא. והני
52 טעמא - דהסימת עראי הוא, רבינו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו. אי נמי, משום דביעין דבר החוצין עמד על ידי דבר שאינו מקבל טומאה. ומיהו בפרש"ד משניות מצא רבינו יצחק דנפרש
53 אפילו בגמרות שאינו מקבל טומאה איירי, ומטמא - ולא חשיב אהל לחוצין בפני הטומאה, כיון שעמד על ידי מלי, אף על פי שאינו מקבל טומאה. ורבי אליעזר פליג על בתוספתא. וקאמר
54 דטורח, כיון שמתפחה אינו מקבל טומאה. ואולי לטעמיהו, דפליגי במסכת אהלות (שם משנה א) בנרדך שהוא נוחן על גבי כלים, אפילו כלי גרליים כלי אבנים כלי ארומה, ולרבי אליעזר
55 נעשה אהל לטורח, ולרבנן אינו נעשה אהל אלא כשהוא נוחן על גבי אבנים.
56

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף כ עמוד א - מתוך מהדורת "באן ישראל - (שטיינזליץ)"
תוספות

היא גופה תיחזיך - ותימה: היכי תיחזיך? האי לא מבטל ליה דתם ותיחזי רבינ רבאון בני רבינ
מרבא: רבין שהחיפו התגרות - האי דתם ותיחזיך, נחלקהו ונתקלך, אבל קשה לתוב'
יתקן: דברק בתרא דשבת (קמא) דאמר: שפקיק את המאור בטפח - כי פקיק מאי הי?
הא לא מבטל ליה, ואינו תחזיך וליבא לומר רבינלו הספח - דאם כן היה הגנה בשבת

שאין בה שלש על שלש - שאין מקבלין טומאה, הטרודליין - שתולשיין ומעורין
במקצה, והבמהנה דלא אצל החלוץ האבר מנתח על החלוץ, ונתח ביהער דהרשב"א
(תולין קטמא) שמתאין טומאת אובלין במקומן, ועריכין הכשר, ואלו לא הוכשרו. גוי
- אינו מקבל טומאה, וכן כן שמהו, שהרי הוא באבן, לא דא ולא מת. הפלה - לא

מקבל טומאה, דלא אובל הוא אצל אנפסי נפשיה.
ובלי חרס - שאחוריו לדג בתר הגטמנא;
והשל ותרבי כו' - הואיל ונימוקין מלאיהם;
- אין מנעמיה, וכן גמ' שבלל, הואיל ואם
ינטל חבלי אין מעמידם בפני עצמן - אין
מנעמין בחלוץ, הנדר - גלישא. הנפור -
גרישלאן. תליד - קרה לבן, שאינו שלג. הבי
רטינין; והא עשבים חזו לבתתו - וסופ
ליטלו, וזהו חבלי הכי כל כמה דאיתתו הנה
מנעמ, ותיובתא דסמואל. באפיחמא - הוא
אל סתת לבתתו. ומאן גריס "בארפחמא"
טועה, שהוא קורטס של נפתח. כיון דקשי
לבות - שמהלידין אתו, כדארמיין
במתניתין, שקיל ליה, ואפילו הכי מנעט
וקשה לשמואל. במאין חזי לשלשה - טוחס
רוחן מן אבותיו, ופולח לתוך החלוץ ראשיתן.
חזי לקריעה - לעשות טלאי. כפסכתא - עב
יתר דמאי; לאומנא - למקוד רום. לקנפ פי
המכה. ריסקא - שהווא נפתח. אבי חון
ארבעה על ארבעה פנני ליה - שזו היא
שיעור של שק, קלתיאה - עף כחוש מזה,
ואן ראוי לטוש אותם. כעין קלתיאה - כחוש
בקלתיאה, הוא אמיר. דאית ביה קוצי -
ויסרתו את ידיו. כיון דקשה לבות - כדתנן
במתניתין.

חיים לא עביד. יעוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

היא גופה תיחזיך, דהא כלי חרש אינו מטמא מנפבו
אלא דפומא לגאו, ואי בעית אימא: לעולם דפומא
לבר, דהא כמאי עסקינן - פחכית של פחכת.
מיתביי: עשבוין שחלשין והתחין בחלוין, או שעלו
מאיתתו בחלונות, ונמלונות שאין בהן שלש על
שלוש, והאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה,
ועוף ששכן בחלוין, וגוי שישב בחלוין, וכן שמנה
המונח בחלוין, והמלאה, וכלי חרס, וכפר תורה - פולס
ממעיין בחלוין, אבל השלש, והגדר, והגדר, והפפור,
ותמנים - פולין אין מנעמין בחלוין, והא עשבוין חזו
לבתתו - באפיחמא. "או שעלו מאיתת", כיון דקשו:
לכותל שקול ליה אמר רבה: בכותל חורבה. רב פפא
אמר: אפילו בכותל יישוב - בבאין חזין לשלשה
חלוין. "ממלונות", חזו ליה לקריעה דלבושא. -
במסיכתא. חזו לאומנא ריסקא. אי ריסקא,
שאין בהן שלש על שלש שאין בהן ארבעה על
ארבעה מיבעי ליה - כעין ריסקא, והאבר והבשר
המדולדלין בבהמה ובחיה, ערקא ואולא - בקשושה.
שחיש לה - פגמאה. מזוני לה לגוי - בכחושה.
פקיס שרי לה ללכבים - כיון דאיכא צער פגלי
דליה

הא נתן במסכת אהלות (פרק שני משנה גה) אלא לא מצינו ולא ותיחזיך. ותיחזיך, ותיחזיך ותיחזיך לקיץ, חזן מן ותיחזיך שנטן. פרידו: תתנו דנתנו לעיל, ומצינו ותיחזיך אהלים
והיקוס וירקות תמור ודלעת וזיתת. ואם כן, היכי קתני דעשבין שעלו מלאיהן דחוצציין ותיחזי רבינ תם; דהתם איירי לענין אלו, דאין נעשין אהל לחזין בפני הטומאה עמ מה שתחתיה
או שעליהם, או להביא טומאה - מפני שרדה משמש, ואינו עומד במקום אהל. ודומיא דרעה ופירחא שניא לא חוצין ולא נביא. ויתקן: דהבא כבודה שמעתין לא בעיין
מירוח לא עשבים אלא בחבית, דרפח ליה ורעה בקא (בבא קמא קהא) אמר רבא: הרי חבית שניקבה טומאה ומקרט - היצולה, פקקה במורה - עד שמירוח מן

יעוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

העוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

העוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

העוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

העוה ששכנ בחלוין, פרח ואויל - פקשו. שחיש ליה - פגמא. -
מזוני ליה לגוי - בקלתיאה. יתיב ליה לינגא - במקרט. קלתיאה לא מקרטא - בעין
קלתיאה. וגוי ששכנ בחלוין, קאן ואויל - כקפות. אתי חכריה שרי ליה - במצורע.
אתי מצורע חכריה שרי ליה - אלא פחבושי מלכות. וכן שמנה המונח בחלוין, אתיא
אמיה דריא ליה - בשבת; דתניא: בן שמנה הרי הוא פאבן, ואסור לטלטלו בשבת, אבל
אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הספקנה. מלאח, חזיא ליה - במדוריה. חזיא לערות
- דאית בה קוצי. כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא. - חספא גנפא תיחזיך
דליה

דליה
שמותן קורס שיצא השבת, ואמר דרש תרא כוברת.

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף כ עמוד ב - מתוך מהדורת 'אבן ישראל - (שטיינזולץ)' תוספתו

דליית בה שיעורא - פירושה דאין שיעור לחספא למעט מופתח טפח. ולא גיטין 'וכדתנן', דמה עשה זה לשיעור שבת? אלא 'וכדתנן', בירי. והכי פירושה: ובאמי מלח מנעשה: הא כי שקיל חספא. כשיעורן קו, סידר גם המלה כדי שלא זיקת את הבתול ואהא מייחתי 'וכדתנן', כלומר, דמייח נמי דליית בהי כדי ליתון פין בפנים לחבירו. דאין ראוי לכלול ולא שקיל ליה. ואית ספרים דלא גיטי 'חספא גופיה'

כלומר, דהוי תיפוק ליה שסיר תמלח כשיסיר חספא ומשני: דליית בה שיעורא דרתנן כו', ולא שקיל ליה.

ושל תמור שלש מן האיטרוכלא - פירש רבינו הגאון: דבשל תמור לכאב טרייא. דאין תמור טתון בה. אלא 'תמור קרא לבנין העצים

הנשאין את הריחים. בנו שנועבו דעיסם דנשאין נקראים 'תמור', כמו העץ שהנוטה מוטלת עליו. כדתנן 'כלים פרק שמונה עשר משנה ג' ו' נקליטי תמור תמור. סהורים. וכן העץ

הסובל שידה תיבה ומגדל נקרא 'תמור'; דהנן תמור שתחת המלך, והספלים שתחת הרגלים - סהור. וכן שם שדנפא סומך עליו נקרא 'תמור',

דהנן 'ובן שמו ארבעה עשר משנה ג' חמור' של נפחים טמאים. וכן הריחים - הבנין העשוי כמין

כסא ועלה הריחם זהו האיטרוכלא. ואדם יושב כנגדה במקום גבוה ורגליו מרווחת למטה, ומסבב

הגלגל הריחם וטתון. דליית בהי טרייא אלא קול בעלמא. אבל בריחים שאדם טתון בדידי או בנופ

את בהי דתמור נמי ותיי, אלא טרייא. ולרביה יצחק נראה שלש חמור נמי חמור אלא כשהוא על

בנין גבוה, כדתנן במסכת זבים בפרק רביעי: תמור של ריחם ושל יד. והא תניא בתוספתא בפרק

קמא דמכילתין: מרחיקין הריחים של יד שלשה מן השבב שתן ארבע מן דרכב, ושל חמור שלשה מן

האיטרוכלא שתן ארבע מן הקלת - לא משום דבשל חמור אין טתונין בה, אלא סתם של דין אין

בתן חמור אלא על בני קרקע. ולכן קתב בתר בהי 'ושל חמור', אבל תרייחו טתונין ביה. **שמע**

מיה בליא דתמור טפח - הא ולא אקמר נמי לעיל: שמע מיה שבב דריחים נמי טפח. לפי

שהיה עשה לזמם איה הדי.

תנור דידן בכירה דנתחומין דמי - כל אחד היה עשה תנור שלו כפי מה שהיה רוצה

גדול או קטן. אבל כותח של נתחומין זה כולן שות. ודחי בקיאי דאן, ונפקא מינה למתק ומתבר.

מאי שנא וישא ומאי שנא חספא - השתא סלקא דעתך דהתינות' דספא דינו שבאים

לקנות בתוה. ומשום כיה: מאי שנא? אלא מפשטי וריחים לא פריך. דאין שם בנסבין וירואין,

דמי שיש לו חסין לטתון נתון לבעל הריחים, וכן פשטי.

אמר רב יוסף: האי דין, אפילו קומרא דשרתא נמי קשיא ליה. **אמר** רב ששת:

ואספתא - רפת בקר דמיו. **משנה** הנות שבחצר - יכול למהות בידו ולומר לו: איני יכול לישן מקול הנבנסין ומקול היוצאין; אבל עושה פלים. ויצא ומוכר בתוך השוק; ואינו יכול

למהות בידו ולומר לו: איני יכול לישן, לא מקול הפפיש ולא מקול הריחים ולא מקול התינותוק. **גמרא** מאי שגא רישא ומאי שגא ספא? **אמר** אביי: ספא אתאן לחצר אחרת.

אמר ליה רבא: אי הכי, ליתני: חצר אחרת - מיתר אלא **אמר** רבא:

דליית בה שיעורא - והוי כנאן דליתא. חרם - לענין הנצחת שבת. כדי ליתן בין פצנים ליתניו - פצמיז הלכות שבכולל מרחיקין זה מזה ברוח החלוק ליבנס האורה

בין כל אחד ואחד, ונתון בתוהה למטה ולמעלה דרס רחב בין זה לזה, וטח בטיט, והחרס עב, והוי שם כאבן. והא כתי' גיטות - ומשלכו לגנוז. חוין פמלח ורובב -

מפני שהמלח תמפור. והרובב נאבן כשנתחמתום. מלח כרימית - עבה וקשה טתון. גמי צבוי

מלח - גבוהים עשרה אצל כותלי מבוי, ומנח רש ראשי קירות ומבוי לענין, שבובר הקורה

במבוי את המלח. ושל חמור - ריחם של חמור. איצטרוכלא - הוא מושב הריחים

שבתוך קליפת העץ. שקורין צריקא. קלת - היא אפרכסת, שקורין טרוימירייר. מאי

מריא איבא - ריחם טקנים וקו, ואין הקרקע מורעדי בגילגולו. משום קלא - יש

מפרשים: קול דתנתה התמור, ויש מפרשים: קול הריחים. **משנה** אלא אם כן יש על

גבוי - חלל גובה ארבע אמות מפי התנור עד הקורה, כדי שלא יאוחז האור בתקרה. עד

שיא תתחיי מעזיבה - אשטיריך בלעז, טח קרקע שלוש טפחים. שלא בבער תקרה

תחתונה של עלייה. ועל גבוי ארבע אמות. ובכירה מעזיבה פפח - אף היא כלי ררס,

ושפותים קרידה על הללה, שא עשין בתוהב היסק גורל מנוב שששין בתנור. ואם

הויק - אורי שיהא שם כל השיעורין הללו - משלם מה שהויק. ואף על פי כן מעביבן עליו

השכנים להרעין כל השיעורים הללו. שמא ידליק בתיהם ואין לו מה לשלם. בין התיו

אם היה אוצר של יין - התיו לפתח תחתיו נתת של נתחומין וצבעין. שאין העשן

קשה ליה. אבל לא רפת בקר - שהריח קשה ליה. **גמרא** והתניא - לענין מעמידה

בעליה, בתנור - ארבעה מעזיבה מתחתיו, ובכירה שלשה בתחתיו. ושמתיק אורח

תמיד. וכן הכירה - בכירת נתחומין. גנוד דידן - דיבה ביה תנא דמתניין שיעור

שלושה טפחים - בכירה דנתחומין דמי. כיבר וריבין - גנו לצורך האוצר. ולא חספק

להכניס לו הבואה עד שפתח זה תנת תחתיו, מי הוי כקודם לאוצר, או דילמא רכיון דכיבר

ורביבין - הי כקודם האוצר? ריבה בחלונות - רביבית. דגלי דעתיה שלאוצר הוא עשה,

שיכנס לו אויר, שלא ירקב הבואה. בנה עלייה על גבי ביתו - על גנו ורגילין היו

בלותו שם לאוצר, מיהו א גנוד לומר ריבה בחלונות לאו הקודמה הוא, היכי דכולי

ביניתי להכי עביד, מאני תמי' ורסוני - הכניס שם תמרים ורומנים, מי התוהה תתלת

אויר. או דילמא אין אוצר אלא הבואה וכן תשמן? והאי דידן - יין שלטו. אפילו עשן

העלה מן הנר קשה לו. **אספתא** - שחת של בתוהא. כרפת בקר דמיו - מתמח שדוא

לח ומתחמם ומעלה סרוחן. **משנה** ולא מקול התינות - קא סלקא דעתך התינות הבאים לקנות יין ושמן וכל דבר התינות

בתוהת. **גמרא** מאי שנא רישא - דקתב: יבול לומר 'איני יכול לישן מקול הבנסין והירואין', וספא קתב: איני יכול לומר לו 'איני יכול לישן מקול התינותוק'.

ספא

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

בבא בתרא. לא יחפור – פרק שני דף כא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

1 **סיפא** אהאן לתניוקות של בית רבן – ואף על גב דקול הבא מחמת אחרים – לא
2 מני מוחיו. משום תקנת יחושע בן גמלא – אחרן חן בהנחה הגדולה שמעמו דבית
3 שני, בבלמיר ביבנות (סא). ולמרתא גמלא – האב עצמו מגדול הנהגה. – עירוב
4 מדינת בפלך אחר, והוא לשון אפרכיאי. רב שמואל בר שילת – מלמד תניוקת
5 דיה (בבא בתרא א, ב). ואפי' ליה –
6 האבוליה והרשקה תורה בעל בריו, כעוה
7 שנתוקן עליו עול על צאתו. לא המחיה
8 אלא בעיקרחה דמבטא – ברצועת של
9 מנעלים. כלומר, מכה קלה שלא יזוק. ליהוי
10 צווחא להבירה – אנך זקוק ליסור יותר
11 מודאי, ולא לסלקו מלפניך, אלא ישב עם
12 האחרים בצוותא. וסופו לתת לב רופא –
13 מודל. אופן – מוקד. וק"ל בעבבין עליו – מפני
14 שמבחר עליון קול במסנין צוואין.
15 **לסופי** יהודי – מלמד תניוקת. **בסופי** מתא
16 – מלמד תניוקת העיר, ומושיב מלמדים
17 לתורה, והוא מתא את כולם אף יושבו של
18 שם קול גדול. מתקנת יחושע בן גמלא ואיך
19 – שימש מלמד תניוקת בכל עיר. לא
20 ממניין יגיקא מפתא למתא – ללמוד, מיזם
21 ליעם, שמא יזוק דרבנים שהשקן מקטרג
22 בשעת הסכנה. שאמר "פן יקראנו אסוף"
23 (בראשית סא). אלא לכול לבחן בני אתרו משל
24 להשיב מלמד תניוקת. תיוראי – שגד רחב
25 חבירו במנחות (לא,א). תיוראי הדפילן –
26 מקום מושבם, שדומה לגשר. גמלא – לח
27 צדדה. סך פקדי דדיקן – מנין תניוקת
28 הראויין כולמא אחר. ליה זבוג – שומע
29 עם התניוקת מפי המלמד, וחרו ומשגרו בפי
30 התניוקת. ואחרו רש דוכנא נטל שכי.
31 ומסייעין ליה מפתא – לשבח לו אתרו רש
32 דוכנא. דילמא אתי לאיתרשולי – תפאר
33 בלבו שאנן במורתו. ותרשל מן התניוקת, ולא
34 יריא שמת יסקלדו. לא שבן – כשחשבוהו
35 יתן לב לחות למד פיה. שדואג מקנאט בחירו
36 שסקלדו מפניו, שיביישנו בעני דגים. דגים
37 ולא דייק – שלומד רחבה, ולא דייק בלימוד
38 התניוקת ישתבשו.

1 **סיפא** אהאן לתניוקות של בית רבן, ומתקנת יהושע
2 בן גמלא ואיך. ואמר רב יהודה אמר רב: ברם זכור
3 אותו האיש לפיכך ויהושע בן גמלא שמו, שאמלמא
4 הוא נשתבח תורה מישראל, שבתפלה, מי שיש לו
5 אב – מלמדו תורה, מי שאין לו אב – לא היה למד
6 תורה; מאי דרש? "למדמרת אתם" – ולמדמרת אתם.
7 התקינו שהיו מושיבין מלמדי תניוקת בירושלם; מאי
8 דרש? "כי מציון תצא תורה". ועדין מי שיש לו אב
9 היה מעלו ומלמדו, מי שאין לו אב – לא היה עולה
10 ללמד. התקינו שהיו מושיבין בכל פלך ופלך; ומבנין
11 אותן כבן שש עשרה כבן שבע עשרה, ומי שהיה
12 רב פועם עליו – מבטיע בו ויבא, עד שפא' יהושע
13 בן גמלא ותקו, שהיו מושיבין מלמדי תניוקת בכל
14 מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר, ומבנין אותן כבן שש
15 כבן שבע. אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת: עד
16 שית לא תקביל, מאן ואיך קביל ואפי' ליה
17 פתורא. ואמר ליה רב לרב שמואל בר שילת: כי
18 מחית לניוקא, לא תימחי אלא בעיקרתא דמקנא,
19 דקאי' – קאי', ולא קאי' – ליהוי צווחא להבירה.
20 מתיבי: אחי מפני חצר שבויש לעשות רופא, אופן,
21 וגרדי, ומלמד תניוקות – בגי חצר מעבבין עליו – הכא
22 במאי עסקינן – בתניוקת דגים. תא שמע: שנים
23 יושבינן בחצר, ובקיש אחד מהן לעשות רופא,
24 ואופן, וגרדי, ומלמד תניוקות – הכיזו מעבב עליו –
25 הכא נמי בתניוקת דגים. תא שמע: מי שיש לו בית
26 בחצר השותפין – הרי זה לא ישיכרנו לא לרופא, ולא
27 לאופן, ולא לגרדי, ולא לסופר יהודי, ולא לסופר
28 ארפאי – הכא במאי עסקינן – בסופר מתא. אמר רבא: מתקנת יהושע בן גמלא ואיך, לא
29 ממניין יגיקא מפתא למתא, אבל מני כנישתא לבי כנישתא ממניין, ואי מפסק גרדא לא
30 ממניין, ואי איפא תיורא ממניין, ואי איפא גמלא לא ממניין, ואמר רבא: קד מקרי דרדקן
31 עשרין וחמישה יעוק, ואי איפא משנין – מוחבינן תרי, ואי איפא ארבעין – מוקמינן ריש
32 דקנא, ומסייעין ליה מפתא. ואמר רבא: האי מקרי נעוק דגרים, ואיפא אחרניא דגרים ספי
33 מפי, לא מסלקינן ליה, דלמא אתי לאיתרשולי. רב דימי מנהרעדא אמר: כל שפן דגרים
34 מפי, קנאט סופרים תורה ההוא. ואמר רבא: הני תרי מקרי דרדקן, חד גרים ולא דייק,
35 יחד דייק ולא גרים – מוחבינן קנאט דגרים ולא דייק, שבשטא ממילא מפסקי. ורב דימי
36 מנהרעדא אמר: מוחבינן דייק ולא גרים, שבשטא מין דעל – על; דכתיב: "כי ששת הדגים
37 ישב דשם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באיהם", כי אתא לקמיה דרוד, אמר ליה:
38 מא

ארעא לנו אמריא דבר ישראל בחרה – משמתין ליה, דאמר ליה אריא ארבעת אמריאי ורוחך חלקן בן מרל לשכירות. ונראה לרבינו יחזק; הדתם כששיראל רעה לקוה. אבל אם
אין ישראל רעה לקוה – מותר. **בסופר** – מתא – אין נראה לפרש פסידא קונטרס דמסר ויהי מלמד תניוקת של חד העיר, דיאבא קול ברזל. ודיאבא קול ברזל מוקד דרדקי
וספר מתא – כמחורין ועומדן. כיון דאשמעין דמקרי דרדקי והוה חזין מלמד כל תניוקת העיר. ואנאי איצטרף לו למקנאט סופר מתא; אלא לפרש בני פירושו
הקונטרס ד'בדמקל' (בבא מציעא טב,ב). סופר מתא – סופר אשר העיר, דהא קרי הבא בכריתאי סופר. אלא רבנן כמו שפירש רבינו תנאל: סופר מתא – כוח שטרות העיר, והלכי חשיב
ליה לקמן פסידא ולא אדר אם נכתב השטר שלא כדן.
מתקנת יהושע בן גמלא ואיך לא ממניין יגיקא ממתא למתא – ובגון שיש כאן עשרים וחמשה יוקי שראויין להשיכר להם מלמד. ואם תאמר: הוא אי היה ממתא – לכו למתא ארתיי
– יטערו מלמד בני עצמן, כיון דיאבא עשרים וחמשה יוקי, ואם בן מאין נפקא מינה? דאי הוה שני מלמדי תניוקת באלך מתא – הוה יכולין להשיב
חמיים בפניו זה וחמיים בפני זה.
סך מקרי דרדקי עשרים וחמשה יוקי – אבל פחות מכאן אין בני העיר יכולין לבחון את זה והלשיכר להם מלמד. פירש רבינו תנאל דרביא קרייה זכר ברין, ודיעי "מתידי" – דלא אשנח
למידע דכיב ויהי קרי תלמידיה, וכן נראה. אבל אין נראה לפרש שגם רבו עמו ולימודו זכר, דאם בן ראה מיהא.

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף כא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

1 **סופר** - מתא - לא כמו שפירש בקונטרס: כותב ספר תורה בעטות. דאין זה ספידא ולא
2 הוקר, דיבולין להגידו. אלא כפרשית לעיל: כותב שטרות. **ואמקרי** - דרדקי -
3 פירש הקטורס ב"המקבל" (בכא מציעא ט"א.) דהו ספידא ולא הורא משום דשכשתא כיון
4 דעל עיל. וקשה לרבינו יצחק. דהא רבא גופה אית ליה לעיל דשכשתא ממילא נפקא ואומר
5 רבינו יצחק: קודם ספידא ולא הורא. דאיתוהי שעה
6 ששלמד קודם שעה דהו מובטלים. ואותה שעה
7 אין יבולין להחזיר לעולם.
8 **שתלא** - ואם אמרה: מאי ספידא איכא? אי
9 יפסיד ישלם ליה לומר: דאיתוהי מנסיה,
10 אלא שפשיע. שאין דמטיעות גודלות כמו שהיו
11 דאיתוהי לגיגול.
12 **מרחיקין** - מרחקת הדג בר - אף על גב דאיתו
13 חתם פופרש דברבד של הפקד דביבול
14 רשע לא מיקרי, כחאן (בבא פרק רביעי משנה א)
15 גבי פאה: פירס טלמיו עליה - מבצירין אותו
16 ממנה. וכן חזר בפרק קמא דבבא מציעא (יא:)
17 רבא אתא ומצאה נפול גליה. ולא אתר החיוב
18 בה - זה שדחוקי בה זכה. ולא מיקרי רשע אלא
19 בעני המזכיר בהרדה ובא אתר ונטלה. משום
20 שאם לא ישתכר במקום זה - ימצא להשתכר
21 במקום אחר. הך דרשמעתא לא פשיא. דאף על גב
22 דהוי דבר של הפקר - מכל מקום בבמה מקנות
23 ימצא שיכול מציאותו. ועוד: דהוא
24 אומנותו בכך. והא דאמרינן בפרק חזקת הבתים
25 (בבא בתרא ד"ב.) נכסי גימס חייך הון כמברב. כל
26 המחזיק בך - זכה בך. מצי עשאינו דין ממי מטא
27 וזוי לדידה איתסלק ליה. וישראל לא קני עד דמיט
28 שטרות לדידה. ופירש רבינו שמואל בן מנאיר
29 דישאלה המחזיק רשע מיהא מיקרי. ולפירוש
30 רבינו חזקיהו רשע הוא. חייך שלא ימצא
31 במקום אחר. וקשה לרבינו שמואל בן אבדורם.
32 מהא דאמר רבי אבהו נשך (בבא מציעא ע"ג.) רב
33 מרי רב רחל משכן ליה הווא נכרי ביהא. אור
34 רבא חבניה. ורב תריסר ירדו שהא שקל אור
35 ביתא אמיתיה לנכרי. אמר ליה: האי ואלא מטאי
36 לא למר אגר ביתא עד שהא. דאמר מר: סתם
37 משבתאן שהא. ולא מצי נכרי לטקיל. והשתא
38 כיון שקדמה חזקת רב חזקת רבא - אם בן
39 זכה בה רב מרי. ודכסי דהוי חן כמברב. ואי
40 מיקרי רשע - אתי שפיר. ולא היה רוצה לכותב
41 בה. אבל לפירוש רשע הם. דאפילו רשע לא
42 מיקרי - אמאי לא זכה בה רב מרי. חזקת רשע
43 גמור הוא? ושמן לפנים משורת הדין עבר.
44 ולרבינו יצחק בן אשר נראה חזקת רב מרי לא
45 היתה אלא בתורת משכונן. ורבא קד קנה מנטי ביהא,
46 זכה בה איתרין רב דין מנטי. **תנאי** - דאיתוהי
47 כו' - תימה לרבינו שמואל בן אבדורם. דאמאי לא
48 מייתי הבראיין דלעיל? דעממה נפשי. רבי יהודה
49 דאמר. לא חלק ענין קליות ואנוסיה לתיעות -
50 פליג אדך ברייתא ושמן ניתא לאתויי תנאי
51 דלפניו כדתיבא בחב"ב. **כופין** - בני מביי זה את זה
52 כו' ולא מלמד תעבות - נראה לרבינו יצחק
53 דבגמלתו תיעוק נכרין אייתי. ולא יתכן אי ריש
54 לעיל 'אחד מבני מביי'. דהא מוקמין ליה
55 בתיעוק נכרין. ומעכבין עליו בני מביי. והבא
56 קאמר דלשכנו אינו כופה. ואפילו כן ששוען בן
57 גמליאל לא פליג אלא משום דפסקי לחזותיה -
58 דהבא בתיעוקת ישראל. ואפילו אתר תקנת חושע בן גמלא
59 איתוהי שמוען בן גמליאל - צריך לומר דרבן שמוען בן גמליאל לא פליג אמלמדו תיעוקת. אלא אשאר.

1 **מאי** עמטא עמרת הכי - שלא הורגת את הנקבות. את זכר עמלק. אירוי מועץ
2 חרבו - סיפיה דהאי קרא הוא. שתלא - עמו כרמו למחצה. **אמנא** - מקל דם.
3 **כופר מתא** - לבלול. כמותרין ועופרין רובו - עמק ויקלקלו. ואם לקלקלו - מלוק
4 לזו בלא איתרתיא. אף על פי שלא החרבו קודם לכן. **ספידא** ולא הור - כגון
5 אלו. השופר שגבולה בבמה. ואזר המקה,
6 והספור כהב ספר תורה נשעות. **דאוקי רוחא**
7 הרה - צידי שתון עיניו ברג עין שהחבר הרה
8 - מרחיקין שאר צידין מוערתם משם. אמלא,
9 אף על גב דלא זכה ביה ולא מטא לדידה -
10 מרחיקין משם. דאמר ליה. קא פסקת לחיותי.
11 גמי דניס ריבויי סיקרא - שותנין עין בהבסם
12 להותך דהניגס לרוחן מיקום שתון שם מוונת.
13 דילכך. כיון שהחבר זה חרוב. ונתן מוונת בתוך
14 מלא גרמנו - בטוח הואו שלכנו. דהיה ליה
15 כמאן דמטא לדידה. וצמא תחירו מויקי. אבל
16 הכא - מי שבא אצלי יבא. ומי שבא אצלך
17 יבא. שפירטילם - לבא אצלו. כשאוותיהם
18 שולחין אותו אל תנועות לקנות מן התנועות.
19 שויסקי - שקדים. אבל הכא - שזה העמיד
20 תחילה. והרגיל להשתכר בכך. והא לא לירד
21 אצלו לאומנותו - אומרנו לה פסקת לחיותאי.
22 שלא לחושב בעיניו חיי ויסקי - ממקום
23 אחר. והשכיר לו בית מבוזבז. שיש כאן בני
24 אותה אומנות. ולשכני - הדר במבוי כבודו.
25 אינו כופהו - מלידד לאותו אומנות. רבן
26 שמעון בן גמליאל אומר כו' - רוב הוא את
27 דאמר רבין שמעון בן גמליאל. **מצי** לנכב -
28 מלעשות כאן אומנותו. ולחבאי כאן לנכור.
29 ואפילו לרבא. דאמרי לישנו אינו כופה. וזו
30 שייך בנכב. **הרבא** - שנתון סס וגלגולת
31 למושל העיר הזאת. כבר תמא - לא מצי בר
32 מתא לעכב עליו כל העיר. ופשיטא דלי רב
33 מביי אבר מביי דנפשיה. ולא מצי מעכב את
34 המבוי מלידד לאומנותו. כרבנן לוי רב
35 הונא. מיהו. איבעיא ליה בר מבווא אבר
36 מבווא איתרנא מיא? מי מצי מעכב בן
37 הכפוי הזה וא לא? מי הוי שכני ויש
38 כפוייה. או יולפא: שכני דאמור רבני - כבר
39 מבווא דהוואו מביי קאמר. אבל בר מבווא
40 איתרנא - לאו שכני הוא. ומודה רב הונא
41 דאמר לעיל בר מבווא דאמר ריחיא כו'.
42 דאית ליה רבין שמעון בן גמליאל - מודי
43 הוא במקרי דרדקי. ולא מצי מעכב לרב
44 יחורו באומנותו. שיראה זה מזה. דאמר מר:
45 קאתא סופרים תרבה חבמה.
46 ומודה

57 גמליאל לא פליג אלא משום דפסקי לחזותיה -
58 דהבא בתיעוקת ישראל. ואפילו אתר תקנת חושע בן גמלא
59 איתוהי שמוען בן גמליאל - צריך לומר דרבן שמוען בן גמליאל לא פליג אמלמדו תיעוקת. אלא אשאר.
60 **שפשיא** לי ידבר מביי מתא אמר אבר מתא (בבא מציעא ע"ג.) וישמעאל ליה בר מבווא אבר מבווא לעמלא אי מצי מעכב. אי הוי בכלל שכני א
61 לאו. כפריש הקונטרס. וכוותיה קיימא לן לגבי רב הונא. דברורא הוא. **ואי** דשייך כברגא דהבא לא מצי מעכב - פירוש: בני העיר. אבל בני מביי מצי מעכבי שלא יכנס במבווא.
קאתא

בבא בתרא. לא יחפור – פרק שני דף כב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)"
רי"א תוספות

1 **קנאת** סופרים תרבה כמנהג – ולא גריסין כמו שיש בספרים: דאמר מר עזרא תיקן לום
2 לישראל שיהו מושבין סופר בעד סופר. דהא לא חשיב ליה כמרוכב (בבא קמא
3 פ"א.) גבי עוקת שתיקו. **מעלמא** ואלו לעלמא לויגון – מכאן משמע
4 דשוקא היה מותר להלוות לפני אדם הבאם ממקומות שם לשוק לברכרם דתאו מעלמא.
5 דלא לפני מקום – לא. דרוקא בשוקא, אבל
6 לאהורי – לא.

7 **אמר** ליה רבא לרבא ארא בר אבא – בן גיש
8 רבינא תנאנא, ולא גריסין "בר אבהא",
9 דאתוה היה בימי רבי, כדאמרין בקדושין (ע"ב.)
10 היום ישב רב ארא בר אבהא בחוקי של אברוס
11 אבינו. **פיל** שבלע כפיפה מרית – בפרק ירבי
12 ישטיאל (מתחת ט"א.) אית ליה ארא ברביא דהבא,
13 ומסיק להו: לנאני א לא מלמבל טומאתו – תנינא
14 כל הבליס יורדין לדי טומאה במחשבה ואין
15 עלין טומאה אלא בשניי משהה הקאמו: לא
16 צריכא, דבלע הציץ ועבדינא כפיפה, א לא הוי
17 עימל חזי חכם בן גלילא, ואל. והבא בלע הציץ
18 בעא מיניה, דאי כפיפה שלימה – אמאי לא היה
19 ביהדיה מתניתין דא קשיא לרבינא והו: אמא כן
20 אמאי לא נקשו ליה שוקא אבא בעיא זו או
21 איפשטא איהו ויש לומר: דכסל מנא חזי ליה
22 לאיתויי תנן ראית דמייא היה דחזי ליה. **אנא**
23 ענישתיה – כל אהרן מן היה מבתים שיש ידו
24 בר איתיה משום דאמרין כשבת פפרק "שאלא"
25 (קט"ו.) כל מי שחבירו נעש על ידו – אין
26 מביטין אין מוחזיתין של הקב"ה, שאמר
27 הוהין (ז' ס"ח) "אם ערש ליעקב לא טוב" אלא רע,
28 הוהין (ה"ל'ס ח') "לא יורח ער". רבינא ויתקן.
29 **וקמא** דכחי סמוך – סלקא דתנן דבפלא איתיה,
30 כן משמע הלשון, דקתינן: מי שיהיה כותלו סמוך
31 לכותל חבריו. ומשע רב יודיה, דכחי קמאר: הבא
32 לסמוך בר. ומתניתין חבי פרודשא: מי שהיה גבול
33 כותלו סמוך לכותל חבריו, רבא פריך: דכותל
34 קתני, ולא גבול. ואם תאמר, לרבא, דאמר ברש
35 פריך דאמר לסמוך. אמר חבי סמוך אפילו
36 לפירוש רבינו עם דלמסקנא שר רבא בלמוד
37 לסמוך, לבר נמור – שכל מקום אמאי לא פריך
38 מהבא דחבי רישא, אלא משערה ויתק יודיה סיפא
39 ויש לומר: דלא אסר רבא לסמוך אלא מילתא
40 דמגופיה אתי חוקי, אבל הבא בכותל אתו מוק
41 כולם, אלא עטורם לנעט הדוושא.
אלא

1 ומוה רב הונא בריה דרב יוחסע – אף על גב דאמר: בר מתא אבר מתא אחריתי מצוי
2 מבעב מלמדיא כאן ולמכור, מודה איהו ברובלין מוכרי בשמים המחזירין בעיירות להביא
3 בשמים לשם להחזקת בוק, דלא מצו לעבד עלייהו רובלי העיר. לאהורי – לחור
4 ולסבב במנאות העיר ובבתים על כל הרצעה לקנות, ואחרין כן ישוב לעירו. ואי צורבא
5 מרובין הוא – וטריד גיבסיה, ולא אחרתא
6 לאהורי – אפילו לאקבעי נמי. דלא כחביתא
7 – אלא לפנים משורת הדין. דיקולאי – מוכרי
8 סלים, ויש אומרים מוכרי יורות. ולעלמא לויגון
9 – יומא דשוקא היה, והרבה באין ממקום אחר
10 לקנות תל השוק, לפיכך אין בני העיר מעבכין גם
11 על המוכרים להביא אמונתם ולמכור לקבצים
12 לשוק. **עמריא** – במורה צעיר. אית לן **אשראי**
13 **במאא** – כמרתא באמנה. ורביכס אנו לשלות
14 כאן עד שנבנה חובות שלנו. ואם אין אנו מוכרין
15 שתורתינו – במה תפרנס? עד יקעתינו –
16 שתעקרו ויתוביכמן מן הלוחקים מכס באשראי.
17 נקיש ליה שוקא – הדבר שלא ימכור איש בעיר
18 גרוגרות אלא הוא. תתי ליה בקנקה – היח
19 לו בקנקה, אם אין הוא אנו חומץ, כלומר, ברוק
20 בבלכות, אם תלמודי חכם הוא אם לא, אית ריה הדין
21 כשמוכרין אחרים את טוב הוא ריק תיה,
22 כדאמרין "בת היחא" במסכת נדרהו (ד' סו).
23 (ב.) וכן בחביות (ק"ה.) קרא היה נהיה
24 באמריא דהמרא. פפיפא מטיית – כל המיד
25 של ערבה. מהו – מי חשוב במכשיל, והיה ליה
26 ככילי גלילא, ויהי ארא מקבל טומאה עוד. אמר ליה
27 רבא: דמי לרב ארא. מי גיחו רבא – אית ליה
28 רבא? לפי ששפע על רבא שיהא גיחו הקד,
29 וכבוד שיהא זה. פפא ליה במניחיה – בדחה על
30 סגרו מכל דאין שחוק, כשם שגמק למי שאינו
31 חשבו. דלא תהיה – שלא נעבד מלפניו
32 לאוניה – אונאת ברשת. דמלמא אדום – אף
33 על פי שהוא אדום. על רשיפו – מתחמת ביותן.
34 דאמר ליה לרבנן אדמרישתיו נרטי מי אבי –
35 שהיה רגיל לומר להלמתיים עד שאחם הליכים
36 אצל אביו לגרם עצמות. כלומר ללמוד שלא
37 לשבועי תי אכלו ב" – ברא ולמור הלכות
38 צעות מרורות אלא צ"ב. שמיעה ירבא –
39 שלוחו לקנות כשר. ריש כלה – דרוש בריבם
40 בשבתות. דלא הוה כסויפס – ש' אמרם שלא
41 היו בעצה כשנעשה בר נחמן ריש כלה. ויש
42 אמרם: ודלא הוה סיסמא דפירקא. ורבא
43 דרדייש בשבת הרגל הלכות האמורות בפרק
44 אחרון של כבורות. שפעתתא דפעשה תיפס –
45 בפרק אחרון כבורות, והבא אמרינהו בסופא
46 דפירקא. אבר רבני – תלמידי הוישבה הבאים
47 לשמענה נרימא קריתיה דרב ארי – אני מצפה
48 כאן שיביאו את מטה בר ארא שנת. **משנה**
49 לא יפסול לכותל חבריו כותל אחא אלא אם אן
50 כ' – מפרש בגמרא. והחלוט – מי שהיה לו
51 החלות שתיים, לחצר חבריו, והחוק ברבר זה
52 שלוש פרסום, ורבא בעל החצר לכותל שם כותל –
53 צריך לשער ארבע אמות. בין מלמעלן אם בא
54 להביא – וגיבה כותלו ארבע אמות מן
55 החלות. בין מלמעלן – אם בא לכותלו נמוך –
56 צריך להשפיל מן החלותן ארבע אמות.
57 וטעמא מפרש בגמרא. בין מלמעלן – צריך
58 להרחיק מוק ארבע אמות. **גמרא**
הבא

1 לאוניה דמלמא דאדם – לא נשהיה לאוניהו, דכתיב: "פה אמר ה' על שלשה פשעי
2 מואב ועל ארבעה לא אשקבו על שרפן עצמות מלך אדם לסד". נח נפשיה דרב ארא בר
3 אבא. רב יוסף אמר: אגא ענישתיה, דאנא למייתיה. רב דימי מנהדרעא אמר: אגא ענישתיה,
4 דאנא פסיד' רונות דידו. אבני אמר: רבא ענישתיה, דאמר ליה לרבנן: לאוניהו גרמי פי
5 אבני, ויש אכלו וישקא [שמעיא] פי אגא. ורבא אמר: אגא ענישתיה. [דכי הוה אויל לבי
6 מתאח למשקל וישקא], אמר ליה לרבא: אגא שיקלא בישרא משקמי שפעייה דרבא, דאנא
7 דעיינא מיציה. רב נחמן בר יצחק אמר: אגא ענישתיה. דרב נחמן בר יצחק ריש פלה הוה,
8 כל זומא מיקמי דיעול לכלה, מרתיס בהדיה רב ארא בר אבא לשמעניה והדר עיול לכלה.
9 ההוא זומא נקטוה רב פפא ורב הונא בריה דרב יוחסע לרב ארא בר אבא משום דלא הוה
10 כסוימא, אמרו ליה: אימא לן הני שמענתתא דמשעשר בהמה היכי אמרינהו רבא. אמר ליה:
11 הכי אמר רבא והכי אמר רבא. אדהכי נגח ליה [לרב נחמן בר יצחק], ולא אתי בר ארא בר
12 אבא, אמרו ליה רבנן לרב נחמן בר יצחק: קום דנגה לך, למה יתבי מרי? אמר ליה: ויתבאנא
13 וקא מנפרא לערשיה דרב ארא בר אבא. אדהכי נפק קלא דנח נפשיה דרב ארא בר אבא.
14 ומספריא, דרב נחמן בר יצחק ענישה. **משנה** מי שהיה פותלו סמוך לכותל חבריו, לא יפסול לו פותל אחר אלא אם פן הרחיק
15 ממונו ארבע אמות. והחלוט, בין מלמעלן בין מלמעלן בין מלמעלן – ארבע אמות. **גמרא** ויתבאנא
16 הכי

44 ומספריא, דרב נחמן בר יצחק ענישה. **משנה** מי שהיה פותלו סמוך לכותל חבריו, לא יפסול לו פותל אחר אלא אם פן הרחיק
45 ממונו ארבע אמות. והחלוט, בין מלמעלן בין מלמעלן בין מלמעלן – ארבע אמות. **גמרא** ויתבאנא הכי

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף כב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

תוספות

1 אלא אמר רבא חבי קאמר מי שהיה לו כותל כותל כור - הקשה רבינו יצחק בן מאיר. דלמה ליה
2 למינעט בכי האי גוונא, ושיהו לו כותל ברוקא ארבע אמות ונפל. ליתני שלא יסמוך
3 כותלו לכותל חבירו אלא אם כן הדיקו ארבע אמות וליכא למימר דרוקא בכי האי גוונא,
4 שהיה דרוקא ארבע אמות והדיקו הראשון, קאמר דלא יסמוך - אם כן מאי פריך בסמוך:
5 דעומא שלא יאפיל, אי משום סולא אבל משום
6 דעומא לא אכל משום דרושא לא, ואם
7 תאמר: ולימא דאיריבי בעיר ישנה ואומר רבינו תב:
8 דבית דתי כוונתה: לפי שנתנוק מטה וכלם אצל
9 הכותל. ועדי יש לומר: דבחדא איכא דרושא
10 דרביים, מה שאין כן בבית. ולרבינו יצחק נראה
11 דנחיא ליה לשנויי בעיר חדשה דומיא דרושא, וכן
12 הדייא ב"מירדוקיא את הובלת מן המזרחיא, אף על
13 גב דנמסקט פנייהם הדייא דמרוקיא את הסולם
14 מן השוקר.
15 וכתבא אמר רב יבא בר - ותימה: והשתא בעי?
16 וכמה, ובתר הכי פריך והתנן ארבע
17 אמות יש לומר: דרבי יבאי נופיה ביה ובמה, ואל
18 גמרא. ובענין זה ש"ב א"ל מציאות" (בבא מציעא
19 כ"א, א). כמדייר את כותלו - ולא מצי לשנויי
20 בגמריה כותלו ארבע אמות, דכין רוקיא מן העד,
21 ואיך הובלת לרדובי של חלוה - יכול לעמוד בסוף
22 הובלת ולשוחט ולהציץ.
23 והא אנו תנן ארבע אמות - דמתניתין איירי נמי
24 מן העד, כין גלא הישי לדוושא, אלא
25 משום הלגות.
26 לימא תנן סתמא דלא רבי יוסי - פירש רבינו
27 יצחק: ודאמר רבא טפי לימא אלא
28 כרבי יוסי, וכן אמר: רבי יבאי נופיה ביה ודלעיל - משמע
29 דכותלו אתי כרבי יוסי, ודתי כותלו נתיי ודיליה,
30 דמהדייא שעתא משתבחה דהיקא, ולא פליגי רב
31 יוסי אלא באילו. דרבי לומר לפירושו דמתניתין
32 דלעיל הוי נמי גירי דיליה, דמיד כסומוך הובלת
33 - מענת הרושא.
34 כדי שיהא זוקף את הסולם - כשכמר ותני לו
35 זקיפת הסולם בחצירו איירי, וקא משמע לן
36 דבעי ארבע אמות.
37 והא גרמא דתי - ותימה דלא פריך הכי לעיל
38 רבי דרושא.
39 זאת אמורת גרמא בניוקא אסור - ומעיקרא
40 סלקא דעתך בן היכי דנמקרא אסור -
41 הכי נמי דמותר. והכי משמע דגרמא בניוקא
42 דפטור, וכן בפרק "ביצת הרגיל" (בבא מצא כ"ב, א)
43 וכן כלי מראש הגג הדיי תחתיו כרים וכסתות
44 וקדם וסילקן, אפילו הוי - פטור. ובפרק "הפרד"
45 (שם מט"ב). הניכס פרוח אצל הבית שלא
46 ברשות כו. וקאמר בגמרא דאם אכלה החזקה -
47 פטור. ותנן ס' זמנות לפני דגמנת חבירו דפטור
48 (שם). ושולח בעירי בדי חרש שוטה קטן (שם
49 ט"ז). ופוחץ (רב דר) בחימו דלא נשא נתן בידו. החזקה שטרותיו של חבירו. ומוכר
50 חבירו בפני הדליקה, ועושה מלאכה במי טהאת
51 (שם ט"ז, ג"א). וליבה לרבינו הירח - דפטור
52 בכל דרך, כדאמר בפרק "הבונס" (שם ט"ז). ומכנת חבירו דהיי נמי גרמא, כדאמר בפרק
53 קנא דרוקיא (רב דר) בחימו הוא דאבעית אנפשיה, וביצת הרגיל" (בבא מצא ג"ב, א) שיהא
54 בו כלב שיהא בו חוש - פטור, ורשן לית עוב, מאי שנא כל דני מרינא דגרמי, כגון אחויו
55 אחויו דהגדול בתרא" (שם ט"ז, ב). ומראה דיתר לשולחתי ומצא רע, ונפרעה אמור לו גזר,
56 וכן את דרמי דקנין לרבי מאיר אפילו לא נשא נתן בידו. החזקה שטרותיו של חבירו. ומוכר
57 שטר חוב לחבירו חזר ומחלו; והלך רבינו יצחק לישן אחר: דדינא דגרמי חיוב - היינו
58 עשיהו הוא עצמו קודם לממון חבירו. ועוד חלק דרינא דגרמי דחייב - היינו משעת מעשה שבא החזיק. ועל הכל קשה שטרך את הטמא. ובעל הבית עצמו עירבן עם פירותיו, ואמאי יחייב?
59 דדואו עצמו אינו עושה חזק בממון חבירו, וגם אוחזה עשה משמטרה ליה כן הדיקו ומראה לרבינו יצחק בן אברהם: דרינא דגרמי הוי מטעם קנס, כדמוכח בירושלמי. ולכן, כל חזק דגרמי
60 ורגיל לבא - קנסו ארבעה, וטעם דקנסו - שלא ידא כל אחד חזק ומוקף חבירו בעין. והיינו טעמא ומאן מרדכי. ברוקא שאינו ניכר. ואפשר דבשנוג נמי קניס רבי מאיר, כי הדיק דקניס
61 במטעמא ומדמע אדוד שנוג ואדוד מרדכי.

הבא לסמוך - מתחילה כותל אצל כותל חבירו. והא מי שהיה קתני - אלמא כבר
היה ונפל לא יסמוך - לא יקרנבו לצד כותל חבירו. דרושא והבא מעילי להתם -
מה שדשיין ברלג בין שני הבתלים תמיד מועיל לשני הבתלים. להקשות פרקעית
יסודות הבתלים ולא ימושו. אלא כותל נינה - מתוך שאין דשיין אותה במצפנים
צריכה רישה במתוך. עיר צריכה צריכה - שדשיין
לא נדשהה, אלא כותל חצר צריכה דרושא.
מלמעלה - צריך להגביה שיעור שלא יציץ
בגשנוע על כותלו, ושפיל ראשו ויראה דרך
הלגות, ויראה בבית חבירו. שלא יעמוד -
על ראש עובי כותלו. ויראה. ומפניין - צריך
לדרחוק כדי שלא יאפיל, ולא יחייב תנא
ברבייתא שיעורא. טעמא שלא יאפיל -
בגשן הלגות. אבל משום דרושא, בשאין שם
הלגות - לא, אלמא לא הישדיין דרושא מן
העד - שאין כותל האחרון מנהלך לאורך
הראש, וכן מן הגז הוא בא, אוה אוה
ממורה למעבר - לא בא מצפון לדורום. והא שם
עובי כנגד החלון ומאפיל. דרבא ליבא
למחש דרושא דהווא פורתא. וכתב - כדי
שלא יאפיל, לתנא דרבייתא לא יחייב
שיעורא. והלא פשיין - כיון דסמוך הוא. אף
על פי שהוא מנובדי - יכול להציץ. כמדייר
את כותלו - עשה ראש כותלו מדרוך,
ומשפע לצד החלונות, עד שאינו ראי לא
לעמוד עליו ולא להשקע עליו. משתי רוחות
על שני בתלים זה כנגד זה משני צדי החלון.
את הובלת מן המזרחיא ארבע אמות -
מחילה הוא צעיר גזול, כיען קעליא שלט,
ומנחת לאורך הובלת על הובלת. ומי הגג
ובין לתוכה ופי מאלפתחם לארץ. ואם אורך
הובלת מנהלך על זה חבירו ומזרחיא
עליו - צריך זה לדרחוק ממנה אם בא לבנות
כותל בצדה, ארבע אמות על פני ארבע כו,
כדי שיהא זוקף שם סולם כשיפגע לעלות בו,
לתקן מזרחייתו להקשת מעבר צריכות
הנפולין בה ומעכבין קילוח הדמים. במזרחיא
שפיעת - שתקרת גגה משפעת וירואת
להלך מן הובלת לתוך החצר. והמזרחיא סוף
התקרה משוכה להלך מן הובלת לתוך החצר.
הלכין, אי לאו משום זקיפת סולם - לא היה
צריך להרחיק מראש התקרה. דאי משום
דרושא תנא אויל ואתי ותייה - תחת השפיעת.
משנה מרידוקיא את הסולם מן השוקר -
אם יש לזה שוקר בחצירו סמוך לכותל שבין
שתי החצירות, ויחזור אל להנעמד סולם
בחצירו אצל הכותל - ירחיקנו מן השוקר
ארבע אמות. כדי שלא תקפזין הנשים - מן
הסולם לשוקר, ותתרוך את הוינייה. והיא חזיא
קטנה. גמרא לימא מנתינת דלא רבי יוסי
- דפליגי בסיפא דפרידקן בנוטע אילן סמוך
לבוה. וטובא מילי איכא במנתינת דוראי אלו
כרבי יוסי, אלא לימא אף זו דסולם ושוקר דלא רבי יוסי. בניי דיליה - בחציעם
הבאים לו מיד גופו של בעל הבית ממש. דבדייר דמנא ליה - בעד אסוחו סולם
קפעה. גימא בניוקא אסור - ואפילו למאן דאמר (בבא מצא צ"ב, א. ק. א) דלא
דאין דינא דגרמי, ופטור מלשלם - אסור לגרום, וכשבא להעמיד גרמא לחזיק -
חבירו מעכב. תלמי - דקליס קטנים.

הבא לסמוך, לא יסמוך אלא אם כן הדיקו ארבע אמות. מתוך דף רבא: והא מי שהיה קתני - אלא אמר רבא, חבי קתני: לכותל חבירו" קתני אלא אמר רבא, חבי קתני: מי שהיה פותלו סמוך לכותל חבירו פרחוק ארבע אמות ונפל, לא יסמוך לו פותל אחר אלא אם כן הדיקו ממונו ארבע אמות; מאי טעמא? דרושא דהבא מעילי להתם. אמר רב: לא שנו אלא פותל גינה, אבל פותל חצר - אם בא לסמוך סמוך; רבי אושעיא אומר: אהר פותל גינה ואהר פותל חצר - אם בא לסמוך אינו סמוך. אמר רבי יוסי בר רבי ינאי: ולא פליגי, הא בעיר היתנה, הא בעיר חזקה; תנן: תלגות, בין מלמעלה בין מלמטה; רבי מנאסיא אומר: ותיי עליה: מלמעלה - כדי שלא יציץ ויראה, מלמטה - שלא יעמוד ויראה, ומכנין - שלא יאפיל; טעמא שלא יאפיל, אבל משום דרושא לא - תבא כמאן עסקינן - בבא מן הצד. וכמה? אמר יבא כמותה דאשין בר נבדך משמיה דרב: כמלא רתב תלון. ותלא מציץ - אמר רב יבד: כמדייר את כותלו. והא אנו תנן: ארבע אמות - לא קשיא; כאן מרות אחת, כאן משתי רוחות. הא ששע: ואת הובלת מן המזרחיא - ארבע אמות, כדי שיהא זוקף את הפוסל; טעמא משום סולם, אבל משום דרושא לא - תבא כמאן עסקינן - במזרחיא משופעת, דאי משום דרושא הוא, הא קא אזיל ואתי ותתייה. משנה מרידוקיא את הסולם מן השוקר ארבע אמות, כדי שלא תקפזין הנשים; ואת הובלת מן המזרחיא - ארבע אמות, כדי שיהא זוקף את הפוסל; מרידוקיא את הפוסל. גמרא לימא, מנתינת דלא רבי יוסי, דאי רבי יוסי, הא אמר: זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו? - אפילו תימא רבי יוסי, הא אמר רב אשי: פי הוינן פי רב קהנא הוה אמר: מודי רבי יוסי בגירי דירייה, הקא נמו ומנין בדידהי דמנח ליה יתבא בחור ופפעה. - והא אמרת: והא אמר רבא: אמר רב סאבי בר מנא, ואת הובלת גרמא בניוקא אסור. רב יוסף תהו ליה הנהו תמילי דהונו אהו

בבא בתרא. לא יחפור - פרק שני דף כג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)"
תוספות

1 **חוץ** לתמיש אמרן הוה שני מוצאו - דאולינן בתר רובא דעלמא. ואפילו למאן דאמר
2 אן חלוקין במתן אחר הרוב - היינו נמוקים שהוא ממוק, דלא בא. דליכא חוקה
3 דנמוטא - אולינן בתר רובא. ואם איתמר: פפרך "אלו מצינא" בבא בעיא מינא, ר' לרנן
4 דרבי שמעון כן אלעזר דאמר: אפילו בעיר שרובה גוים היכי להכריז ברב שיש בו סימן,
5 ואמאי לא אולינן בתר רובא. כיון דר' לדיכא חוקה
6 דנמוטא וזי' לומר: דתקת תמישי היא, אי 1
7 לקיסי מצות השבת אבידה, כיון דיכול להחבר 2
8 על ידי הכוחה אם היא של ישראל. ישראל נמי 3
9 לא מייאש, דמסיק אדעתיה דלמא משבח שבח ישראל 4
10 ויכריז. **רוב** וקרוב הלך אחר הרוב - ואם תאמר: 5
11 אמאי קא משמע לך? מתניתא היא (כתובת ט"א) 6
12 שבת, תענית, כולן מוכרחי שבת שחיטה ואת 7
13 מוכר בתר גבולה וכו', ונמוטא הלך אחר 8
14 הרוב. משמע אפילו נמצא קרוב לחנות המוכרת 9
15 גבולה ותדען ויבט ויחזק בר מרובה דאי 16
16 מתניתא היה אמאי: כגון דאן דלחות מדינה 17
17 נעלות, איכא אחר תרי רובי - קא משמע לך רבי 18
18 הינא דאפילו דלחות מדינה נעלות. דליכא אלא 19
20 חד רובא. ורבי יהושע דפרך ליה בסמוך, אף על פי 21
21 דרבי זירא נמי אתי ליה בתר אפילו דלחות 22
22 מדינה נעלות - היינו רוב דרשי ליה. ודקבלה 23
24 מרבי תינא. ואן נראה לרבינו יעקב אן אבריהם 25
25 דאמאי כן מרבי ליה? וזי' מקרא? תישי ליה 26
27 מתניתא דרשי עניותא ופירותא וטובהא בשאן 28
28 דלחות מדינה נעלות - הא טעמא דבעתן תרי 29
30 רובי אינו אלא מדרבנן. משום גזירה, כדאמר 31
31 בסוף פרק קמא דכתובת (ט"א). ונראה לרבינו 32
32 יעקב: דאי מתיירא דאן אימינא נמוטא באמינא 33
33 תעד נראה לרבינו יעקב דרבי תינא אתא 34
34 לאשמועינן דאפילו בקרובא דמוכח - באינא 35
35 בתר רובא. וזי' משמע בסמוך בני ביתא שנייה 36
36 בנוד, דבעי למימר דרב, דאמר בנגד עיר שרובה 37
37 ישראל מתרת - ליה ליה דרבי תינא. וזיכי 38

38 **תוספתא:** דאן משמע דאולי בתר רוב העיר ישראל, וכרבי תנא אל דאי לנבי קורבא דביתו - כדברי - דהו קורבא ולא מוכח, כיון
39 שרדיהו דאן שרובא אבותה היעי, רוב אילין בתר רובא הכא דהקורבא אל מוכחא. אבל כרבי תינא. אבל אותה עיר כנגד האי קורבא - דהו קורבא דמוכח, ולכן אילין בתרה. וכל ההלכה
40 התיישב כמו שאפרש. ולדכי לא מייחי בכוחה גמרא דרבי תינא אלא לקמן גבי חצבא דאשתבחא בפריסא של עליה, דקורבא דמוכח הוא. שנמצא בפריסא דעריה גופיה. ובפרק קמא
41 דביצה (ב' מ"ב) מייחי לנו עמי דאן דתקן יומין שחריים ומצא לנביס מוצא שחריים אסורים, ומפשיש בנמוטא: כגון שאינו שחריים ולבניס ומצא שחריים נמוקים לנביס ולבניס נמוקים
42 שחריים. וזי' דתומא: איתנו ענינו, ודאיתרפך - קא משמע לך דהו דרבי תינא דלמא דהו אחריתי ענינו, ומלמלא אתו, וסיסקי ללות לאמא מסיע עיר לרבי תינא. וב' הלכה קורבא
43 דמוכח הוא, דאן שחריים ולבניס וזי' שם, ומוכח דאיתרפך ענינו. **מתיב** רבי זירא והוה העיר הקרובה כן מאי לאו ארתיא ארתיא דנפישא מינה - אמתינתא דחשע תעיות נמי הוה ליה
44 לאקשויי. אלא אמתינתא איכא לשוניי. בלדיכא, וזי' ליתא לאקשויי: גיול בתר רובא דעלמא, ולבני רובא דעלמא הוה קרובתו וזי' העיר קורבא דמוכח. אבל לרבי תינא. דאפילו בקורבא
45 דמוכח הלך אחר הרוב - פריך שפיר, דכי נמי משנינן בלדיכא - אבתי תקישי: גיול בתר רובא דעלמא. **בלדיכא** - תימה: דהבא משמע דטעמא דהעיר הקרובה אבידה עליה ערפה,
46 משום דמתוך הקרובה מוכח משמש בא ההרוב. ובכוסה (מו"ב). תניא: מנא מנא סמוך לעיר שאן בה בית דן, שנתיחן אותה שאן בה בית דן והולכין לעיר אחרת שיש בה בית דן,
47 ואמאי? הלא מתוך הקרובה נראה שנאותה שאן בה בית דן וזי' **ביושבת** בין הדרים - ואם תאמר: ואמאי איצטרך קרא בסוף פרק "מרוכב" (בבא קמא פ"ב). דאין ירושלם כביאה
48 געלה ערפה? ואף על פי דרבינו (ותליסם קוב) "ירושלם הרים סביב ליה" מכל מקום כל ישראל היו בל רגל, וגם בשאר ימות השנה להביאי נדרים וגדבות, וגם אומות העולם היו שאן
49 כסודרה, שקרייה ויכולת ענינים וזי' לומר: שדוה מקומות שלא היו גרילם לבא, רבי בני ירושלם. אי נמי בני חוקיה, שכל ישראל היו של לאו בין אלא ללחוד. **ניפול** תימא בתוך
50 תמיש אמה רב - אמתינתא דחשע ערפיה, דהבא וזי' מצי למפריך, דהבא וזי' מצי למפריך, דהו דרבי תינא. והוה דרבי תינא. והוה דרבי תינא. והוה דרבי תינא. והוה דרבי תינא. והוה דרבי תינא.
51 אמא מליך, **בלדיכא** - לא מצי למפריך גדול בתר רובא דעלמא. דמיידי דלימא שום שובך תוך שלשים רס, ואמר לעיל ולא שייט אלא שלשים רס, וזי' תא. וא' דליכא אחריתי
52 דאי מהחאו נפל - דבשלתא אי דליכא דנפיש מניה - אתי שפיר דהו של מוצאו, כגון דהו אתי דנפיש של הפקר, או של גוים. אבל השתא, דליכא - דאי מהחאו נפל, לא מצי לשניי:
53 כגון דליכא דנפיש, אלא שויך - ומכל מקום אמאי הוה של מוצאו, כיון שקרוב ליה דרבי תינא דחשע ערפיה אמה היה הוא של מוצאו אף על פי שקרוב ליה. וזי' דהא תנינן: מנא
54 שני שובכין, קרוב ליה - שלו, דכשון שוין אולינן בתר קרוב. ו**דא** - מהחאו נפל - ואם תאמר: ודלמא מעטרי דרביס נפל, כדאמרין לקמן גבי זיקי דדמרא דאשתבחין בי קופא ויש לומר:
55 דהיכי דוריא נפל ולא יענינו עמי? ולתין בעיבור דרביס. אבל הבא דמצי למימר דמושכר בא - לית לך למיחילי ולתארוקו בנפילה. דבני אדם נחרזין שלא פתחו היונים. **ועל** אפקודא
56 לרבי ירמיה מדרשא - אין לפרש משום דבעי מילתא ולא שכיחא כלל, דהיכי איתרמי דרגלו אחת תוך תמיש ורגלו אחת תוך לחמש בצינעם - דהא אשכחתינן דמתיחא נמי בכהאי
57 גזותא אביה - כגון מוצאו - חילוקי. ונראה לרבינו את: ומשום דהו אפקודא, משום דמדרה אינו מדרה לית יתור מחמיש אמה אפילו רגלו אחת, אבל מרות המינין כן הוא.
58 **מוצאו** כן שני שובכין - ואף על פי דחד מתינהו נפיש. אמר רבינו יעקב. דרך פירכא הוה מצי למפריך אמתינתא דחשע תעיות, דהאי קורבא ראלא מוכח הוא, דאי הוה תוך מחמיש ליה -
59 הוה נמי תוך תמיש ליה, ואי הוה תוך תמיש ליה, הוה נמי תוך תמיש ליה. אפילו הכי אולינן בתר קורבא. ומיהו, מציעין למימר דעיקר לא פריך אלא משום דבעי למפריך. וגיול בתר רובא
60 דעלמא, אבל קשיא לרבינו משמען כן אבריהם: דהיכי מצי למימר אף על פי דחד מתינהו נפיש את קא: תנינן: מחצה על מחצה - שנידם יתחוקו, ואי הוה מתינהו נפיש - גיול בתר רובא ואומר
61 רבינו יעקב: דהו מצי למימר "וליסעמך".

62 **לזילוי** בתר רובא דעלמא - הוה מצי לשניי דאין בי אם שני שובכין תוך שלשים רס. אלא בעי לשניי דומיא דרשא, דיש שובכין הרבה. אף על פי דהשבת דמוקי לה בשביל של כרמים
63 לא אח דומיא דרשא, ואי דרשא אלא מיייר בשביל של כרמים - בהא לא קפיד בבאי דלא אח דומיא דרשא, כיון שאין מוכרי מושבתינו שביל של כרמים בשום מקום. ועוד הוה
64 מצי לשניי קרוב חלו - תוך תמיש אמה, ובמדדה.

בבא בתרא. לא יחפור – פרק שני דף כד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינליץ)"
רי"ט תוספות

1 **בשביל של כרמים** – רדי יעל כרמים נגדה חוץ לתמישים. ומיהו, בתר רובא דעלמא
2 ליבא למיזל, דכל המרדה חוץ לקנינה כשמהויר ראשו – מדרה, אי לא – לא אן מדרה.
3 והאי, אי נמצא אתא – לא מצי חוץ לקנינה. דכרמים מפסיקין לפניו. אף אן נמי
4 **תניא** – כרבי תניא, דרוב וקרב הלך אחר הרוב. נמצא כפרוודו – נמצא דם
5 לאשה. כין רובא רחם מבוהץ, הקרוי בית
6 החינוך. ספיקו כמא – ספק זה טונאה דרשיא.
7 מדתקני שחוקו מן המקור. ומה ספיקא אי
8 כאן רשא תרמיתין מנסכת נדה משל משלו
9 באשה; החרד הפרוודו העלילה. דם החרד
10 טנא, והוא המקור. ומרש כגמרא; החרד
11 מנפנים בעובי גופה לעז אחוריה; הפרוודו
12 מבוהץ לעז פניה, העלילה נהיה על גבי
13 שניהם, ודם העלילה טהור, ולול פתוח מעלילה
14 הפרוודו. וקנינה נמצא כפרוודו – חוקתן מן
15 המקור. וב רבא אל החוץ, האילו רוב דגמס
16 מעינים בו. ולא אמר מן העלילה נטף דרך
17 הלול, ואף על גב דעלילה קרוב כפרוודו;
18 שעל גבו. רוב וכו' – דמיו רבים יותר משל
19 עלילה, ועד שחן תרתיין לוב משם, דמי
20 העלילה אין תרתיין לצאת – כהא ליבא אתא
21 דפליג על רבי תניא. היבין עליו על כניא
22 מקוש – דלא מספקין לה כמביא חולין
23 לעורה, דהאי דם טהור הוא. ושורפי עליו
24 תרומה – ולא נמצא ספק הוא, ותולין, על
25 אכולין ולא שורפין. שמע מינה – מדאחוק
26 ליה בדם נדה דהאי, הלת. אימא לרבי יורא
27 – דאמר גבי תבעת תרומה, בשילדו פיר קמא.
28 דכחותהו ונמצא חוץ אחר הרוב, ומרש.
29 דאף על פי שדלות מדינה נעולה, דלמא
30 אלא דו רבא כבשריה – רוב שחיה, שמשע
31 תרומה על רבא מוכרח בו, שחיה. והאתא
32 מוכרת נבילה. דאיבא מילתא דבעין ביה
33 תרתי רובי, כדארמיתין התם כגון דלמא
34 מדינת פתוחות. רוב טנחוס כסיבות המדינה
35 ישראל, דאיבא נבילה רובא חרי תרוב
36 לכשריה – רוב העיר רוב הבאין מנחיה
37 לת. דהא אשח כדילתא פשיעה קיעולת –
38 כלומר, דליבא למיזר בה תרתי רובי אלא חד
39 רובא. שרוב דמים מן המקור, וקא אויבי לה בתר
40 רובא הרביא קרבן לעורה, ולשורח תרומה
41 דמדי דאסור לעשותו מספק הוא. והא רבא הוא
42 דאמר – לעיל: רוב ומצי ליבא מנא דאמר
43 ולא חסיעין לרבי תניא מתא. והכא מסייע ליה
44 מינה, דאמור שמע מינה תלת הבית – על יין.

1 **בשביל של כרמים, אם יאבא דמעלמא אתי, פון**
2 **דמדידי לא מצי אתי, דכל דמדידי ותרד חוץ ליה**
3 **לקנינה – מדידי, ואי לא – לא מדידי. אמר אבוי, אף**
4 **אן נמי תניא: דם שנמצא כפרוודו – ספיקו כמא,**
5 **שחוקתו מן המקור; ואף על גב דאיבא עליה**
6 **דמקרבא אמר ליה רבא: רוב ומצי קא אמית? רוב**
7 **ומצי ליבא למאן דאמר, דתני רבי חיאי: דם הנמצא**
8 **כפרוודו – תיבין עליו על ביאת מקדש, ושורפין עליו**
9 **את התרומה. ואמר רבא, שמע מינה מדריבי חיאי**
10 **תלת: שמע מינה רוב וקרב – הלך אחר הרוב; ושמע**
11 **מינה רובא דאורייתא; ושמע מינה אימא לרבי יורא,**
12 **דאמר רבי חיאי: אף על פי שדלות מדינה נעולה.**
13 **דאמא אשה רכי דלתות מדינה נעולה, ואפילו**
14 **הכי קא אולמין פתר רובא. והא רבא הוא דקאמר:**
15 **רוב ומצי ליבא למאן דאמר – תרד ביה רבא מהיהיא.**
16 **אימא: הבית שצפה כגדר – אמר רב: נמצאת כגדר**
17 **עיר שרובה ישראל – מותר, כגדר עיר שרובה כברים**
18 **אסריא; ושמואל אמר: אפילו נמצאת כגדר עיר**
19 **שרובה ישראל – אסריא, אימור מהיא דקרא אתאי.**
20 **לימא, כדרבי תניא קא מיפלגי, דקור את ליה דרבי**
21 **תניא, ומר לית ליה דרבי תניא? – לא, דכולי עלמא**
22 **אית להו דרבי תניא, והכא בהא קמיפלגי, דקרי סבר:**
23 **אם אימא דקמאי דקרא אתאי, עקרילי ופשורי הוה**
24 **מבעי ליה; ומר סבר: תריפא דגתריא נקמ ואתאי.**
25 **ההוא תנאי דתריפא דאישתתב כפרדיסא דעולה,**
26 **שריא רבינא. לימא, משום דקסבר לה דרבי תניא? –**
27 **שאני תהם, דאי מייגבי מינה – אצנעוי בגיהא לא**
28 **מבעי. והני מילי תריפא, אבל עינבי מבעי. הנהו ויין**
29 **דקמאי דאשתתבין בו קופאי, שרתיו רבא. לימא, לא**
30 **סבר לה לרבי תניא? – שאני תהם, דרובא דרובא**
31 **דשפוכאי**

1 **ושמע מינה אימא לרבי יורא – נראה לרבינו יצחק מן אברדס:** דאף על גב
2 דשטאן דבעין תרי רובי ידי משום דגויטין רוב סיעה אטו רוב העיר, מכל
3 מקום אישורין ליה למיזר בני תנוה לאל בעינן תרי רובי. דאף על גב דליבא למיזר
4 זכר – אבל מקום אישורין למיזר שום יקח מן הקבוצה, אי לא דאיבא רוב דעלמא.
5 ובגא מכל מן גויתין לעיבא? – דהו לן להותמיש שארי לשרוף מן הלול לעינים
6 אטו מן הלול ולחוץ, ונראה לו דהלכה כרבי תניא. הגיה (נוסח אחי. הכי גרסינן): ושמע
7 מינה רבא דאורייתא – חשיב ליה רובא דליתיהן קמ, כדברא דאיתיה קמ אל עריך למיזר
8 שמע מינה, דקא כתיב "אחרי רבים להטות", כדפרך פרק קמא דחולין (יא.א) גבי דאביע
9 נאנא לן זה דארמיתין ויל בתר רובא: ופריך: מנא לן – דתביב "אחרי רבים להטות" אמר
10 מהא דקרא אתאי – ולא דוקא נמצאת כגדר עיר שרובה ישראל אסר שמואל,
11 אלא אפילו עיר שכללה ישראל איבא למיזר חליה. **לימא** – רובא דסבר ליה כרבי
12 תניא – ולכא נמצא דרשיא משום דספק תרובא בתרעה לארץ מותרת, דהא אי
13 לית ליה כרבי תניא. אלא רוב וקרב אולמין בתר קרב – מן כן ודיא ודיא עולה.
14 **ואצנעוי בגיהא –** והא אהמה מכל מקום יתא אסור, דרובא דעלמא כברים נהוה,
15 והו יין נקט יין לומר: רוב גבוי ישראל, דהוא כפרך בתרא דעבודה וזה (ע.א),
16 והו יין נקט יין לומר: רוב גבוי ישראל, דהוא כפרך בתרא דעבודה וזה (ע.א).

1 **מתיא דקרא –** שם תולא זה נדר פרת, כדאמר בקדושין (נא. ב) לעינן וחסין,
2 ובבבטי, ואין ישראל מציין שם, והוא למעלה מפרת. ויכולה הבית לזבא משם אצטלו.
3 רב לית ליה דרבי תניא – אויל בתר קרבא, ושמואל אלו בתר רובא, דאת ליה לרבי
4 תניא. עקרילי ופשורי וכו' מבעי ליה – דרביה קמזוטו שי משם ועד כאן, שהמים מתעקלין
5 ומתגולגלין כנגלגל מנקב אחר, ממתח בוטא מילעין ארובים ארובים אל חוץ לערה. והמים
6 מוכסין עליהם, והספינות מתגולגלות שם וטובעות. ופשורי – הפרשות שלגים הנתיקים
7 אצל הנהר, וקו קימין, ואם הבא התביב שם – תעמוד, שאין נהנה מוליכה. חיוריפא
8 דהריא נקמ ואתאי – ומה מתחלה נפלה באמצעית הנהר, מביבם חוקו, ומורחת המים
9 הביאחה, ולא חתנתה לטוטת מים ושמואל. **כפרדיסא דקמאי** – כן חוץ לערה. שרי
10 רבינא – ולא שם שמא מוכרם חג הבדין וה. אי ניב מינה אצנעוי בגיהא לא מבעי –
11 אין דקניב לה חצעיני הוין כמקום שגובין משם, משום דתריפא שנתא מיצאהו ודרך
12 העיבים, כי – דנחתי בו קופאי – מנעובין כן פשיבם. והוא של ישראל. **לימא**
13 **לא סבר לה לרבי תניא –** לילך אחר הרוב, אלא אחר הרוב. והאן ישראל מעינים
14 יותר מנכרים, ולא אולמין בתר רובא דעלמא.

1 **בי קופאי –** פירש בעיורין מקום, כדארמיתין (סוטה מ.ג): רב מרדכי אלוהה לרב שמוי רב
2 דרבי תניא – פירוש: והא רבא את ליה לעיל דרבי תניא

בבא בתרא. לא יחפור – פרק שני דף כד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזילץ)" תוספות

מרחיקין את האילן מן העירו עשרים אמה – חרעים צריך להרחיק מן העיר עד אלק אמה, דאין עושין מגרש שדה.

מאי שנא מבזבז קדוץין ותנות דמיס אמר רב כבדא קידרא דבי שותפינו – כי תימה לרבינו שמעון בן אבדורם: אם כן, כשהאילן קדם גמי, אמאי נתון דמיס מתאי

דשפוקאי ישראל ניהו. והני מילי ברכברי, אבל וזמרי
1 אומר: מעוברי דרכים נפול. ואי איפא ברכברי
2 בהדיהו – אומר: באבדורי הוה מניה. משנה
3 מרחיקין את האילן מן העיר עשרים ותשע אמה,
4 ובהרוב ובשקמה – תשעים אמה. אפא שאול אומר:
5 כל אילן סרק – תשעים אמה. ואם העיר קדמה –
6 קוצין ואינו נתון דמים, ואם אילן קדם – קוצין ונתון
7 דמים, ספק זה קדם וספק זה קדם – קוצין ואינו נתון
8 דמים. גמרא מאי מעמא? אמר עולא: משום גווי
9 העיר. ותפוק ליה דאין עושין שדה מגרש גווי
10 מגרש שדה – לא צריכא. לרבי אלעזר דאמר: עושין
11 שדה מגרש ומגרש שדה, הכא משום גווי העיר לא
12 עבדין. וילבנן גמי דאמר: אין עושין שדה מגרש
13 ולא מגרש שדה, הני מילי ורעים, אבל אילנות עבדין,
14 והכא משום גווי העיר לא. ומנא תימרא דשאני בין
15 ורעין לאילנות? התינא: קרפף ויתר מביית סאתים
16 שהוקפו לירידה, נרע רובו – הרי הוא כגינה ואסור,
17 ניפע רובו – הרי הוא כהצב ומוחר. "ואם העיר קדמה – קוצין ואינו נתון דמים" וכו'. מאי
18 שאני גבי בור דקתני: קוצין ונתון דמים, ומאי שאני הכא דקתני: קוצין ואינו נתון דמים? אמר
19 רב כהנא: קידרא דבי שותפינו לא תמימא ולא קירא. ומאי קושיא? דלמא שאני הויא קדמי דרביס
20 מהויא דירידה אלו? ואי תמא דרב כהנא – אסיפא איתמר: אם האילן קדם – קוצין ונתון
21 דמים. וליקא ליה: הבו לי ברישא דמי ותרד אוקוז אמר רב כהנא: קידרא דבי שותפינו
22 תמימא ולא קירא. "ספק זה קדם וספק זה קדם – קוצין ונתון דמים" מאי שאני מבזבז
23 דקאמר: לא יקוץ התם דנדבא לאו למקוז קאי – ספיקו גמי לא אמרינן ליה קוץ, והנדבא
24 למקוז קאי – ספיקו גמי אמרינן ליה קוץ, ואי משום דמי – אמרינן ליה: אייתי ראיה ושאול.
25 משנה מרחיקין את גורן קבוע מן העיר תשעים אמה. לא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו
26 אלא אם כן יש לו תשעים אמה לכל רות, ומרחיק מנומיעותיו של הכיור ומנירו בכרי שלו
27 וזיק. גמרא מאי שאני רישא ומאי שאני ספיפא? אמר אביי: ספיפא אהיא לגורן שאינו קבוע.
28 הכי דמי גורן שאינו קבוע? אמר רבי יוסי ברכי התינא: כל שאינו וורה ברתת. רב אשי אמר:
29 מה טעם קאמר, מאי מעמא מרחיקין גורן קבוע מן העיר תשעים אמה? מיתבי:
30 מרחיקין גורן קבוע מן העיר תשעים אמה; וכשם שפירחין מן העיר תשעים אמה, כך מרחיקין
31 מן העיר ומקשאון ומנומיעותיו ומנירו של הכיור תשעים אמה, כרי שלו וזיק; משלמא לרב
32 אשי ניהא, אלא לאבי קושיא קושיא. משלמא מןקשאון ומרלעיו, דאילו אקא ואית בליביה
33 ומצוי ליה, אלא מנירו אמאי? אמר רבי אבהו, ואיתימא רבי אבהו פרו וזמרי: מפני
34 שעושה

1 רשומאי – שופכי זין מן החמית לנדות למכור לעוברי דרכים במדינה זאת, כדמיס
2 ואיל. ברברי – דליכא למיחש לרובא דעלטא, למימ מעוברי דרכים נפול. ואי איכא
3 ברברי בהדיהו – אף הקטנים מותרין, דברברי לאו אורחיהו רעברי דרכים, אלא
4 כולוה מלוקא זין של מדינה זו ניהו, וישראל חן. וקטנים שאין דרך ללוקח זין לרביאם,
5 אימור באבדורי הוה מניה – להשוות הוה משא
6 החומר, כשש שתי נדות זו גדול מזה משא
7 ומכבד המשא לצד אחד – מנחין נוד קטן
8 אצלו, להשוות המשא. משנה מרחיקין את
9 האילן מן העיר – בגמרא מפרש משום נוי
10 העיר, לפי שנו לעיר כשיש מרחב פני לפניה.
11 הריב ושקמה – בניגודם רבים. ואילן סרק –
12 גנאי הוא לעיר. ותנות דמים – מי שהעיר שלו.
13 גמרא ותפוק ליה דאין עושין מגרש שדה –
14 משנה היא בפרק ארזין של ערכין (לג. ב),
15 ומגרש אלק אמה הוא. וכל אלק אמה אסור
16 לעשותו שדה. וקא סלקא דערך – לא שדה
17 לבן ולא שדה אילן. לא צריכא לרבי אלעזר –
18 דפלוהי הוה, ואמה מנה דרכים אמורים – בעיר
19 הלוים אבל בעיר ישראל כו'. הכי נרסינו; ולרבנן
20 דאמרין אין עושין הני מילי בורעיס אבל אילנות
21 עושין – בתוך אלק אמה והכא – בתוך עשרים
22 ותשע אמה משום נוי העיר אין עושין. קרפף
23 ויתר מביית סאתים שהוקפו לירדה – סאתים
24 הוה שיעור חצר המשכן, ונתגורו בחדים שיעור
25 לכל דחק שלא דחק לודו בתוכו או להשתמש
26 אבל בהית לתוכו, כגון קרפף שבקבעתו.
27 ומקוז קידרא – אפילו בית עשרה בורין
28 שהוקפו לירדה, הוה מותר לטעול בכולו. נרע
29 רובו – בטלו החרעים שם ירדה ממנו. הרי הוא
30 כגינה שאין להקפא לירדה. האילן ויתר מביית
31 סאתים הוא – אין מטלטלין בו עד. אבל ניצע
32 רובו – אילנות – אין אילנות מבלטין תורת
33 ירדתו ממנו. הרי הוא חוצץ לפני הבתים
34 שהקפחו לירדה, ומותר. מאי שנא בזבז
35 דבעינן גמי תרחיק, וקתני גמי אם הכיור קדמה
36 קוצין ותנות בעל הכיור דמי האילן לבעל
37 האילן. לא תמימא ולא קירא – שיה סומך על
38 אף כאן, דמי האילן מי יתנבם אף באת
39 להטילם על בני העיר – כל אחד אומר ממני
40 לא יתחילו. ומנא תימרא עומה, והעיר מנחה,
41 ואין זו תפארת ארץ ישראל. ומאי קושיא –
42 מבזבז לעיר, דאדעמריץ לשינוי הכי? דלמא צאי
43 חוק דרביס מתיקא דירוד; לא חיביב חביבם,
44 הוי אילן מינש כשכיל בו ותרוד, אבל חביבם
45 כשכיל חיוב רביס חיבוטו לקוץ לא תמימא כו'
46 – אם באת להתנות על נתון מעת – יעמוד זה
47 לאורך ימים. בני העיר סומכין זו על זה, ובעל
48 האילן רוצח בכך. לאפכי כרי, ואחר כך יגבה
49 מעותיו מן הבית דתי. תתם – גבי בור, הודאי
50 יגבה. בני העיר סומכין זה על זה, ובעל
51 האילן רוצח בכך. לאפכי כרי, ואחר כך יגבה
52 מעותיו מן הבית דתי. תתם – גבי בור, הודאי

שעושה

של אילן, אם רוצה – לאו למיקוז קאי; כדקתני: אם האילן קדם לא יקוץ – ספיקו גמי לא אמר ליה קוץ, שעל הניקז להביא ראיה. ודאי – בני העיר מלמא קאי, שנתון
דמים, כדקתני: אם האילן קדם קוצין ותנות דמים – ספיקו גמי אמר ליה: קוץ מנחם נפשיך על כדך. וכשכא לבנות דמים אמר ליה: אייתי ראיה את קדמת שקלא. אלא שנתון
– בגמרא מפרש מאי כביעווא. תשעים אמה – מפני המוז המוקז את בני העיר כשהוא וורה, וגם החרעים הוא מייבש. ומנירו של הכיור – ובגמרא מפרש מאי חוק דמוץ לעיר. ניד
היא ורישה שחורשין בימי הקיץ, ואין ורעין בו עד ימות החורף, כדי שימותו רשי הקוצים והשכבים, כדכתב: "יורו לכם בני ואל תורעו אל קוצים" (תמורה ו). בכרי שלו יק –
האי שיערא משמע כביעו מתמשים אמה. ובגמרא פריך: מאי שנא מרישא. דאמרת: אלא אם כן יש לו תשעים אמה לכל רוח? גמרא שאני וורה ברתת – שאין חגרי גולד, ואין
עריך לורות ברתת. אלא הרוח מנשבת בכרי והמוץ נוץ ממלוי. רוח פליה בלעו, כשהברי גולד צריך להגביה התבואה ברתת. ורוק בלפי מעלה. וירוח מנשבת הרוחפת המוז למרחוק.
רב אשי אמר – שיערא דסיפא כרישא, ומה טעם קאמר. מקשאון ומרלעיו – נטיעה שהקשאון והרלעיו גדלין בה. כשלמא לרבי אשי ניהא – דקתני במבולא תשעים אמה. אלא

לאבי קושיא קשא – ורבינו גרסין.

שעושה

בבא בתרא. לא יחפור – פרק שני דף כה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רש"י תוספות

1 עושה אותו גלל – מרבה לו ובלו ושוף את הורעים שזורע בו. **משנה** את הנבלות
 2 ואת הקבורות בו – משום ריה רע. אלא למורה העיר – שאין הרח מהרדות קשה תרין
 3 אלא גם כי באה לפורענות. אבל כדבריה היא מזה ומנשבת בנחת. דכתיב (וינה ד') רוח
 4 קדים הרישת ותר השמש" וגו' – לפיכך אינה מביאה הרח לעיר. חוץ מן מקיפה –
 5 בגמרא מפרש עומא. **גמרא** – וסופר – אינו
 6 צריך להחזיק תמימים אמה. שאינו עושה כלל

7 – ומחזיק תמימים אמה דקאמר רבי עקיבא –
 8 אשאר רוחה דרשאי קאי. תיראי ברוחא –
 9 אותו עד תירי ברוח. שרוח מערבת מנשבת
 10 תירי משאר רוחות. רוח צפונת מנשבת עם כל
 11 אחת – ומרוחות, לפי שהיא רכה ומתוקה
 12 וזלולה. דבאמר ביבמות (ב"א). ומתקנתן בן
 13 גין – מלאך העשוי בדמות נץ. מקמייהו –
 14 בכפופי. תיראי שכנייה – מערבת היא שוכנת
 15 לאבותיה – אנשי כנסת הגדולה, שאמרו מקרא
 16 זה בספר עזרא. וצבא השמים – השמש והירח
 17 והעושרים במזרח. לך שפתיהם – למעבר
 18 ודלמא – הם למורה משתחיים וכי תמא אין
 19 הך להשתחוות סמון לרב – הם עושי כעבר
 20 שנטל פס מרבו וחור לאחוריו ומשתחוה
 21 כשהוא הולך לאחוריו. משנטל פס מחרתה
 22 תמיד בהשתחיה. פ"ס – מתוך. אתה הוא ה'
 23 לבורך – בהו' "וצבא השמים" תיבוי. ועל עסק
 24 שלוחות צבא השמים הוא שכתב ואומה
 25 הוא לבדך במדה זו. לשם מחזירן שלוחות –
 26 כשבאין לומר עשני שלוחותך – עריכין לשוב
 27 אל מקום שהשולחם עומד שם. למקום
 28 משתלחין – פירשו: באותו מקום ששטלחו
 29 שם – אף שם השכינה מצויה, ואומרים לו
 30 עשני שלוחותי. וזהו המלאך הירובי בני יצא
 31 – בגמרא תרביס. לומר את ירושלים במה
 32 ארבה וגו', ומלאך אחד יוצא לטחור שלוחותיו
 33 של ראשון, שחור בו ומקום יתן לו בה מדה.
 34 ואומר "פרות תשב ירושלים". והרי שניהם
 35 מאת השכינה באים, וראוייה לא נאמר. איהם
 36 "לקראתך" – זה בא מכתא וזה בא מכתא. רב
 37 ששת – מניח עמוד היה. לכו רוחא אוקמן
 38 – המעמיד הרוחא להתפלל מרובו בל טע – ולמדיד
 39 יש מורים הרואה להתפלל במזרח אוריה –
 40 אני שוכניתי כך קרין למעבר בשלשן פרסי. ולי
 41 נראה שכך קרין למורה בשלשן לעו. והיינו
 42 דקאמר אירי הו' – שהשכינה בלשון רוח ופינו
 43 למורה נמצא המורה אוריה. יעירף כפפר לקדי
 44 – כשה רבינו דימה את התורה לארבע רוחות,
 45 משתכלא ארבע רוחות בלא הם – כן אי אפשר
 46 לעולם שלא תפסה מעיפו של עולם – אי אפשר
 47 שמתנה מחוקף של עולם. על שם שהשכינה
 48 במערב, כביא ריה. ואינו מנאזרו של
 49 עולם – שהשמש קרין אחור, שאמרו "זון קדם
 50 אהלך ואינו ואחור ולא אבין" וגו' (איוב כג).
 51 שפולת את הוחב – שנחמטת מביאה שרב
 52 ורעבון בא, והוחב וכו'. וכן הוא אומר – דכתיב
 53 ידלתא בני זבוב. בשעיר – שה'
 54 לאכפדרה

1 **שעושה** אותו גלל – אף על גב דגלל משביח הקיקע, שדיח כולה גלל – מוקי.
 2 **אין** עושין בורסקי אלא למורה העיר – משום ריה מערבי שהיא קשה
 3 וירוק ויולץ הריח מן העיר. כדאמרין (ברכות מ"א) הישן למוח גורא – דמו ראשו,
 4 מפני שרוח מערבת מביא הקט בחוטמו. **מפני** שהיא תיריה – לא גרסין "מאי
 5 טעמא", דמן הברייתא דהיא, דכבי איתא
 6 בתוספתא.

7 **וצבא** השמים לך משתחיים – ואם תאמר:
 8 מיללה נמי במורה משתחיים ויש
 9 לומר: דאין לנו ללמוד אלא מזה שאנו רואין.
 10 ואם תאמר: ואמאי לא נדע מקום תפלה מביח
 11 המקדש, שהיתה שם שכניה במערב; ויש
 12 לומר: דמשם אין לנו ללמוד. דאין על גב שהשכינה
 13 בכל מקום – אי אפשר להשיג ארון הכפרת
 14 אלא בעז אחוה. ורבינו ירמיהו בן אבהוה אומר:
 15 דמשם אין ללמוד דשכינה במערב, דהנה דבית
 16 קרשי הקדשים היה במערב המקדש, מכל
 17 מקום הארון שהשכינה שם. כדכתיב (שמות
 18 כה) "ונועדתי לך שם" היה במורה לך קרשי
 19 הקדשים. **לבב** רוחא אוקמן – כל זני
 20 אמוראי ליה לוחו את דרניא בברכות (לא).
 21 שהייב אדם להתפלל נגד ירושלים. משום
 22 דכתיב "התפללו אליך דרך ארעם". אלא
 23 סביר כרבי ששעאל דאמר: בכל מקום שכניה.
 24 ומאן דאמר שכניה במערב – סביר כרבי
 25 עקיבא דאמר: מפני שהיא תיריה. ורבי תינא
 26 דשמתניתן, דאמר: כגון אתון דרובין לצפונא
 27 דארעא דישאלא אודיינו – סבר לה כברייתא
 28 דברכות.

29 **אוריה** – לשון פרשני הקונטרס, דאוריה
 30 מערב. נראה לרבינו חסד לר"ח עיקר.
 31 **רוח** מערבית באה מערפ של עולם –
 32 כדפירש בקונטרס: מאזרו של עולם,
 33 דמערב קרין אחור, דכתיב (זכריה) "אחור וקדם
 34 צרתי", ודרשין (בתענה) (כ"ב) לענין מורה
 35 ומערב. וכתיב נמי "ארם מקום ופלטשתם
 36 מאחור" (שעיה ט). וקרי נמי דרום "מין",
 37 ולצפון "שגאל", כדאמרין בשעתקין. הייתי
 38 משום שהשכינה במערב, ופני השכינה למורה.
 39 לכך קרין אחור ומורה קדם, והיינו מין,
 40 וצפון שמאל. ולמאן דאמר שכניה בכל מקום
 41 – צריך לומר דהיא קרין מורה "קדם", ומערב
 42 "אחור", דרום "מין", וצפון "שגאל" –
 43 שכניה בבית המקדש שהיה במערב, ופני
 44 השכינה כלפי ישראל שהיו במורה, ומשתחיים
 45 שם.
 46 **הנה"ה** ורבינו יצחק בן יהודה פירש
 47 דכשעמד אדם וראשון כמבאר
 48 היו פניו למורה. ואין נראה. שהיה רעפו כלפי
 49 השכינה למאן דאמר שהיה במערב. עד כאן
 50 הגיהה.

1 **רוח** מורחית שמטרת כל העולם כולו –
 2 רוח דמשמע במתניין שהיא נוחה מכל
 3 דרחות – הייתי ששואה באה כדרכה. אבל
 4 כשבאה לפורענות – היא מסטרת, כדפירש
 5 הקונטרס במתניין.
 6 וממזרים

1 **שעושה** אותו גלל – אף על גב דגלל משביח הקיקע, שדיח כולה גלל – מוקי.
 2 **אין** עושין בורסקי אלא למורה העיר – משום ריה מערבי שהיא קשה
 3 וירוק ויולץ הריח מן העיר. כדאמרין (ברכות מ"א) הישן למוח גורא – דמו ראשו,
 4 מפני שרוח מערבת מביא הקט בחוטמו. **מפני** שהיא תיריה – לא גרסין "מאי
 5 טעמא", דמן הברייתא דהיא, דכבי איתא
 6 בתוספתא.

7 **וצבא** השמים לך משתחיים – ואם תאמר:
 8 מיללה נמי במורה משתחיים ויש
 9 לומר: דאין לנו ללמוד אלא מזה שאנו רואין.
 10 ואם תאמר: ואמאי לא נדע מקום תפלה מביח
 11 המקדש, שהיתה שם שכניה במערב; ויש
 12 לומר: דמשם אין לנו ללמוד. דאין על גב שהשכינה
 13 בכל מקום – אי אפשר להשיג ארון הכפרת
 14 אלא בעז אחוה. ורבינו ירמיהו בן אבהוה אומר:
 15 דמשם אין ללמוד דשכינה במערב, דהנה דבית
 16 קרשי הקדשים היה במערב המקדש, מכל
 17 מקום הארון שהשכינה שם. כדכתיב (שמות
 18 כה) "ונועדתי לך שם" היה במורה לך קרשי
 19 הקדשים. **לבב** רוחא אוקמן – כל זני
 20 אמוראי ליה לוחו את דרניא בברכות (לא).
 21 שהייב אדם להתפלל נגד ירושלים. משום
 22 דכתיב "התפללו אליך דרך ארעם". אלא
 23 סביר כרבי ששעאל דאמר: בכל מקום שכניה.
 24 ומאן דאמר שכניה במערב – סביר כרבי
 25 עקיבא דאמר: מפני שהיא תיריה. ורבי תינא
 26 דשמתניתן, דאמר: כגון אתון דרובין לצפונא
 27 דארעא דישאלא אודיינו – סבר לה כברייתא
 28 דברכות.

29 **אוריה** – לשון פרשני הקונטרס, דאוריה
 30 מערב. נראה לרבינו חסד לר"ח עיקר.
 31 **רוח** מערבית באה מערפ של עולם –
 32 כדפירש בקונטרס: מאזרו של עולם,
 33 דמערב קרין אחור, דכתיב (זכריה) "אחור וקדם
 34 צרתי", ודרשין (בתענה) (כ"ב) לענין מורה
 35 ומערב. וכתיב נמי "ארם מקום ופלטשתם
 36 מאחור" (שעיה ט). וקרי נמי דרום "מין",
 37 ולצפון "שגאל", כדאמרין בשעתקין. הייתי
 38 משום שהשכינה במערב, ופני השכינה למורה.
 39 לכך קרין אחור ומורה קדם, והיינו מין,
 40 וצפון שמאל. ולמאן דאמר שכניה בכל מקום
 41 – צריך לומר דהיא קרין מורה "קדם", ומערב
 42 "אחור", דרום "מין", וצפון "שגאל" –
 43 שכניה בבית המקדש שהיה במערב, ופני
 44 השכינה כלפי ישראל שהיו במורה, ומשתחיים
 45 שם.
 46 **הנה"ה** ורבינו יצחק בן יהודה פירש
 47 דכשעמד אדם וראשון כמבאר
 48 היו פניו למורה. ואין נראה. שהיה רעפו כלפי
 49 השכינה למאן דאמר שהיה במערב. עד כאן
 50 הגיהה.

1 **רוח** מורחית שמטרת כל העולם כולו –
 2 רוח דמשמע במתניין שהיא נוחה מכל
 3 דרחות – הייתי ששואה באה כדרכה. אבל
 4 כשבאה לפורענות – היא מסטרת, כדפירש
 5 הקונטרס במתניין.
 6 וממזרים

40 **דמורה** בה מיני. ורבי אבהו אמר: שכניה פמערב. דאמר רבי אבהו: מאי אוריה? אורי יהי. אמר
 41 רבי יהודה: מאי דכתיב "יערף פמקור לקחו"? זו רוח מערבת שפאיה מערפו של עולם, "תול
 42 פמל אמתיה" – זו רוח צפונת שפולת את התקב, וכן הוא אומר: "הגלים והב מיים"; "בשערים עלי דשא" – זו רוח מורחית שפמערת
 43 את כל העולם פשעירי; "וכרביבים עלי עשב" – זו רוח דרומית שהיא מעלה רכביבים ומגדלת עשבים. תנאי, רבי אליעזר אמר: עולםם
 44 לאכפדרה

1 **וממורים** פירוש: רוח צפונית שכולל שלה מושלך. כלומר שאינה מסובבת לרבי
2 אליעזר. **וכתיב** צפון רימון וכו' - דיימוזר על ימין איבא למימר
3 דיבין ושומאל של ארם מימין הנגיד. ועוד נראה: שמא מקרא קטא אין להוכיח
4 שברדום ימין, ולא נאמר איפכא. עד כאן הגידה. **תנא** בין שהבור למעלה ואילן
5 למטה וכו' - אמרין יתאיתוי הך, אף על גב
6 דבמתניתין נמי תני: "בין למלמעל בין למטען" כן מלמעל בין למטען כן
7 מכל מקום. דאי במתניתין וזה אמרינא דאחרוב -
8 ושקטא קאי, ודעלא קאי, קא משמעל בן בריחא
9 בכל אילן. הנגידה. ולפסירם דלא גרסינן
10 במתניתין "בין למטען אתי שפיר, דאי
11 ממתניתין הוה אמרינא: "בין למלמעל" - אילין
12 קאי ולא אבור, משום דלא תשיק; אלא בור
13 למלמעלה ואילן למטעה סתם כדפרך
14 אבריינא. עד כאן הגידה.

15 **עני** ועשירי הוה - רבוחא נקט, שדיה עני,
16 ולא איבעי לאסוקי ארעתייהו שיבה
17 האפגנס - אפילו הכי החוקק להרוקק, משום
18 דהווי גידי דידהו. אף על גב דסמך ביהתיך אין
19 צריך להרדיק אפילו בנייר דליה, כדתניא (בבא
20 בתרא כ"ב): אם היה רפת בפרך קודמת לאתר -
21 מותר. והוא דתיך תחת של תותומים ונבעין, ואין
22 הידלק בין ירידה לשאר, לפי המקסא - אמר
23 רבינו יוחנן: והבא היינו טעמא. משום דלא קריעא
24 דשמישיהו וזה כן בר כן רבא רעילע. הנגידה. ועוד:
25 הדבא משום דבאיסור סתם, וכל כדמי - דמי
26 מרפי לארתיא. עד כאן הגידה.
אפומא

19 **רפרם בר פפא** אמר רב חסדאי: מיום שחרב בית המקדש - לא הונשמה רוח דרומית,
20 שצאמר: **"יגזעו על ימין ורעב ואיכל על שמאל ולא שבעו"**, וכתיב: **"צפון ימין אתה בראתם"**.

21 ואמר רפרם בר פפא אמר רב חסדאי: מיום שחרב בית המקדש - אין הנשמים וירדון
22 מאוצר טוב, שצאמר: **"פתח ה' קד את אוצרו הטוב"**, בזמן שישאל עושוין רצונו של
23 קוסם וישאל שריון על אדמתם - אמר טוב. אמר רבי יצחק: הרוצה שישתכחם - ידרום,
24 על אדמתם - אין ישתכחם וירדון מאוצר טוב. אמר רבי יצחק: הרוצה שישתכחם - ידרום,
25 ושעשירי - יצאן, וסימנידו: שילחן בצפון ומגורה בדרום; ורבי יהושע שן לוי אמר: לעולם
26 דרים, שמתוך שמתכחם מתעשר, שצאמר: **"אדך מיום כימינה בשמאלה עשיר וכבוד"**. -
27 והא רבי יהושע שן לוי אמר: שכניה פפערב - דמיעזר אצדדי. אמר ליה רבי הנינא לרב
28 אשי: כגון אתון דתיביתו בצפונה דארץ ישראל - אדרימו אדרומי. ומנא לן דבבל לצפונה
29 דארץ ישראל קיימא? דכתיב: **"מצפון פתחת הרעה על כל ימיו הארץ"**. מרחיקין את
30 המשרה מן הרקס. וכו'. תנא: רבי יוסי מתיר בהרדל, שכולל לומו רזי: עדי שאתה אמר לך
31 הרקס הרדלך מן דבורי, הרקס דבורך מן הרדלי, שבאות ואכולת לגלוגי הרדלי. **משנה**
32 מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה, וכחרובו ובשקמה - חמשים אמה, בין
33 למלמעלה בין מן הצד. אם הבור קדמה - קוצץ וגתון דמים, ואם אילן קדם - לא יקוץ.
34 פסק זה קדם וזה קדם - לא יקוץ; רבי יוסי אמר: אף על פי שהבור קודמת לאילן
35 - לא יקוץ, שזה חפר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו. **גמרא** תנא: בין שהבור למטה
36 ואילן למעלה, בין שהבור למעלה ואילן למטה. בשלמא בור למטה ואילן למעלה - קא
37 אולוי פרשין מוקי לה לבור, אלא בור למעלה ואילן למטה - אמאי? אמר רבי תנא בשם
38 רבי יוסי: מפני שמחלידין את השקדע ומלקין קרקעיתה של בור. רבי יוסי אמר: אף על
39 פי שהבור קודמת לאילן - לא יקוץ, שזה חפר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו. אמר רב
40 יהודה אמר שמואל: הלכה כרבי יוסי. אמר רב אשי, פי הואן בי רב כהנא הוה אמרינן:
41 מודי רבי יוסי כגורו דריה. פאפי וינאה עני והעשר הוה, כנה אפדנא, הוה הנה עצורו בשכיבותיה, דכי הוה דייקין שומעמי
42 הוה גיירא אפדניה; אתא לקמיה דרב אשי. אמר ליה, פי הואן בי רב כהנא הוה אמרינן: מודי רבי יוסי כגורו דריה. וכמה?

1 לאכסדרה - שאין לה דופן רביעית. אינה מסובבת - במדעה. למעלה מן הרקיע -
2 המחלבת את רוח צפון כגון של רקיע. לקובה - אהל שכולו מוקף. לקין מערבית צפונית
3 כבלילה, שהחמה לעולם מחלבת רוח צפונית כבלילה, ומן המערב היא פונה לצפון.
4 שכן הילוכה מן המזרח לדרום, מן הדרום למערב, וממערב לצפון. ומזרחית אחורי כיפה
5 דרך חלון. חלוק אל דרום - היקף הים קרוי
6 חלוק, שהוא בתוך החלל ואת היקף הים
7 קרוי כיבוש. שהוא חוקק בתוך. וזהו לעולם
8 מהלכת בדרום. אפילו ביום קצר אנו מאלך
9 פחות מרוח דרומית. וסובב אל צפון כבלילה -
10 אף כבלילה קערה של תקופת תמוז אנו סובב
11 פחות מרוח צפונית. פעמים מהלכתן - ביום
12 ארוך של תקופת תמוז, שהיא יוצאה פתח.
13 צפונית מורחית ושוקעת בקרן מערבית צפונית.
14 פעמים סובבתן - ביום קצר. שהוא יוצאה בקרן
15 מזרחית ודרומית ושוקעת בקרן מערבית ודרומית.
16 המחלבת כבלילה של רוחות. אתאן לארי
17 אליעזר - שאמר לאכסדרה רובתא. שפיר
18 קרה זו רוח צפונית - שהדופן מזרחית וספורה.
19 והאמרת הוה דרומית מעלה רביבים - ובאן
20 אתה אומר רוח מזרחית מביאה מים את דאתא
21 מביאה כניחוחא - בא מן הדרום. וכו' אתא
22 בשפיכתא - בא מן המזרח, כדכתיב "מים
23 מברצף". לא הונשם רוח ורומית - שהיתה
24 רגילה להביא רוחות טובים. וכתוב צפון וימין
25 אלאמא ימין הוא דרום, וכתוב כיה רעב. את
26 אוצרו הטוב - וסיפא לתת מסר ארץ. יריים
27 בתפלתו, חיוף עזיר לדרום. וסימנך - שלא
28 תחליק, דמפגדי אציווי - מעט לצד דרום.

1 **לאכסדרה** הוא דוקמה, ורוח צפונית אינה מסובבת,
2 וכיון שהגיעה תמה אצל קרן מערבית צפונית -
3 נכפפת ועולה למעלה מן הרקיע; ורבי יהושע אומר:
4 עולם לקובה הוא דוקמה, ורוח צפונית מסובבת, וכיון
5 שהתמה נכזעת לקרן מערבית צפונית - מקפת והוררת
6 אחורי פיפה, שצאמר: **"הולך אל דרום וסובב אל
7 צפון"** וגו', **"הולך אל דרום"** - ביום, וסובב אל
8 צפון" - כבלילה, סובב סבב הולך הרוח ועל סביבותיו
9 שב הרוח" - אלו פני מורך ופני מערב, שפעמים
10 מסובבתן ופעמים מהלכתן. הוא היה אומר, אתאן
11 לרבי אליעזר: **"מן החדר תבא סופה"** - זו רוח
12 הדרומית, וממורים קרה" - זו רוח צפונית, ומנשמת
13 אל יתן קרה" - זו רוח מערבית, והאמר רבי: רוח דרומית מעלה
14 - זו רוח מזרחית. והאמר רבי: רוח דרומית מעלה
15 רביבים ומגולת עשבים - לא קשיא; הא דאיתא
16 מברא גניחוחא, הא בשפיכותא. אמר רב חסדאי, מאי
17 דכתיב: **"מצפון וקב יאתה"** - זו רוח צפונית שמוגלת
18 את ההר, וכן הוא אומר: **"הגלים וקב מים"**. אמר

כנידי
כנידי

מה מקנים רבי שמעון "בבית אחד ואכל" – שלא תהא חבורה מקצתה אוכלת בפנים ומקצתה אוכלת בחוץ.

יחיד שהוציא ביות חוץ לחבורה, מפני שבני חבורתו ראויים למשך אצלו נפטר מלא תעשה. רבי היה בר בא בעי, למה לי בריבי שמעון, אפילו פרבנו, מפני שבני חבורתו ראויין למשך אצלו נפטר מלא תעשה, אפילו בעשה לא יהו.

שמש שאכלו ביות, והוא בצד התנור, אם היה פתח ממלא את כרסו מפנו. אם רצו לחלק לו כבוד – באין ואוכלין עמו בצד התנור, ואם לאו – נותנין לו חלקו ואוכל במקומו.

[דף נ"ז ע"א]

תמן אמר דרבי שמעון היא. ולא שמייעין דאמר רבי הילא: רבי איסי רבי אליעזר בשם רבי הושעיה, הכל מודין בתחלה שהו חולקין, בסוף שאינו חולקין, מה פליגי? בשהיו יושבין ואוכלין, ופקעה עליהן חקורה. רבי שמעון אומר: עוקרין הו חלקן ואוכלין במקום אחר. ורבנן אמרין: אינו עוקרין את חלקן ואוכלין במקום אחר.

רבי היה בר בא אמר: רבי יוסי בן חנינה בעי, מעתה המוציא אינו חיב עד שעה שיאכל? אתא רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי יוחנן: המוציא אינו חיב עד שעה שיאכל. אמר רבי יעריא: ותני תמן, יחיד שהוציא ביות חוץ לחבורה – חיב. ולא פסל עצמו מפני חבורתו, הדיא אמרה אפילו לא אכל, אין תימר אכל, למה לי לא פסל עצמו מפני חבורתו? אמר רבי יוסה: כיון שהוציא פסלו, אפילו אכל דבר פסול אכל.

וידא אמר דא? יש שובר אחר שובר, אין מוציא אחר מוציא. או הדיא אמרה, כיון שהוציא פסלו. או הדיא אמרה, המוציא אינו חיב עד שעה שיאכל.

פשיטא דא מילתא, התחילו אלו ונטמאו אלו – זכו טהורין בחלקן של טמאין, ולא עוד אלא אפילו התחילו אלו ונטמאו הן – זכו טהורין בחלקן של טמאין. אבל התחילו אלו ונטמאו אחד מהן – לא זכו טהורין בחלקן של טמאין.

יחיד מפשיט ידו בכל הבית ואין חבורה מפשטת ידה בכל הבית. והא תנינן שתי חבורות! לא אמר אלא שתים, הא אחת לא. והא תנינן המיחם באמצע! מקום שהשמש מוכיח עליו – שם הוא חבורתו.

[דף נ"ז ע"ב]

והא תנינן הכלה הופכת פניה ואוכלת! אמר רבי הנה בר בא: מפני הבושה.

הדרן עלך פרק מיצד צולין

פרק שמיני

הלכה א' מתני' – האשה בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה בעלה ושחט עליה אביה, תאכל משל בעלה.

הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה, שחט עליה אביה ושחט עליה בעלה, תאכל במקום שהיא רוצה.

יתום ששחטו עליו אפטרופסים, יאכל במקום שהוא רוצה. עבד של שני שתפין לא יאכל משל שניהן. מי שחציו עבד וחציו בן חורין, לא יאכל משל רבו.

גמרא – אמר רבי יוחנן: ארבעה מחפרי כפרה מפרישין עליהן חוץ מדעתה, ואלו הן: זב, וזבה, ויולדת, ומצרע, שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה. ניקח זב וזבה ומצרע. ויולדת? ויש קטנה יולדת? לא בן אמר רבי רדיפה רבי יונה בשם רב הונא: עברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות – היא ובנה מתים, משחביאה שתי שערות – היא ובנה חיים. עברה עד שלא הביאה שתי שערות, וילדה משחביאה שתי שערות – היא חיה ובנה מת.

מיי גדון, שכן אדם מפריש על בתו קטנה. מפיון שהשיאה – לא כבר יצאת מרשות אביה? אלא שכן אדם מפריש על אשתו הרשת, וכאן סומה קטנה אין אתי יכול, דאמר רבי זעירה רבי יוסה בשם רבי יוחנן: קטנה שזנתה – אין לה רצון לאכסר על בעלה. ותרשת, אין אתי יכול, דכתיב: "ואמרה האשה אמן אמן". אמר רבי אבין: שנייא היא.

[דף נ"ח ע"א]

דכתיב: "ושמחת אתה וביתך".

רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: אדם קובע על חברו קרבן נזיר שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: אדם קובע על חברו הפאות חלב שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו. רבי זעירא בשם רבי אליעזר: אדם שוחט פסחו של חברו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו אלא מדעתו. אמר רבי אליעזר: מתניתא אמרה כן, האשה, בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל משל בעלה. מה נן קיימין? אם במקמחין סתם, האשה ממחה לומר אצל בני אני רוצה, אם בשאינן ממחין, מתניתא במקמחין אתא. רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: מתניתא במקמחין לה, הדיא פליגא על דרבי אלעזר, דרבי אלעזר אמר: אדם שוחט פסחו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו שלא מדעתו. שניא היא פסח שנייה היא תפאת. פסח לכשתגדיל ראוי הוא להתכפר בו, תפאת לכשתגדיל אינו ראוי להתכפר בה.

אמר רבי יוחנן: ברנל רדופין שנו, אי זהו רנל רדופין? אמר רבי יוסה בי רבי בון: זה רנל ראשון שאביה רודפת

[דף נ"ח ע"ב]

לבית בעלה.

לא הלכה רנל הראשון. רנל השני מהו שיגעשה רנל רדופין? לעולם יש לה רנל רדופין.

אלמנה, מהו שיהא לה רנל רדופין? נישמענה מן הדיא, הלכה רנל הראשון לעשות בבית אביה. אי הדיא אמרה לעולם יש לה רנל רדופין, אי הדיא אמרה, אלמנה יש לה רנל רדופין. אמר רבי יוסה בי רבי בון: תפתר שיש לה בנים ואין לה בעל, וסתם האשה ממחה לומר – אצל בני אני רוצה.

אמר רבי לעזר: פסחן של נשים רשות ודוחין עליו את השבת. רבי יעקב בר אחא בשם רבי אלעזר: פסחן של נשים ושל עבדים רשות, כל שכן דוחין עליו את השבת. מצתן מה היא? רבי לעזר אמר: חובה. רבי זעירא אמר: רשות. רבי הילא אמר: דברי הכל. מתניתא מסייעא לדיו ומתניתא מסייעא לדיו, מתניתא מסייעא לרבי זעירא, תורת מצה ופסח לילה הראשון – חובה, ושאר כל הימים – רשות. מתניתא מסייעא לרבי הילא: "לא תאכל עליו חמין שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני" – את שהוא בכל תאכל חמין – הרי הוא בקום אכול מצה, ונשים, הואיל והן בכל תאכל חמין הרי הן בקום אכול מצה. והא תנינן, כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חביין והנשים פטורות. אמר רבי מנא, חמר היא מצות עשה שהיא באה מבח בלא תעשה.

ואתיא במאן דאמר: פסחן של נשים רשות.

[דף נ"ט ע"א]

תני, האשה עושה פסח הראשון לעצמה והשני מפלה לאחרים דברי רבי מאיר. רבי יוסה אומר: האשה עושה פסח שני לעצמה אפילו בשבת ואין צריד לומר הראשון. רבי שמעון בן אלעזר אומר: האשה עושה פסח ראשון מפלה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

מה טעמא דרבי מאיר? "איש שה לבית אבות", אם רצו לבית.

מה טעמא דרבי יוסי? "איש שה לבית אבות" כל שכן לבית.

מאי טעמא דרבי לעזר בי רבי שמעון? איש לא אשה. מה מקימין רבנן "איש"? פרט לקטן.

אמר רבי יונה: ואפילו במאן דאמר פסחים-של-נשים-רשות', שניא היא שהדבר מסים שלא יקבע הדבר חובה.

יתום ששחטו עליו הפטרופין - יאכל במקום שהוא רוצה. מתניתא ביתום קטן, אכל ביתום גדול נעשה כממנה עצמו על שני פסחים פאחת. דתני רבי חייה: הנמנה על שני פסחים פאחת - אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. אומר רבי יוסי: מתניתא אמרה בן, שחט גדי ומלה - יאכל מן הראשון.

עבד של שני שתפין - לא יאכל משל שניהם. רבי יוסה אומר: אין רשות לרבו לומר לו 'איפשי שתמנה על הפסח', אכל אומרים לו: 'איפשי שתמנה על זה אלא על זה.

פעמים שהוא נמנה על שלשה פסחים פאחת. היה עבידא עבד של שני שתפין - צריד להמנות על הפסח, שחרר אחד מהן חלקו - צריד להמנות על פסח אחר, שחררו שניהן - צריד להמנות על פסח אחר.

שמואל בר אבא בעי: עבד, מהו שיאכל משלשתם? אומר רבי יוסי: אם אומר את עבד לא יאכל משלשתן, מעתה לא ימנה על הפסח שמוא ומלה רבו וישחררו ונמצא הקדש פסול מערב בעבודה?

רבי יעקב בר אבא אומר, רבי זעירא בעי: הרב מהו שיצא בהקדש העבד? ולא מתניתא היא? האומר לעבדו צא ושחט עלי את הפסח. מתניתא מדעת רבו, מה צריכא ליה - שלא מדעת רבו!

הציו עבד וקציו בן חורין - לא יאכל משל רבו. רבי חייה בשם רבי יוחנן: מי שחציו עבד וקציו בן חורין, קדש אשה - אין חוששין לקדושו. ודכיתה, גרש -

[דף נ"ט ע"ב]

אין הושיעין לגרושיו. שמואל אומר: הושיעין לגרושיו. אתיא דשמואל ברבי יודה, דתנינן תמן: 'גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין רבי יודה מתיב וכתמים פוטריין:

הלכה ב' מתני' – האומר לעבדו, צא ושחוט עלי את הפסח, שחט גדי, יאכל. שחט מלה, יאכל. שחט גדי ומלה, יאכל מן הראשון. שכח מה אומר לו רבו, ביצד יעשה, ושחוט מלה וגדי ויאמר, אם גדי אומר לי רבי, גדי שלו ומלה שלי. ואם מלה אומר לי רבי הפלה שלו וגדי שלי. שכח רבו מה אומר לו, שניהם יצאו לבית השרפה, ופטורין מלעשות פסח שני.

גמרא – תני רבי יהודה: הנמנה על שני פסחין פאחת – אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. אומר רבי יוסה: מתניתא אמרה כן, שחט גדי ומלה – יאכל מן הראשון.

רבי לעזר ורבי יוחנן, תריהון אמריין: דרבי נתן היא, דרבי נתן אומר, יוצאין בזריקה בלא אכילה. רבי חזקיה בשם רבי בא בר ממל: תפתר, ששכח רבו בין שהיטה לזריקה.

אמר רבי חזקיה: מתיב חד מן רבנן ואמריין הוא הנה. והא תנינן, שכח רבו מה אומר לו – ושחט גדי ומלה!

אמר רבי יוחנן: הפריש פסחו עד שלא נתגיר, ונתגיר עד שלא נשתהרר, ונשתהרר. עד שלא הביא שתי שערות, והביא שתי שערות – צריך להפנות על פסח אחר.

אמר רבי יודן: כל הפסקות דרבי נתן אינן, הוין מן הזורק דם חטאתו ודם אשמו, ספק בלילה זרק, ספק ביום זרק – נעשה כספק בפרה, וספק בפרה כפר:

הלכה ג' מתני' – האומר לבניו, הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים, בין שהקנים הראשון ראשו ורבו, וכה בחלקו ומוצה את אהיו עמו.

לעולם נמנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אהד ואהד. נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחוט. רבי שמעון אומר, עד שזורק עליו את הדם.

גמרא – אומר רבי יוחנן: לית פאן 'הריני שוחט' אלא 'הריני מפריש',

[דף ס' ע"א]

ולמה תניננה 'הריני שוחט' – בשביל לזרוז.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: תניי בית דין הוא שיהא זה מפריש את פסחו וזה מפריש את מעותיו, ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין לחולין מאיליהן. מה יוצא לחולין וחזור וקדש, או לקד הקדישו משעה ראשונה? מה נפק מביניהן? הפריש מאה מנה לפסחו והמנה אותו על חמשים, אין תימר יוצא לחולין וחזור וקדש – שאר המעות חלין הן, אין תימר לקד הקדישו משעה ראשונה – שאר המעות הקדש הן.

רבי יעקב בר אהא אמר: שמואל בר אבא בעי, הנע עצמו שהימנה אותו על הנם. מה אית לך יוצא לחולין וחזור וקדש? מיליהון דרבנן אמרי, שאינו יוצא לחולין וחזור וקדש. תמן תנינן, נתן לה כספים – הרי אלו מתרים. יינות שמנים וסקלתות כל דבר שביצא בו קרב על גבי המזבח – אסור. רבי שמעון בן לקיש אמר: במקנה אותו על פסחו ועל חגיגתו, הדיא אמרה שאינו יוצא לחולין וחזור וקדש, אין תימר שהיא יוצא לחולין וחזור וקדש – יהא אסור משום אתנא? פתר לה בשלא נכנס לתוך ידו בלום. תדע לך, דתנינן תמן.

[דף ס' ע"ב]

מקריב עליו קני זבים קני יולדות, לא בשלא נכנס לתוך ידו בלום? אוף הכא בשלא נכנס לתוך ידו בלום.

רבי יעקב בר אהא בשם רבי אימי: איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר: מקדישין, וחד אמר: אין מקדישין. רבנן דקיסרין מפרשין להו, רבי יוחנן אמר: בתחלה ביום טוב. רבי שמעון בן לקיש אמר: אין מקדישין בתחלה ביום טוב. אית תניי תני, הולך לו אצל מוכרי טלאים. אית תניי תני, הולך לו אצל מוכרי פסחים. מאן דאמר הולך אצל מוכרי טלאים – במאן דאמר: מקדישין. מאן דאמר הולך לו אצל מוכרי פסחים – במאן דאמר: אין מקדישין.

הדיא אמרה, אינו יוצא לחולין וחזור וקדש. אין תימר שהיא יוצא לחולין, וחזור וקדש – יהא אסור משום מקדיש, ותנינן אין מקדישין. רבי חנניא ורבי מנא, חד אמר: במקדיש למחר. וחורנה אמר: במקדיש לבדק הבית. אמר רבי שמי: ואפלו במאן דאמר במקדיש בעורה, משום שבות שהתירו במקדש.

מנין שהן נמנין? תלמוד לומר "במקסת נפשות". מנין שהן מננין? נאמר כאן "שה", נאמר במקרים "שה", מה שה שניאמר במקרים – חי לא שחוט, אף זה שניאמר כאן – חי לא שחוט. מה פגעמא דרבי שמעון? אלו מתו בין שחיטה לזריקה, שמוא אין הבעלים מתכפרין? מה בין מתו מה בין מישכו הבעלים את ידיהם מננו.

הלכה ד' מתני' – הממנה עמו אחרים בחלקו, רשאי בני חבורה לתן לו את שלו, והוא אוכל משלו, והן אוכלין משלהם.

גמרא – בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות, רשאי לומר לו: טול חלקך ואכול לעצמך, לא סוף דבר פסח, אלא אפלו עשו מינבול – רשאי לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. אם היו מפירין אותו לקה, התנו עמו בשעה ראשונה.

רב הונא אמר: הפריש פסחו, ואמר על מנת שלא ימנה אחר עמי, אין אחר נמנה עמו. הפרישו סתם

[דף ס"א ע"א]

– כל מה שייבואו מינויו הם.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא: מתניתא אמרה כן, ואם ימעת חבית – מלמד שהן מתמעטין והולכין, בלבד שיהא שם אחד מבני חבורה הראשונה, ואחד מבני חבורה השנייה; דברי רבי יודה. רבי יוסה אמר: בין מן הראשונה בין מן השנייה בלבד שלא יניחו את הפסח כמות שהוא. אין תימר כל מה שייבואו מינויו הן הן בני חבורה הראשון הן בני חבורה השנייה.

מה נפק מביניהן? הפריש פסחו ומשך ידו ונמנה אחר עמו, על דעתיה דרב הונא – פשר. על דעתיה דרב זעירא – פסול.

על דעתיה דרב הונא: הקדש יחיד הוא, והקדש יחיד עושה תמורה. על דעתיה דרבי זעירא – הקדש שתפין הוא, ואין הקדש שתפין עושה תמורה.

נמנו עליו מאה בני אדם באחת, רב הונא אמר: יש פזית לכל אחד ואחד – פשר. ואם לאו – פסול. אמר רבי זעירא: מקום שיש פזית לכל אחד ואחד מהם – פשר, ואם לאו – פסול. ותני כן: נמנו עליו והזרו ונמנו עליו, עד מקום שיש פזית לכל אחד ואחד מהם – פשר. ואם לאו – פסול:

הלכה ה' מתני' – זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני שלו. שומרת יום כנגד יום, שוחטין עליה בשני שלה. ראתה שני ימים, שוחטין עליה בשלישי. והזכה שוחטין עליה בשמיני.

[דף ס"א ע"ב]

גמרא – תני רבי הוה: נדה – שוחטין עליה בשמיני. בועל נדה – שוחטין עליו בשביעי. אמר רבי יוסה: הדיא אמרה שבוועל נדה טהור ביום השביעי שלו.

הלכה ו' מתני' – האונן, והמפסק את הגל, וכן מי שהקטיחיהו להוציאו מבית האסורים, והחולה והגזן שהו וכולין לאכול בנות, שוחטין עליהן. על פלן אין שוחטין עליהן בפני עצמן, שפא וביאו את הפסח לדי פסול. לפיכה אם ארע בהן פסול, פטורין מלעשות פסח שני, הויז מן המפסק בגל שהוא טמא מתחלתו.

גמרא – רבי יוסי בי רבי בון, אבא בר בר חנה בשם רבי יוחנן: מתניתא בשחבשוהו ישראל אכל אם חבשוהו עב"ם אשר פיהם דבר שוא וימינם ומין שקר. בנתון הויז לירושלם, אכל בנתון בתוך ירושלם אפלו לא הקטיחו, כמי שהקטיחו.

רבי יונה ורבי יוסי, תריהון, בקדמונתא הוינן אמרינן: ישראל ערל – מוין עליו, ולא הוינן אמרינן פלום. תנא, רבי סימון בר רבדי קומי רבי הילא: נאמר כאן 'ואז יקרב לעשותו', ונאמר להלן 'אז יאכל בו', מה 'אז' שנאמר להלן עד שיהא כשר בשעת אכילה, אף 'אז' שנאמר כאן עד שיהא כשר בשעת שחיטה.

פעמים שהוא נעשה פיוצא בהם, פעמים שהו נעשים פיוצא בו. פעמים שהוא נעשה פיוצא בהם – בגל ארוך אני אומר נזרק עליו הדם עד שלא הגיע לטמאה, פעמים שהו נעשים פיוצא בו –

[דף ס"ב ע"א]

בגל עגול. ארע בהן פסול בין שחיטה לזריקה הו נעשין פיוצא בו בגל עגול.

הלכה ז' מתני' – אין שוחטין את הפסח על תיחיד, דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר. אפלו חבורה של מאה שאין יכולין לאכול בנות, אין שוחטין עליהן. ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים:

גמרא – אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי יודה – "לא תוכל לזבוח את הפסח באחד שעריד" (דברים מז, ה). מה מקום רבי יוסי טעמא דרבי יודה? פתר לה רבי אלעזר בן מתתיהו, דתני, רבי אליעזר אומר: יכול יהא תיחיד מקריע על הטמאה? תלמוד לומר "לא תוכל לזבוח את הפסח באחד".

אמר רבי יוחנן: מודה רבי יודה, שאם עבר וזרק את הדם שהרצה. עבר ושחט – מתירין לו לזרק. תני, אין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים, מפני שהן מרביין בתפלה. תני בר קפרא: שלא יביאו את הקדשים לידי בזיון. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוסי: אין עושין חבורה של גרים, מתוך שהן מקלקלן – אין מדקדקין בו, והם מביאין אותו לידי פסול.

הלכה ח' מתני' – אוזן מובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים. השומע על מתו, והמלקט לו עצמות, מובל ואוכל בקדשים. גר שנתגיר בערב פסח, בית שמואי אומרים, מובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים, הפורש מן הערלה פורש מן הקבר:

גמרא – אמר רבי יוסי בי רבי בון: מתניתא בשנעשה אוזן משעה ראשונה בין שחיטה לזריקה, אבל אם נעשה אוזן לאחר בפרה – כבר הרצה.

ותני בן, אי זו היא אגנידה? משעת מיתה ועד שעת קבורה; דברי רבי. והכמים אומרים: כל היום בלוי. אשכחתי חמר קלת והמרת. על דרבי קלת והמרת. על דרבנן קלת על דרבי – מת ונקבר בשעתו, על דעתיה דרבי אינו אסור אלא אותה שעה בלבד, על דעתיה דרבנן אסור כל היום בלוי. קלת על דרבנן – מת ונקבר

[דף ס"ב ע"ב]

לאחר שלשה ימים, על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום. על דעתיה דרבי – אסור עד שלשה ימים. אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חונת, תריהון אמרין, מודה רבי לחכמים שאינו אסור אלא אותו היום בלבד.

ותני בן, רבי אומר: תדע לך שאין אגנינות הלילה תורה, שהרי אמרו – אוזן מובל ואוכל פסחו לערב. והרי אגנינות יום עשו אותה תורה? רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הסדא: תפתר בשנקבר עם דמומי החמה, ולית שמע מינה בלום.

רבי אבהו בשם רבי לעזר: אין אנינה אלא למת בלבד, דכתיב (ישעיה ג, כו): "ואנו ואכלו פתחיה".
התיב רבי חייק בר אדא, והכתיב (שם יט, ח): "ואנו הדיגים ואכלו כל משליכי ביאור חפה"? אמר
רבי חיננא: ביני מתניתא אין אנינה טמאה אלא למת בלבד.

תני, יום שמועה כיום קבורה – לקרע, ולאבול, ולקפירת שבועה, ולקפירת שלשים, ולאכל בקדשים
הרי הן פקוטי עצמות. ולקוט עצמות טובל ואוכל בקדשים? רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הקדא:
תפתר שנקבר משחשכה, וזה וזה טובלין ואוכלין את פסחיהן לערב. וקבורה אוכלת בקדשים? אמר
רבי יוסה בי רבי בון: תרתיזון בשמיעה. שמע שמת לו מת מאתמול – טובל ואוכל בקדשים, שמע
שנתלקטו לו עצמות מאתמול – טובל ואוכל בקדשים.

תני, המעביר ארון ממקום למקום – אין בו משום לקוטי עצמות. אמר רבי אחא: הדיא דאת אמר
בארון של אבן, אבל בארון של עץ – יש בו משום לקוטי עצמות. אמר רבי יוסה: ואפילו בארון של
עץ אין בו משום לקוטי עצמות. איזהו לקוטי עצמות? המעבירן באפיקריסין ממקום למקום. רבי חגי
בשם רבי זעירא: לקט עצמות בשמועו, ותני בן, לקט עצמות מלקט עצם עצם משיתאכל הכשר.

תני, אין שמועה ללקוט עצמות. אמר רבי חגי:

[דף ס"ג ע"א]

והוא ששמע למהר אבל אם שמע בו כיום יש שמיעה ללקוט עצמות.

ויש שעור ללקוט עצמות. תנא, ניקומכי קומי רבי זעירא. אין שעור ללקוט עצמות.

בהדיא רבי מנא, הורי לרבי הלל דכיפרא לקרע ולהתאבל לרבי אחא. ושלא להיטמות לרבי יוסי.

תני, לקוט עצמות אין אומר עליהן קנים ונהי, ואין אומרין עליהן לא ברפת אבלים ולא תנחומי
אבלים. אלו הן ברכות אבלים: מה שהן אומרים בבית הפנסת. אלו הן תנחומי אבלים: מה שהן
אומרים בשורה. תני, אבל אומר עליהן דברים, מהו דברים? רבנן דמריסין אמרין: קילוסין.

מה טעמון דבית שמאי? "אתם ושביכם" – מה אתם לא נטמאתם עד שנכנסתם לברית אף שביכם
לא נטמאו עד שנכנסו לברית.

מה טעם דבית הלל? "אתם ושביכם", מה אתם טעונין הויה בשלישי ובשביעי, אף שביכם טעונין הויה בשלישי ובשביעי. ואינו מהנור, דאמר רב הויה פר יוסף גדול פר בנמינ בשם רב: מודיי בית הלל, שאם עבר וזרק את הדם שהרצה.

גזיר שנמא בספק רשות היחיד ואינו בפסח. רבי הושעיה רבה אמר: הנזיר מגלה. רבי יוחנן אמר: אין הנזיר מגלה, דתנינן תמן: כל טמאה מן הפת שהנזיר מגלה עליה – תיבין עליה, ועל ביאת המקדש. וכל טמאה מן הפת שאין הנזיר מגלה עליה – אין תיבין עליה ועל ביאת המקדש. היידינו ספק? רבי יוחנן אמר: ראשה דפרקא. הושעיה רבה אמר: הוה דהקא

יחיד שנמא ובספק רשות היחיד בפסח. רבי הושעיה רבה אמר: ודחה לפסח שני. רבי יוחנן אמר: משלחין אותו לדרה רחוקה, ואתיא ביי דמר רבי יוחנן: נמא בטמאת בית פרם – משלחין אותו דרה רחוקה. צבור שנמא בספק רשות היחיד בפסח, רבי יוחנן אמר: יעשו בספיקן. רבי הושעיה רבה אמר: יעשו בטמאה. אף רבי הושעיה מודה שיעשו בספיקן, לא אמר רב הושעיה אלא להימרון. רבי יוחנן בשם רבי בניי: ישראל ערל מזין עליו, שכן מצאנו שקבלו אבותינו במדבר הויה ערלים. אמר רב הסדא: אתיא במאן דאמר באחד עשר מלו.

[דף ס"ג ע"ב]

ברם במאן דאמר בעשירי מלו – לא קבלו הויה ערלים. אמר רבי אבון: מפל מקום לא מנו להויה ערלים.

רבי לעזר בשם רבי חנינה: מעשה בכהן ערל שהוזה והוכשרו היוזתיו.

ותני בן, רבי אליעזר בן יעקב אומר: איסרטימות היו שומרי צירין בירושלם וטבלו ואכלו פסחיהן לערב.

הדרן עלך האשה

פרק תשיעי

הלכה א' מתני' – מי שהיה טמא או בדרה רחוקה, ולא עשה את הראשון – יעשה את השני.

שנג או נאנס ולא עשה את הראשון – יעשה את השני. אם בן, לפה נאמר טמא או בדרה רחוקה? שאלו פטורין מן ההפרת ואלו תיבין בהפרת.

גמרא – "טמא לנפש", אין לי אלא טמא לנפש, אנוסים או שונגין מניין? תלמוד לומר "איש" "איש" ריבה.

עד בידן פרי עקובא. פרי ישמעאל? תני רבי ישמעאל, לא טמא נפש פתרי דרד רחוקה, ולא דרד רחוקה פתרי טמא נפש. היד השנה שבתן שלא עשה את הראשון – יעשה את השני, אף אני ארבה אנוסין או שונגין שלא עשו את הראשון – יעשו את השני.

מזיד מניין? אמר רבי זעירא: "והאיש" – לרבות את המזיד. אגן תנינן שנג או נאנס. תני רבי היה: שנג או הזיד, אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה בן, שאלו פטורין מן ההקרת ואלו תיבין בהקרת. מה אית לך תיב בהקרת לא מזיד

טמא לנפש? אין לי אלא טמא לנפש, טמא זיכה וטמא צרעת מניין? תלמוד לומר טמא מת ריבה, מה תלמוד לומר טמא נפש? אלא איש טמא-נפש נדחה לפסח שני ואין צבור טמא-נפש נדחה לפסח שני. טמא-זיכה וטמא-צרעת נדחין לפסח שני. טמא עבודה זרה עשו אותו פטמא זיכה וטמא צרעת. נתן לישראל לבנות הבית הבחירה.

יחיד עושה פסח שני ואין צבור עושה פסח שני. רבי יודה אומר: צבור עושה פסח שני, שכן מצינו בהקמה שעשה פסח שני, הדי הוא דכתיב: "כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה" וגו' (דברי הימים – ב, ל, יח).

[דף ס"ד ע"א]

אית תניי תני – מעברין את השנה מפני הטמאה, אית תניי תני אין מעברין את השנה מפני הטמאה. מאן דאמר אין מעברין את השנה מפני הטמאה מה מקום "כי אכלו את הפסח בלא כפתוב" (דברי הימים – ב, ל, יח). שעברו את ניסן ואינו מעבר אלא אדר ואתיא ביי דמר רבי סימון בן רבי זבדי גולגולתו של ארנן תיבוסין מצאו תחת המזבח.

פתיב (דברי הימים – ב, כט, יז): "ויחלו באחד להדש הראשון לקדש וביום שמונה להדש". והלא ביום אחד היו יכולין לקער כל עבודה זרה שהיה שם. אמר רבי אידי: מפני צלמי פשדים שהיו תקוקים בששר, פתיב: "כל לבבו לדרוש האלהים ה' אלהי אבותיו". רבי סימון בר זבדי ורבי שמואל בר נחמני, חד אמר: אפלו עשה פסח בטהרת הקדש – לא יצא ידי טהרת הקדש. והורגה אמר: אפלו כל מעשים טובים שעשה – לא יצא די טהרת הקדש.

מסכת חלין פרק שישי

א. פסוי הדם נוהג בכלאים ובכזי. רבי אלעזר אומר: כלאים מן הגדי ומן הרחל - נוהגין בו. מן הכזי - אין נוהגין בו. רבי יוסי אומר: אין שוחטין אותו ביום טוב מפני שספק, ואם שחטו - אין מכסין את דמו. אמר רבי יוסי: ומה אם מילה, שודאה דוחה את השבת, אין ספקה דוחה את יום טוב, פסוי הדם שאין ודאו דוחה את השבת, דין הוא שלא יהא ספקו דוחה את יום טוב! אמרו לו: שופרות שבגבולין יוכיחו! שאין ודאן דוחה את השבת, וספקן דוחה את יום טוב, הן יוכיחו לכסוי הדם, שאף על פי שאין ודאן דוחה את השבת, שלא יהא ספקו דוחה את יום טוב. השיב רבי אלעזר בנו של רבי אלעזר הקפר: ומה למילה שאין ספקה דוחה את יום טוב, שאין ודאה דוחה את לילי יום טוב, תאמר בכסוי הדם שודאה דוחה את לילי יום טוב? הואיל ונדאי דוחה את לילי יום טוב, דין הוא שיהא ספקו דוחה את יום טוב! אמר רבי אבא: זה אחד מן הדברים, שהיה רבי אחיה אומר אין להן תשובה, והשיבו רבי חיאי.

ב. השוחט לרפואה, לאכילת עובדי כוכבים, לאכילת כלבים - חייב לכסות. השוחט ונתנבלה בידו, הנוחר, והמעקר - פטור מלכסות. השוחט בשבת וביום הכפורים, אף על פי שמתחייב בנפשו, כיון שחשקה, אם היה הדם קים - חייב לכסות. השוחט בספינה, כיון שהגיע ליבשה, אם היה הדם קים - חייב לכסות. אף על פי שאמרו: לא ישחט אדם בספינה, אלא אם כן היה לו עפר מוכן. השוחט וצריך לדם, לא ישחט כדרך ששוחטין, אלא ביצד עושה? או נחרו או מולקו. השוחט והקדיש את הדם - חייב לכסות, מפני שקדמה מצות פסוי להקדש. השוחט ובלעתו הארץ - פטור מלכסות. פסותו הרוח - חייב לכסות. השוחט דם שעל

הספין, ודם שעל הכנפים - חייב לכסות. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הואיל ונתפסה דם הזבח - פטור מלכסות. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: השוחט צריך ברכה לעצמו, שחט ולא כסוה, וראהו אחר - חייב לכסותו אפלו ביום טוב. המכסה את הדם: יכסנו ביד ואל יכסנו ברגל, שאין עושין את המצה עראי. במה מכסין ובמה אין מכסין? אין מכסין, לא בתבן ולא בקש, ולא בגבבא, לא בעצם, ולא בנוצה, ולא בכנפי יונה, ולא בנסרת של חרשין, ולא בנערת של פשתן, ולא בגדרות ולא בקצוצות, ולא בקמחין ולא בסלתות. ולא יתן תבן על גבי הדם ויכסה. אבל מכסה בסיד, בגפסים, ובחרסים שכתשם ועשאן עפר. זה הכלל, כל שהוא מין עפר, בולע ומצמיח - מכסין בו. וכל שאינו מצמיח - אין מכסין בו.

מסכת חלין פרק שביעי

א. גיד הנשה נוהג בכלאים ובכזי. נוהג בשתי ירכות: בירך של ימין ובירך של שמאל. רבי יהודה אומר: אין נוהג אלא באחת; דעת מרעית שהיא של ימין. זה הכלל: כל שיש לו כף ירך - גיד הנשה נוהג בו. כל שאין בו כף ירך - אין גיד הנשה נוהג בו. נוהג בשליל וחלבו אסור; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין נוהג בשליל וחלבו מתר; דברי רבי אלעזר. וחקמים אומרים: נאמנין עליו ועל החלב. השולח ירך מחתכת לחברו - צריך להפריש ממנה גיד הנשה. שלמה - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה. הלוקח ירך מחתכת מן הטבח - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה. שלמה - צריך להפריש ממנה גיד הנשה. המוכר ירך מחתכת לעובד כוכבים - אין צריך להפריש ממנה גיד הנשה, ובלבד שלא ימקרנה לו בפני ישראל, מפני שחזור ולוקחה הימנו. ומשום שני דברים אמרו אין מוכרין בשר של נבלה ושל טרפות לעובד כוכבים, מפני שחזור ומאכילן לישראל. דבר אחר: שאין

מַאֲכִילִין אֶת הָאֲדָם בְּטַעוֹת. וּמִשּׁוּם שְׁנֵי דְבָרִים אָמְרוּ לֹא יֵאמֶר אָדָם יִשְׂרָאֵל לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים: 'קַח לִי בֶשֶׂר מִשּׁוּם נְבִלוֹת וּמִשּׁוּם טְרָפוֹת'. דְּבַר אַחֵר: מִשּׁוּם אוֹנְסִין.

ב. גִּיד הַנֶּשֶׁה מַחֲטֵט אַחֲרָיו כָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, וְנוֹטֵל הַשְּׂמָן שְׁלוֹ - הֲרִי זֶה מִתֵּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נוֹטְלוּ מִן הַשּׁוֹק שֶׁל יָרֵךְ. שְׁנֵי גִידִים הֵן: הַחִיצוֹן סְמוּךְ לְבֶשֶׂר - אֲסוּר, וְחִיבִין עָלָיו. הַפְּנִימִי סְמוּךְ לְעֶצֶם - אֲסוּר, וְאֵין חִיבִין עָלָיו. הָאוֹכֵל מִגִּיד הַנֶּשֶׁה כּוֹזֵית - הֲרִי זֶה חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר, עַד שִׂיאֵכֶל מִשְׁנֵיהֶם. אֲכָלוּ וְאֵין בּוֹ כּוֹזֵית - הֲרִי זֶה חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר עַד שִׂיְהָא בּוֹ כּוֹזֵית. אֲכַל שְׁנֵי גִידִים מִשְׁתֵּי יָרְכוֹת, מִשְׁתֵּי בְּהֵמוֹת - סוֹפֵג שְׂמוּנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ סוֹפֵג אֶלָּא אַרְבָּעִים.

ג. יָרֵךְ שֶׁבִשְׁלָה בְּגִיד הַנֶּשֶׁה שְׁלָה, אִם בִּשְׁלָה בְּנוֹתָן טַעַם - הֲרִי זֶה אֲסוּרָה. בִּיצֵד מִשְׁעָרִין אֹתָהּ? כִּבְשָׂר בְּלֶפֶת. נִתְבַּשְׁלָה עִם הַגִּידִים - הֲרִי זֶה בְּנוֹתָן טַעַם. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: אֵין בְּגִיד בְּנוֹתָן טַעַם. חֲתִיכָה אֲסוּרָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּחִתִּיכוֹת, אֶפְלוּ הֵן אֶלְף - כֶּלֶן אֲסוּרוֹת. הֲרֵטֵב - בְּנוֹתָן טַעַם. נִמּוּחָה - הֲרִי זֶה בְּנוֹתָן טַעַם.

ד. נוֹהֵג בְּטְהוּרָה וְאֵין נוֹהֵג בְּטִמְאַה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵף בְּטִמְאַה, מִפְּנֵי שְׁאֲסוּרִין קִדְּם לְמִתֵּן תּוֹרָה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵינוֹ אוֹמֵר "עַל כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְּנֵי יַעֲקֹב וְאוֹבֵן וְשִׁמְעוֹן אֶת גִּיד הַנֶּשֶׁה", אֶלָּא "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - אֵלוּ שְׁעוּמְדִין לְפָנֵי הַר סִינַי. אֶלָּא לְמָה כָּתְבוּ שֵׁם? לְהוֹדִיעַ בְּמָה נֶאֱסַר אֲבָר מִן הַחַי! נוֹהֵג בְּבִהְמָה טִמְאַה כְּטְהוּרָה, מִפְּנֵי שְׁאֲסוּרוֹ נוֹהֵג בְּכַנִּי נַח כִּי־יִשְׂרָאֵל, וְחֵיב עָלָיו מִשּׁוּם אֲבָר מִן הַחַי, וּמִשּׁוּם בְּהֵמָה טִמְאַה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ חֵיב אֶלָּא מִשּׁוּם אֲבָר מִן הַחַי בְּלִבְד, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יב, כג): "לֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר", אֶת שְׁאֲסוּרוֹ מִשּׁוּם "כָּל תֹּאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר" - חֵיבִין עָלָיו, יִצְאָת בְּהֵמָה טִמְאַה

שְׁכָלָה אֲסוּרָה. הָאוֹכֵל אֲבָר מִן הַחַי עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, חֵלֶב מִן הַחַי חִיבִין עָלָיו. חֵלֶב מִן הַחַי חֵיב מִשּׁוּם שְׁנֵי לְאוּנִין - מִשּׁוּם חֵלֶב וּמִשּׁוּם חַי. דָּם מִן הַחַי - חֵיב מִשּׁוּם שְׁנֵי לְאוּנִין. מִשּׁוּם דָּם וּמִשּׁוּם חַי, אֲבָר מִן הַחַי חֵיב מִשּׁוּם נְבִלָה. דָּם מִן הַמְּקַדְּשִׁין חֵיב מִשּׁוּם שְׁנֵי לְאוּנִין, מִשּׁוּם דָּם וּמִשּׁוּם מְקַדְּשִׁין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין חֵיב אֶלָּא מִשּׁוּם לֹא אֶחָד בְּלִבְד. אֵלִיָּה מִן הַמְּקַדְּשִׁין חֵיב מִשּׁוּם שְׁנֵי לְאוּנִין, מִשּׁוּם אֵלִיָּה וּמִשּׁוּם מְקַדְּשִׁין. חֵלֶב מִן הַמְּקַדְּשִׁין חֵיב מִשּׁוּם שְׁנֵי לְאוּנִין, מִשּׁוּם חֵלֶב וּמִשּׁוּם מְקַדְּשִׁין. רַבִּי יְהוּדָה מְחִיב שְׁלֶשֶׁה, מִשּׁוּם חֵלֶב, וּמִשּׁוּם מְקַדְּשִׁין, וּמִשּׁוּם חֵלֶב שֶׁל מְקַדְּשִׁין.

מִסְכַּת חֵלֶב פָּרָק שְׁמִינִי

א. בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב נוֹהֵג בְּאֶרֶץ וּבְחוּץ לְאֶרֶץ, בְּפָנֵי הַבַּיִת וְשֹׁלָא בְּפָנֵי הַבַּיִת, בְּחֵלֶב וּבְמְקַדְּשִׁים. הַנּוֹדֵד מִן הַבֶּשֶׂר - אֲסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר, וּמִתֵּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וְחֻגְבִּים. הָעוֹף לֹא עוֹלָה וְלֹא נֶאֱכָל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֶה מְקוּלֵי בֵית שְׂמַאי וּמְחוּמְרֵי בֵית הַלֵּל. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: עוֹלָה וְאֵין נֶאֱכָל. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לֹא עוֹלָה וְלֹא נֶאֱכָל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: הָעוֹף עוֹלָה עִם הַגְּבִינָה עַל הַשְּׁלֶחָן. אֶפִּיקוּלוֹס אוֹמֵר: אֵין נֶאֱכָל. אַחֲרֵים אוֹמְרִים מִשְׁמוֹ: אֵף נֶאֱכָל. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּשֶׁלְחָן שֶׁהוּא שֶׁל מֶאֱכָל, אֲבָל בְּשֶׁלְחָן שְׂאֵינוֹ שֶׁל מֶאֱכָל - נוֹתֵן אָדָם חֲתִיכָה בְּצֵד זֶה וּגְבִינָה בְּצֵד זֶה. נוֹתֵן בְּכַפּוּף וּבְמַחֲוֶק, וּמִפְּשִׁילָן לְאַחוּרָיו, הֲרִי לֹא אֲסוּרָה אֶלָּא בְּשֶׁלְחָן שֶׁהוּא שֶׁל מֶאֱכָל. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵף שְׁלֶחָן שֶׁל מֶאֱכָל. שְׁנַיִם שֶׁנִּכְנסוּ לְפָנֶדֶק, זֶה בָּא מִן הַצָּפוֹן וְזֶה בָּא מִן הַדְּרוֹם, זֶה אוֹכֵל בְּחִתִּיכוֹתוֹ, וְזֶה אוֹכֵל בְּגְבִינָתוֹ, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין, הֲרִי לֹא אֲסוּרָה אֶלָּא בְּזִמְן שְׁכָלוּ תַפְסִיסָה אַחַת.

ב. טַפַּת חֵלֶב שֶׁנִּפְלָה עַל הַחֲתִיכָה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בְּנוֹתָן טַעַם בְּאוֹתָהּ

בְּהֵן כְּדִי עֲבֹדָה - טְהוּרִין מְשֹׁם עוֹר, וְטַמְאִין מְשֹׁם בְּשָׂר, חוּץ מֵעוֹר הָאֵדָם מִפְּנֵי שְׂמֵטְמָאָתוֹ לְעוֹלָם, מִכָּאן אָמְרוּ: לְגִיזוּן עוֹבֵר מִמְקוֹם לְמְקוֹם - הַמְּאָהִיל עָלָיו טַמְא. אִין לָךְ לְגִיזוּן שְׂאִין בּוֹ קַרְקַפְלִין. וְכֻלְן שְׁנַמְלַחוּ - הָרִי אֵלּוֹ כְּעַבְדוּדִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הַלְטָאָה אִין לָהּ עוֹר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: שְׂמוּנָה שְׂרָצִים יֵשׁ לָהֶן עוֹרוֹת: הַצִּדִּין, וְהוֹרְגֵן, וְהַחֹבֵל בְּהֵן, וְהַעוֹשֶׂה בְּהֵן חֲבוּרָה - הָרִי זֶה חַיִּב, וְחַכְמִים אָמְרִים: אִין עוֹר אֵלָא מַה שְׂמַנּוּ חַכְמִים. הַמִּפְשִׁיט בְּבִהֶמָה וּבְחַיָּה וּבְטַמְאָה, וּבְדַקָּה וּבְגִסָּה - לְשִׁטַּח כְּדִי אֲחִיזָהּ. וְכַמָּה הוּא כְּדִי אֲחִיזָהּ? מְלֵא טַפַּח כְּפוֹל. הַמִּפְשִׁיט כְּשַׁעוֹר הַזֶּה, הַנוֹגֵעַ בְּמִפְשֵׁט - טְהוּר. בְּעוֹר שֶׁל צְנָאָר - טַמְא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: הַנוֹגֵעַ בְּעוֹר שֶׁל צְנָאָר - טְהוּר, שְׂאִינוּ אֵלָא נוֹתְקוּ. רַבִּי דוֹסְתַאי בֶּן יְהוּדָה אָמַר מְשֹׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן: הַמִּפְשִׁיט בְּשָׂרָצִים - כִּלּוֹ חֲבוּר אֶחָד הוּא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עוֹר שֵׁישׁ לוֹ כְּזֵית בְּשָׂר, הַנוֹגֵעַ בְּעוֹר שְׁכַנְגַּד הַבְּשָׂר, מֵאֲחֵרָיו - טַמְא. בִּיצַת הַשֶּׁרֶץ: מִרְקַמַת - טְהוּרָה. וְכַמָּה הִיא רִיקוּמָה? כְּדִי שִׁירָאָה שְׂרִץ מִתּוֹכָהּ. נִקְבָּה כֹּל שְׁהוּא - טַמְאָה. וְכַמָּה יְהֵא הַנִּקְבָּה? מְלֵא שְׁעָרָה. הָאֲבָר וְהַבְּשָׂר הַמְדֻלְדָּלִין, בְּבִהֶמָה - מְטַמְאִין טַמְאָת אוֹכְלִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אִין מְטַמְאִין טַמְאָת אוֹכְלִין.

מִסְכַּת חֵלִין פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

א. הַזְרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְהַקְּבָה, נוֹהֲגִין בְּכֵלָאִים וּבְכוּזִי. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר: הַכֵּלָאִים מִן הַרְחֵל וּמִן הַגְּדִי - נוֹהֲגִין בּוֹ. מִן הַכוּזִי - הַמוֹצִיא מִחֲבָרוֹ עָלָיו הַרְאָיָה. הַשּׁוֹחֵט לְרִפּוּאָה, לְאֲכִילַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְלְאֲכִילַת כְּלָבִים - חַיִּב בַּמִּתְנּוֹת. הַשּׁוֹחֵט וְנִתְנַבְּלָה בִּידוֹ, הַנּוֹחֵר וְהַמְעַקֵּר, וְשִׁחִיטַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים - פְּטוּר מִן הַמִּתְנּוֹת. כֵּהֵן וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים שְׂמַכְרוּ בְּהַמְתֵּן לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁחוּט - חַיִּב בַּמִּתְנּוֹת. נִשְׁחַטָּה בְּרִשׁוּתָן וְאַחַר כֵּן מְכָרוּהָ לוֹ - פְּטוּר מִן הַמִּתְנּוֹת. יִשְׂרָאֵל שְׂמַכְרָהּ בְּהַמְתָּהּ לַכֵּהֵן לְשַׁחוּט - פְּטוּר מִן

חֲתִיקָה. וְחַכְמִים אָמְרִים: בְּאוֹתוֹ הַקְּדָרָה. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּזַמַּן שֶׁלֹּא נִעַר וְלֹא כִסָּה, וְדְבָרֵי חַכְמִים בְּזַמַּן שֶׁנִּעַר וְכִסָּה. חֵם לְתוֹף חֵם וְצוֹנֵן לְתוֹף חֵם - אֲסוּר. חֵם לְתוֹף צוֹנֵן - מְדִיחוּ וְאוֹכְלוּ. כִּחַל שֶׁל מְנִיקָה - קוֹרְעוּ וּמוֹצִיא אֶת חֲלָבוֹ. לֹא קָרְעוּ - אִין עוֹבֵר עָלָיו. הֵלֵב - קוֹרְעַת וּמוֹצִיא אֶת דָּמוֹ. אִם בְּשָׁלוֹ - קוֹרְעוּ לְאַחַר בְּשׁוּלוֹ.

ג. כִּחַל שֶׁבְשָׁלוֹ בְּחֲלָבוֹ - מִתּוֹר. קָבָה שֶׁבְשָׁלָה - חַיִּב. הַמְּבַשֵּׁל בְּשָׂר בְּחֲלָב - הָרִי זֶה חַיִּב. כַּמָּה יְבַשְּׁלָה וְיֵהָא חַיִּב? כִּחְצִי זֵית בְּשָׂר וְכִחְצִי זֵית חֲלָב, כְּדִי שִׁיְהוּ זֶה בְּכַזִּית. כֵּשֶׁם שְׁחִיב עַל בְּשׁוּלוֹ - כֵּךְ חַיִּב עַל אֲכִילָתוֹ. כַּמָּה יֵאָכֵל וְיֵהָא חַיִּב? כְּדִי שִׁיְהָא נֵאָכֵל מְשֹׁם בְּשׁוּל. הַמְּבַשֵּׁל בְּמֵי חֲלָב - פְּטוּר. בְּחֲלָב זָכָר - פְּטוּר. דָּם שֶׁבְשָׁל בְּחֲלָב - פְּטוּר. הַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִים, וְהַקְּרָנִים, וְהַטְּלָפִים, שֶׁבְשָׁלְן בְּחֲלָב - פְּטוּר. הַפְּגוּל וְהַנוֹתֵר וְהַטַּמְא שֶׁבְשָׁלְן בְּחֲלָב - חַיִּב עָלֵיהֶן מְשֹׁם פְּגוּל נוֹתֵר וְטַמְא. בְּשָׂר בְּהֶמָּה טְהוּרָה בְּחֲלָב בְּהֶמָּה טְהוּרָה - אֲסוּר בְּרִפּוּאָה וּבִהֲנָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן מִתִּיר בִּהֲנָאָה. בְּשָׂר בְּהֶמָּה טְהוּרָה בְּחֲלָב חַיָּה טַמְאָה. בְּשָׂר חַיָּה וְעוֹפוֹת טְהוּרִין בְּחֲלָב בְּהֶמָּה טַמְאָה. רַבִּי עֲקִיבָא פּוֹטֵר עַל בְּשׁוּלוֹ, שְׁנֹאֲמַר "גְּדִי גְדִי" שֶׁלֶּשׁ פְּעָמִים.

ד. קָבָה שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים שֶׁל נְבֵלָה - הָרִי זֶה אֲסוּרָה. חֲזוּרוֹ לוֹמַר: מַעֲמִידִין בְּקִיבַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּבְקִיבַת נְבֵלָה וְאִין חוֹשְׁשִׁין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: כִּשְׂרָה שִׁינְקָה מִן הַטְּרַפָּה - קִיבְתָהּ אֲסוּרָה. וְטְרַפָּה שִׁינְקָה מִן הַכִּשְׂרָה - קִיבְתָהּ מִתְרַת, מִפְּנֵי שְׁכָנוּס בְּמַעֲיָה חֲלָב.

ה. חֲמַר בְּחֲלָב מִבְּדָם, וּבְדָם מִבְּחֲלָב, שֶׁהַחֲלָב נוֹהֵג בְּחֵי, וְקָרֵב עַל גְּבֵי הָאִישִׁים, וּמוֹעֲלִין בּוֹ, וְחִיבִין עָלָיו מְשֹׁם פְּגוּל וְנוֹתֵר וְטַמְא, מַה שְׂאִין כֵּן בְּדָם. חֲמַר בְּדָם, שֶׁהָדָם מִתִּיר מְכָשִׁיר וּמְפַגֵּל, מַה שְׂאִין כֵּן בְּחֲלָב.

ו. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הָאֵלֵל שְׁכָנוּס וְיֵשׁ בּוֹ כְּזֵית - הָרִי זֶה חַיִּב. עוֹר פְּרוֹסוֹת בְּהֶמָּה דָּקָה - הָרִי הוּא כְּבִשְׂרָה. וְכֻלְן שְׁעַבְדוּ, אוֹ שֶׁהֲלַךְ

המתנות. נשקטה ברשותו ואחר כך מכרה לו - חייב במתנות.

ב. כהן - פטור. והמשתתף עם הכהן - פטור. עובד כוכבים - פטור. המשתתף עם עובד כוכבים - פטור. המשתתף עם הכהן צריך לרשם, עם עובד כוכבים - אינו צריך לרשם. ופסולי המקדשין - אין צריך לרשם. אמר לו כהן: כלה שלך והיד שלי, אפלו אחד ממאה ביד - פטור מן הזרוע. כלה שלך והראש שלי, אפלו אחד ממאה - פטור מן הלחי. כלה שלך ובני מעים שלי, אפלו אחד ממאה מבני מעים - פטור מן הקבה. מקום שנהגו להפשיט את הראש - אינו רשאי להפשיט את הלחי. למלוג את העגלים - אינו רשאי למלוג את הזרוע. ואם יש כהן - נותנן לכהן. ואם לאו - מעלה אותן דמים. מכר לו יד כמות שהיא, וראש כמות שהוא, ובני מעים כמות שהן - נותנן לכהן ואין מנכה לו מן הטבח את הדמים. לקח הימנו במשקל - נותנן לכהן ומנכה מן הטבח את הדמים. מתנות אין בהם משום קדשה, אפלו מוכרן לעובד כוכבים, אפלו נותנן לפני כלבו - אין בהן אלא מצות כהנה בלבד. המשלח בשר לחברו, והיו בו מתנות, אין חוששין שמא מתנות כהנה הן.

ג. אי זה הוא הזרוע? נוטלו מבית הפרק, וכל הפרק עמו, בזרוע של מקדשין, בזרוע של גבולין. איזה הוא לחי? נוטלו מבית השחיטה וכל בית השחיטה עמה. קבה כמשמעו, חלב שעל הקבה - נותנו לכהן. אמר רבי יהודה: נהגו כהנים עין יפה, שיהו נותנין אותו לבעלים. זרוע - זה זרוע של ימין! אתה אומר זה זרוע של ימין? או אינו אלא שמאל? הרי אתה דן: הואיל ושוק מתנה לכהן, וזרוע מתנה לכהן, מה שוק אינו נוהג אלא בימין, אף זרוע לא ינהג אלא בימין. שוק - מארפוכה ולמטה; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: מארכוכה ולמעלה. איזה הוא חזה? כל שרואה את הארץ, מלמעלה - ועד שמגיע

לצנאר. מלמטה - עד שמגיע לכרס. חותכו ונוטלו מבין שתי דפנות מכן ומכן. ואיזהו אליה? חותך ויורד עד שמגיע לעצה. נכנס לפנים מן העצה, עד שמגיע לפרק, חותך ונוטל את כלה. ואלו הן אמורין: שתי כליות ויותרת הכבד ואליה. ואלו הן החלבים: החלב המכסה את הקרב - זה הוא חלב החופה את הכרס. ואת כל החלב אשר על הקרב" (ויקרא ג, א) - זה חלב שעל הדקין; דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל אומר: חלב שעל הקבה. וחכמים לא הודו לו. שעל הכסלים, שבין פקוקרות - שהוא מחטט אחריו כל מקום שהוא ונוטל; דברי רבי יוסי הגלילי. רבי ישמעאל אומר: חלב שעל הקבה תותב קרום נקלף. רבי עקיבא אומר: קרום ונקלף - אסורין. רבי יהודה אומר: קרום שעל הפליא - אסור, וחייבים עליו. גידים שבכליות ובמקדשין - אסורין, ואין חייבין עליהן.

מסכת חלין פרק עשירי

א. ראשית הגז נוהג בטרפה, ואינו נוהג במתה, ונוהג בכלאים ובכוי. רבי אליעזר אומר: בכלאים - מן הרחל ומן הגדי נוהג בו. מן הכוי - אין נוהגין בו. כהן ועובד כוכבים שנתנו בהמתן לישראל - פטור מראשית הגז. זה חמר בלחיים ובקבה מראשית הגז. כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדשן, ונפדו - חייבין בראשית הגז. אבל אם קדם הקדשן את מומן או מום עובר להקדשן, לאחר מכאן נולד להן מום ונפדו - פטורין מראשית הגז. הגוזז עזו - פטור מראשית הגז. השוטף רחליו - חייב בראשית הגז. הלוקח מבעל הבית - חייב. ורבי אלעאי פוטר. השתפין - חייבין. רבי עקיבא פוטר. רבי אלעאי אומר: אין ראשית אלא שיש אחריה אחרית. גז צאנך" - ארבע. "תתן לו" - חמש. חמש רחלות גוזזות מנה, מנה ופרס שהן שבעים וחמשה סלעים - חייבות בראשית הגז; דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים: חמש

בשיחין ובמערות - מתרות משום גזל וחיבות בשלוח. ואם מקשרות - אסורות משום גזל ופטרות מן השלוח. יוני שובך יוני עליה - חיבות בשלוח, ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום.

ג. המוצא קן - לא יטהר בה את המצרע, שנאמר: "ולקח". הנוטל אם מעל הבנים; רבי יהודה אומר: לוקה ואינו משלח. וחקמים אומרים: משלח ואינו לוקה. זה הכלל, כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה - אין חיבין עליה. לא יטול אדם אם מעל הבנים, ואפלו לטהר בה את המצרע, מפני שנעבדה בה עברה; רבי יעקב אומר: אין לה מצוה בתורה שאין מתן שכרה בצדקה, ותחית המתים כתובה בה, שנאמר (דברים כב, ז): "שלח תשלח את האם וגו'". עלה זה לראש האילן ונפל ומת, או לראש הבנין ונפל ומת, היכן טובו של זה? אומר מעתה: "למען ייטב לך" - בעולם הטוב! "והארכת ימים" - בעולם ארוך!

מסקת בכורות פרק ראשון

א. הלוקח עבר חמורו של עובד כוכבים, והמוכר לו, אף על פי שאינו רשאי, והמשתתף לו, הנותן לו בשתפות, והמקבל הימנו, והנותן לו בקבלה - פטור מן הבכורה, שנאמר (במדבר ג, יא): "בישראל" - ולא באחרים. וכן אתה אומר בפנהים ובלוים, מפני שהפנהים והלוים חיבין בכור בהמה טהורה, יכול יהו חיבין בכור בהמה טמאה? תלמוד לומר (שם ה, ז): "באדם ובבהמה" - את שיש לה בו באדם, יש לה בו בבהמה, את שאין לה בו באדם - אין לה בו בבהמה, יצאו לויים מבכור בהמה טמאה, אבל אין נותנין פדיון הבן ופדיון פטר חמור, אלא לכהנים בלבד.

ב. בכל בהמה טמאה אין לה שחיב בכורה אלא חמור בלבד. בכל חיה אין לה שאסור משום מחיר אלא כלב בלבד. היה רבי מאיר אומר: כל המקיים מצות

רחלות גוזזות כל שהן. כמה נותן לו? משקל חמש סלעים ביהודה שהן עשרה סלעים בגליל. מלבן ולא צואי, ולא שילבננו ויתננו לו, אלא נותן לצמר צואי, כדי שילבננו, ויעמד בידו משקל חמשה סלעים ביהודה, שהן עשרה סלעים בגליל, שנאמר: "תתן לו" - שיהא בו כדי מתנה. היו לו שתי צאן, גוזז ומניח, גוזז ומניח, אף על פי שעתיד להוסיף עליהן - אין מצטרפות. היו לו חמש גוזז ומניח, אפלו שתיים ושלש שנים - הרי אלו מצטרפות. צבען טואן ומכרן - אין מצטרפות. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: צבען - הרי אלו מצטרפות. המפריש גז צאנו ואכד - חיב באחריות. ראשית הגז - מצותה בתחלה. אם נתן, בין בתחלה בין באמצע ובין בסוף - יצא. כמה שעורה? אחד מששים פתומה. הלוקח גז צאנו של חברו, ולא הפריש הימנו ראשית הגז - הלוקח פטור. חמור בזרוע ובלחיים ובקבה מבראשית הגז. אוזין ותרגולין יונין הרדסיות שמרדו, או שקננו בפרדס - חיבין בשלוח.

ב. זכר - פטור מלשלח. קורא זכר; רבי אליעזר מחיב וחקמים פוטרין. עוף טמא - פטור מלשלח. עוף טהור רובץ על ביצי עוף שאינו מינו - פטור מלשלח. היתה עומדת ביניהן - פטור מלשלח. היתה יושבת על גביהן - חיב לשלח. היתה מעופפת, בזמן שכנפיה נוגעות בהן - חיב לשלח. אין כנפיה נוגעות בהן - פטור מלשלח. אם אפרוחים - הטרפה פטורה מלשלח. ביצים - פטור מלשלח. אפרוחים שפרחו ואין צריכין לאמן - פטור מלשלח. נטל את האם ולא הספיק לטול את הבנים עד שמתו, או עד שנעשו טרפה - פטור מלשלח. נטל את האם ואחר כך נטל את הבנים - חיב לשלח. נטל את הבנים ואחר כך נטל את האם - פטור מלשלח. אחד נוטל את האם ואחד נוטל את הבנים - הנוטל את האם חיב. המוציא קן בכורות

הדולפינין - מולידין ומגדלין כאדם. דג טמא - משריץ, דג טהור - מטיל ביצים. קרבי דגים ועבר - אין נאכלין אלא מן הממחה. העוף - נאכל במסרת, נאמן ציד לומר: 'עוף זה טהור'.

ו. פרה שילדה מין שה - אין פודין בו פטר חמור, שכל מקום שנאמר "שה" תופס כבשים ועזים גדולים וקטנים, זכרים ונקבות תמימים ובצלי מומין, פודה בו שונה ומשלש, ומביאו בנדר ונדבה לחטאתו ולאשמו, וחיב בכורה ובמתנות.

רבי אלעזר אומר: הכלאים מן הרחל, ומן הגדי - פודין בו. מן החיה - אין פודין בו. כשם שאין פודין בשחוטא - כך אין פודין בפטר חמור שמת. פטר חמור - מצותו לקימו שלשים יום, מכאן ואילך, או פודו, או עורפו. מכמה לא פחות? רבי יוסי בן

רבי יהודה אומר: לא פחות משנה שקל. איזה הוא פדיון פטר חמור? הנכנס לדיר להתעשר, ישראל שהיו לו ספקות, ועמד ופדאן. וכן כהן שירש את אביו ואת אמו ישראל, או שנתן לו במתנה פטר חמור לפדותו. איזה הוא פדיון פטר חמור? הנכנס לדיר להתעשר, הרי שיש לו פטר חמור - אין לו לפדותו. אמר לו כהן: תגהו לי ואני פודה אותו - הרי זה לא יתנונו לו, אלא אם כן יודע שהוא פודה אותו. עורפו

בקופץ מאחריו וקוברו, ואסור בהנאה. לא ימיתנו לא במקל ולא בקנה, ולא ינעול דלת בפניו בשביל שימות, ואם עשה כן - הרי זה יצא. בחייו - אסור בגזה ובעבודה.

ורבי שמעון מתיר, ובכור אדם - מתר בכלן. חמורה שלא בפרה וילדה שני זכרים - נותן טלה אחד לכהן, זכר ונקבה - מפריש טלה והוא לעצמו. חמור וטלה שהיו בכורו, וילדו שני זכרים - נותן שני טלאים לכהן. זכר ונקבה או שני זכרים ונקבה - נותן טלה אחד לכהן. שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות, ואין יודע

- אין כאן לכהן כלום, אלא מפריש טלה אחד, ופודה בו כל אחד ואחד לעצמו.

פטר חמור - מעלין עליו כאלו קים מצות בהמה טמאה כלה, וכל המבטל מצות פטר חמור מעלין עליו כאלו בטל מצות בהמה טמאה כלה. רבי יוסי הגלילי אומר: הרי הוא אומר (במדבר יח, יז): "אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם". "בכור שור" - עד שיהא היולד והנולד שור. בכור כשב - עד שיהא היולד והנולד כשב. בכור עז - עד שיהא היולד והנולד עז. ואם יש בו מקצת סימנים דומות לאמו - חיב בבכורה.

ג. בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה - מתר באכילה. ואם יש בו מקצת סימנין - חיב בבכורה. וטמאה שילדה בהמה טהורה - אסור באכילה, שהיוצא מן הטמא - טמא. והיוצא מן הטהור - טהור.

ד. דג טמא שבלע דג טהור - מתר באכילה. וטהור שבלע דג - טמא אסור באכילה, לפי שאין גדוליו.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ג. בהמה טהורה שילדה מין בהמה טמאה - מתר באכילה. ואם יש בו מקצת סימנין - חיב בבכורה. וטמאה שילדה בהמה טהורה - אסור באכילה, שהיוצא מן הטמא - טמא. והיוצא מן הטהור - טהור.

ד. דג טמא שבלע דג טהור - מתר באכילה. וטהור שבלע דג - טמא אסור באכילה, לפי שאין גדוליו.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

ה. מפני מה אמרו דבש דבורים מתר? שאין מוציאות אותו, אלא מכניסות אותו. דבש הזיוין - אסור, שאינו אלא ריר. רבי שמעון אומר: מה תלמוד לומר "גמל, גמל" שתי פעמים? לרבות את הגמל הנולד מן הפרה, כנולד מן הגמלה, ואם ראשה ורבה דומה לאמו - מתר באכילה. וחקמים אומרים: היוצא מן הטמא - טמא, והיוצא מן הטהור - טהור, שאין בהמה טמאה יולדת מן הטהורה, ולא טהורה יולדת מן הטמאה, ולא גסה מדקה, ולא דקה מגסה, ולא אדם מכלן, ולא כלן מאדם, אף על פי שאמרו: בהמה טהורה דקה - יולדת לחמשה חדשים, בהמה טהורה גסה - לתשעה חדשים, בהמה טמאה גסה - לשנים עשר חדש, הפלב - לחמשים יום, חתול - לחמשים ושנים יום, חזיר - לששים יום, שועל וכל שרצים - לששה חדשים. הזאב, והארי, והדוב, והנמר, והברדלס, והפיל, והקוף, והקפוד - לשלש שנים, והנחש - לשבע שנים.

מסכת בכורות פרק שני

א. הלוקח עבר פרתו של עובד כוכבים, והמוכר לו, אף על פי שאינו רשאי, והמשתתף לו, והנותן לו בשתפות, והמקבל הימנו, והנותן לו בקבלה - פטור מן הבכורה. רבי יהודה אומר: אף המקבל מן העובד כוכבים, אף על פי שאינו רשאי - הרי זה מעלה בשויו, ונותן חצי דמיו לכהן, והנותן לו בקבלה, אף על פי שאינו רשאי - הרי זה מעלה אותו, ואפלו עשרה בשויו, לתן דמיו לכהן. ותחמים אומרים: הואיל ואצבע העובד כוכבים באמצע - פטור מן הבכורה.

ב. בהמת המדבר, ובהמת הקדש, ובהמת הגר שמת, ואין לו יורשים - פטורה מן הבכורה, ובהמת ארנונה - חייבת בבכורה.

ג. כל הקדשים שקדם מומן קבוע להקדשן ונפדו - חייבים בבכורה ובמתנות - ולדותיהן חול, ונפדים תמימין, ומביאין לכל זבח שירצה, לפני פדיונם, ומעלין בהן לאחר פדיונם, ובין לפני פדיונם ובין לאחר פדיונם - אין עושין תמורה. בין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן. הגוזז והעובד בהן - אין לוקה את הארבעים. כללו של דבר: הרי הן כחלין לכל דבר, ואין בהן אלא עלוי מצות בלבד. אבל אם קדם הקדשן את מומן, או מום עובר להקדשן, ולאחר מכן נולד להן מום קבוע, ונפדו - פטורין מן הבכורה ומן המתנות, ולדותיהן קדש ואין נפדין תמימין, ואין מביאין לכל זבח שירצה, ולפני פדיונן מעלין בהן, ולאחר פדיונן - אין מעלין בהן, ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן - עושין תמורה. ובין לפני פדיונן ובין לאחר פדיונן, הגוזז והעובד בהן - הרי זה לוקה את הארבעים, כללו של דבר: הרי הן בקדשים לכל דבר, ואין בהן אלא שהתרו בשחיטה בלבד.

ד. המקבל צאן ברזל מן העובד כוכבים - ולדות פטורין, ולדי ולדות - חייבין. מתו אמהות, והעמיד הולדות תחת אמותיהן -

ולדות פטורין, ולדי ולדות - חייבין. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הן, ולדותיהן, וולדי ולדותיהן - פטורין מן הבכורה ומן המתנות אפלו עד סוף העולם.

ה. רחל שילדה מין עז, ועז שילדה מין רחל - פטורה מן הבכורה. ואם יש בו מקצת סימנין - חייב בבכורה. רחלה שלא בכרה, וילדה שני זכרים, ויצאו ראשיהן כאחד. רבי יוסי הגלילי אומר: שניהן לכהן, שנאמר (שמות יג, יב): "הזכרים לה". ותחמים אומרים: אי אפשר, אלא אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. השני ירעה עד שישתאב, וחייב במתנות. ורבי יוסי פוטר. מת אחד מהן; רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. זכר ונקבה, ואין ידוע, אין כאן לכהן כלום, אלא זכר ירעה עד שישתאב ויאכל במומו לבעלים. שני רחלים שלא בכרו וילדו שני זכרים - נותן שניהן לכהן. זכר ונקבה - זכר לכהן. שני זכרים ונקבה - אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. הכוי - ירעה עד שישתאב וחייב במתנות. ורבי יוסי פוטר אחד מהן. רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו הראיה. שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות, ואין ידוע - אין כאן לכהן כלום, אלא הזכרים ירעו עד שישתאבו ויאכלו במומן לבעלים. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, וילדו שני זכרים, אחד לו ואחד לכהן. רבי טרפון אומר: היפה שבהן. רבי עקיבה אומר: הכושל שבהן. השני - ירעה עד שישתאב, וחייב במתנות. רבי יוסי פוטר, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחלפיו ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב, שהיה אומר, אם בכור - 'תנהו לי'. ואם לאו - 'תן לי מתנותיו'. מת אחד מהן; רבי טרפון אומר: יחלקו. רבי עקיבה אומר: המוציא מחברו עליו

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

הֶרְאִיָּהּ. זָכַר וּנְקָבָה, וְאִין יָדוּעַ - אִין כָּאן לְכַהֵן כְּלוּם, אֲלֵא הַזְכָּר יִרְעָה עַד שֵׁיטְמָאָב, וַיֵּאכַל בְּמוֹמוֹ לְבַעְלִים.

ו. הַלּוֹקַח בְּהֵמָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְאִין יָדוּעַ אִם בְּכָרָה אוֹ לֹא בְכָרָה. עַז בַּת שְׁנָתָהּ - וְדַאי לְכַהֵן. מְכָאן וְאֵילֶךְ - סַפְקָא. רַחַל בַּת שְׁנָתִים - וְדַאי לְכַהֵן, מְכָאן וְאֵילֶךְ - סַפְקָא. פָּרָה בַת שָׁלֶשׁ - וְדַאי לְכַהֵן, מְכָאן וְאֵילֶךְ - סַפְקָא, וְחֲמֹרָה כְּפָרָה. רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲמֹרָה בַת אַרְבַּעַ. עַד כָּאן דְּבַרֵּי רַבִּי יִשְׁמַעְעָל. וְכִשְׁנֹאֲמְרוּ הַדְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אָמַר: צֵאוּ וְאָמְרוּ לוֹ לִישְׁמַעְעָל: טַעִיתָ! אֵילּוּ בּוֹלֵד בְּלֶבֶד הֵייתָה פּוֹטֵר בְּבֵהמָה יָפָה הֵייתָה אוֹמֵר, אֲלֵא אָמְרוּ, סִימֵן וְלֹד בְּבֵהמָה דָּקָה טַנּוּף, וּבִגְסָה שְׁלִיא, וּבִאֲשָׁה שְׁפִיר וְשְׁלִיא. וְאֲנִי אוֹמֵר: עַז שְׁטַנְפָּה בַת שֵׁשָׁה - יוֹלְדַת בַּת שְׁנָתָהּ, רַחַל שְׁטַנְפָּה בַת שְׁנָתָהּ - יוֹלְדַת בַּת שֵׁשָׁה. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אֵינָה בָאָה לְמַדָּה הַזֹּאת, אֲלֵא כָּל שִׁידוּעַ שְׁבֻכָּרָה - אִין כָּאן לְכַהֵן כְּלוּם, וְשְׁלֵא בְכָרָה - הָרִי זֶה לְכַהֵן. סַפְקָא - יֵאָכְלוּ בְּמוֹמֵן לְבַעְלִים. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: בְּהֵמָה גָּסָה שֶׁשְׁפָעָה חֲרֹרֶת דָּם - טַעוּנָה קְבוּרָה, וְאִין מְטַמָּא בְּמִשְׁאָ. וְהַבֵּא אַחֲרֶיהָ - פְּטוּר מִן הַבְּכוּרָה.

ז. הַלּוֹקַח בְּהֵמָה מְנִיקָה מִן הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים, הַבֵּא אַחֲרֶיהָ - בְּכוֹר מִסְפָּק, שְׁמֵרַחֲמַת אֵת שְׁאִינָה יוֹלְדַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָרִי הוּא בְּחֻזְקָתוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנִּכְנָס לְתוֹךְ עֲדָרוֹ בְּלֵילָהּ. וְרָאָה כַּעֲשָׂר כַּחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מִבְּכִירוֹת שִׁילְדוֹ. וְלִשְׁחַרִּית בָּא וּמִצָּא זְכָרִים תְּלוּאִים בְּזַנְנוֹת וּנְקֻבוֹת בְּמִבְּכִירוֹת - אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא בְּנָה שָׁל זֹו בָּא אֲצֵל זֹו, וְשְׁמָא בְּנָה שָׁל זֹו בָּא אֲצֵל זֹו. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַמּוֹסֵר בְּהֵמָתוֹ לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים לְרַעוּת, אָף עַל פִּי שְׁאִינּוּ רִשְׁאִי, וְלִשְׁחַרִּית בָּא וּמִצָּא זְכָרִים בְּזַנְנוֹת, וּנְקֻבוֹת בְּמִבְּכִירוֹת - אֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ, שְׁמָא הַבֵּיא עוֹבֵד כּוֹכְבִים אֵת בְּנָה שָׁל זֹו אֲצֵל זֹו, וְאֵת בְּנָה שָׁל זֹו אֲצֵל זֹו. הַתּוֹלֵשׁ צֶמֶר

מִבְּכוֹר תָּם, וְהַנִּיחַ בְּחֵלוֹן, אָף עַל פִּי שְׁנוּלֵד לְאַחַר מִכָּן וּשְׁחָטוּ - הָרִי זֶה יִקְבַר בְּכוֹר. בַּעַל מוֹם שֶׁתִּלְשׁ הַיִּמְנּוֹ, וְאַחַר כֶּךָ מֵת; עֲקֵבֵיא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי רַבִּי יְהוּדָה: מוֹדָה עֲקֵבֵיא בְּזֶה שֶׁהוּא אָסוּר, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל שְׁנִטְמָא, שֶׁתִּלְשׁ הַיִּמְנּוֹ וְאַחַר כֶּךָ שְׁחָטוּ, שְׁעֵקֵבֵיא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מוֹדָה רַבִּי חֲלַפְתָּא בְּזֶה שֶׁהוּא מִתֵּר, אֲבָל בִּיחוד אָמְרוּ חֲכָמִים: יִנְיַחְנוּ בְּחֵלוֹן, שְׁמָא יֵשׁ תְּקוּן, שְׁאִם יְהֵא מֵת - אָסוּר. וְאִם שְׁחָטוּ - יְהֵא מִתֵּר, עַל מַה נִּחְלַקוּ? עַל שְׁנִטְמָא, שֶׁתִּלְשׁ הַיִּמְנּוֹ וְאַחַר כֶּךָ מֵת, שְׁעֵקֵבֵיא בֶּן מַהֲלֵלָאֵל מִתִּיר, וְחֲכָמִים אוֹסְרִין.

JUL 2024

Tamuz

תמוז

תשפ"ד - 5784

14	ראשון Sunday	ה 8	<p>5:38 _____ נץ החמה</p> <p>9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:33 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:38 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב יט • ירושלמי: פסחים נז • תוספתא: חלין ו נ"ך: ירמיה יז-טו • רמב"ם: כלי המקדש א</p>
15	שני Monday	ט 9	<p>5:39 _____ נץ החמה</p> <p>9:19 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:33 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:38 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כ • ירושלמי: פסחים נח • תוספתא: חלין ז נ"ך: ירמיה טז-יז • רמב"ם: כלי המקדש ב</p>
16	שלישי Tuesday	י 10	<p>5:39 _____ נץ החמה</p> <p>9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:34 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:37 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כא • ירושלמי: פסחים נט • תוספתא: חלין ח נ"ך: ירמיה יח-יט • רמב"ם: כלי המקדש ג</p>
17	רביעי Wednesday	יא 11	<p>5:40 _____ נץ החמה</p> <p>9:20 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:34 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:36 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כב • ירושלמי: פסחים ס • תוספתא: חלין ט נ"ך: ירמיה כ-כא • רמב"ם: כלי המקדש ד</p>
18	חמישי Thursday	יב 12	<p>5:41 _____ נץ החמה</p> <p>9:21 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:34 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:36 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כג • ירושלמי: פסחים סא • תוספתא: חלין י נ"ך: ירמיה כב-כג • רמב"ם: כלי המקדש ה</p>
19	ששי Friday	יג 13	<p>5:42 _____ נץ החמה</p> <p>9:21 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:35 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:35 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כד • ירושלמי: פסחים סב • תוספתא: בכורות א נ"ך: ירמיה כד-כה • רמב"ם: כלי המקדש ו</p>
20	שבת Shabbos	יד 14	<p>5:43 _____ נץ החמה</p> <p>9:22 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:35 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>9:34 _____ צה"כ לשיטת ר"ת</p> <p>בבלי: ב"ב כה • ירושלמי: פסחים סג • תוספתא: בכורות ב נ"ך: ירמיה כז-כז • רמב"ם: כלי המקדש ז</p>

Candle Lighting 8:04 הדלקת הנרות

הפטרה: והיה שארית

Shabbos Ends 9:34 זמן מוצש"ק

ווער עס איז זיך מתוודה פאר'ן אייבערשטן, האט אים דער אייבערשטער
ליב אפילו ווען ער איז נישט ראוי דערצו, און דער אייבערשטער נעמט
אונזעך די צארן פון אים.

(ספר המדות אות תשובה סימן מ"ח)